2025 TÜRKİYE EKONOMİSİ

Ekonomi gazeteciliğinde öncü
TİCARET
Ticaret Gazetesi'nin ücretsiz ekidir, parayla satılmaz.

‘ÖNCÜ ODA ÖRNEK ODA’

İzmir Ticaret Odası,

Türkiye’de kurumsal karbon ayak izini hesaplayıp doğrulatan ***ilk Ticaret Odası oldu.***

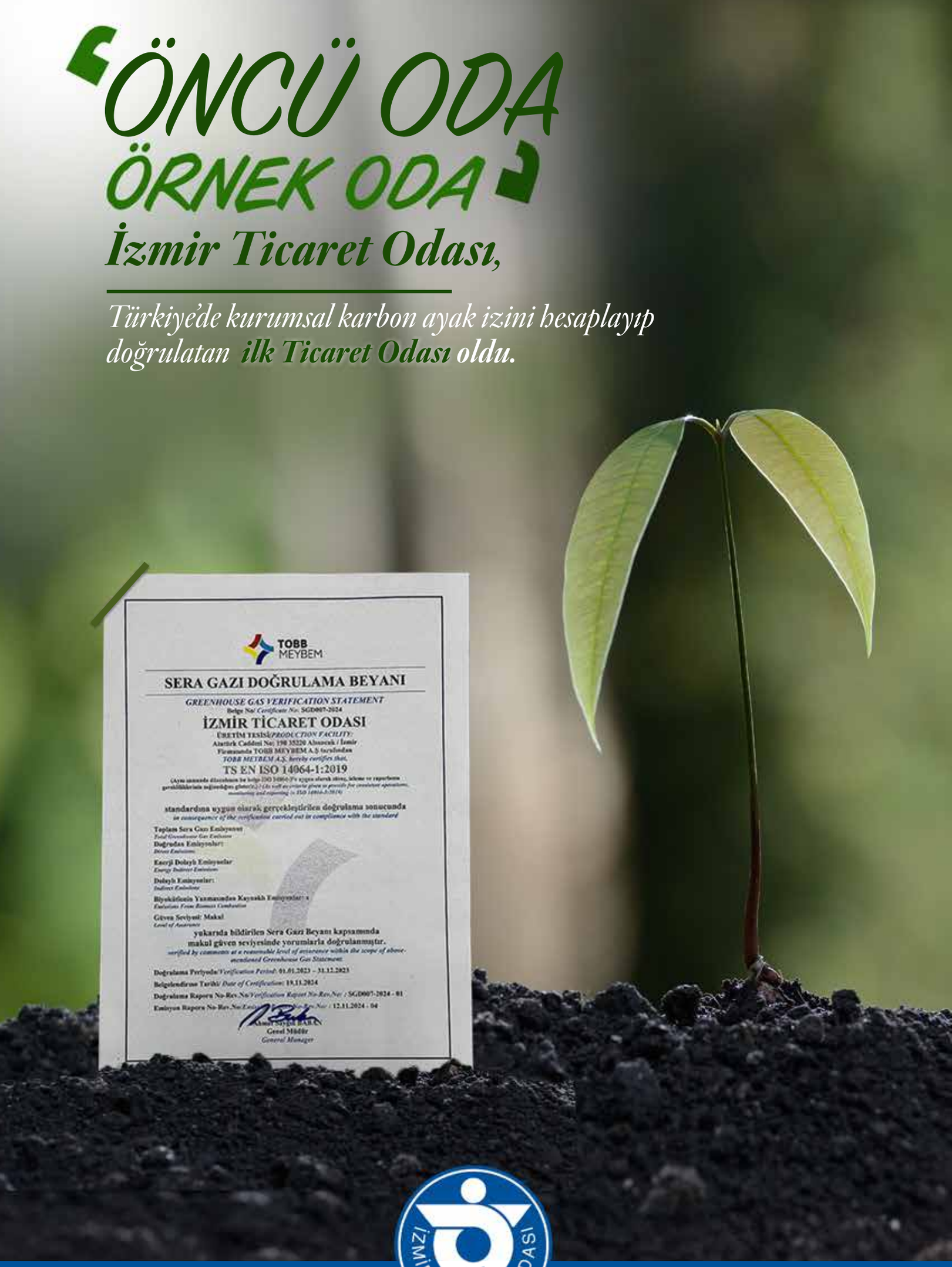

www.izto.org.tr

iztokurumsal

#trustedglobalsupplier50
Camın Ardında,
Sürdürülebilir
bir Gelecek.
YORGLASS
/yorglass
www.yorglass.com
500 TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2023
TİM TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ
CDP

İÇİNDEKİLER

4 2025, 'DÖNÜŞÜM YILI' OLACAK
6 2025 YILI GELİŞME BEKLENTİLERİ IŞIĞINDA TÜRKİYE EKONOMİSİNE BAKIŞ
10 TÜRKİYE EKONOMİSİNDE 2025'TE %4 BÜYÜME BEKLENTİSİ
12 GÜNEŞ ENERJİSİ KAPASİTESİ 2025 HEDEFİNE ULAŞTI
14 ÇELİK SEKTÖRÜNDE TRUMP KARARLARI 2025 YILINA DAMGASINI VURACAK
16 KİMYA İHRACATÇILARI 35 MİLYAR DOLAR İHRACAT PLANLIYOR
18 OTOMOTİVDE 'ÇİN FIRTINASI' DEVAM EDİYOR
20 MAKİNE SEKTÖRÜNDE YENİ PAZARLARA ODAKLANILIYOR
22 MADENCİLİKTE 2028 İHRACAT HEDEFİ; 10 MİLYAR DOLAR
24 YATIRIMCININ GÜVENLİ LİMANI: ALTIN
26 HAZIR GİYİMCİ İÇİN 2026 'UMUT YILI'
28 TEKSTİLCİ, GÜÇLÜKLERE KARŞI DİRENİYOR
30 DERİ SEKTÖRÜ ZORLU BİR YILI GERİDE BIRAKTI
31 GELİNLİK SEKTÖRÜ REKABETÇİLİĞİNİ KORUMAYA ÇALIŞIYOR
32 FUARLAR EKONOMİYE CAN SUYU OLUYOR
34 TURİZMDEN 2024 YILINDA 60 MİLYAR DOLAR GELİR
36 TARIM SEKTÖRÜ YAPAY ZEKÂ İLE DÖNÜŞÜYOR
38 HUBUBAT VE BAKLİYAT İHRACATI EKONOMİYE CAN SUYU OLUYOR
39 YAŞ MEYVE SEBZE SEKTÖRÜ DÜNYA SOFRALARINI SÜSLÜYOR
40 DÜNYANIN KURU MEYVE AMBARIYIZ
42 ZEYTİN İHRACATÇININ VE ÜRETİCİNİN YÜZÜNÜ GÜLDÜRDÜ
44 SU ÜRÜNLERİNDE 2025'TE 2,5 MİLYAR $ İHRACAT HEDEFİ
46 İNŞAAT SEKTÖRÜ BÜYÜMEDE KRİZ DİNLEMEDİ
48 İNŞAATLARDA 'YEŞİL ÇİMENTO' DÖNEMİ BAŞLIYOR
50 TÜRKİYE, HAZIR BETONDA AVRUPA'NIN EN BÜYÜK ÜRETİCİSİ
52 TÜRK CAM SEKTÖRÜNDEN KORUMACILIK TALEBİ
54 SAVUNMA SANAYİİ BU YIL YENİ COĞRAFYALARA AÇILACAK
56 PLASTİK SEKTÖRÜ İHRACATLA BÜYÜYECEK
57 DÜNYANIN BEYAZ EŞYASINI TÜRKİYE ÜRETİYOR
58 TÜRK MOBİLYASI DÜNYADA ŞÖHRETİ YAKALADI
60 KALKINMANIN ANAHTARI; NİTELİKLİ EĞİTİM
62 TÜRKİYE'YE 1,41 MİLYAR $ START-UP YATIRIMI
63 YAZILIM SEKTÖRÜ 23 MİLYAR $ HACME ULAŞTI
64 E-TİCARET HACMİ 24 MİLYAR TL'Yİ AŞTI
65 AVM'LERİN CİROSU 2024'TE ENFLASYONUN ÜZERİNDE ARTTI
66 GAYRİMENKUL SEKTÖRÜ 2025'TEN UMUTLU
68 SAĞLIK YATIRIMLARININ ÜSSÜ; TÜRKİYE
70 SİGORTACILIKTA 2025 'YENİLİK YILI' OLACAK
72 LOJİSTİK SEKTÖRÜNÜ SAVAŞLAR ŞEKİLLENDİRDİ
74 İKLİMLENDİRMENİN ODAĞI YEŞİL TEKNOLOJİ
76 KOZMETİK SEKTÖRÜ 'NANO TEKNOLOJİ' İLE GÜÇLENECEK
78 TÜRKİYE'DE SPOR, SPONSORLUK ANLAŞMALARI İLE BÜYÜYOR

KÜNYE

KURUCUSU:
Süha Süküti TÜKEL
NEŞRİYAT VE MATBAACILIK TİC. LTD. ŞTİ. ADINA SAHİBİ ve
GENEL YAYIN MÜDÜRÜ: Ahmet Süküti TÜKEL
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ: Mehmet Cemal TÜKEL
SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ: Seda GÖK
HABER MÜDÜRÜ : Piraye ÖGEL
EDİTÖR: Ecem ERDAL
REKLAM VE KURUMSAL İLETİŞİM MÜDÜRÜ: Aslı İZKUT ÖZBİLİR
HABER MERKEZİ: Gülcihan ALTINKAYA, Kübra CEYLAN, Ali YAMAN, Şura Nur SAVRANOĞLU
GÖRSEL YÖNETMEN: Nefise YILDIZ TORUN
GÖRSEL TASARIM: Damla AKSAY

www.ticaretgazetesi.com.tr
E-mail: info@ticaretgazetesi.com.tr

ticaretgazetesi ticaret_gazetesi Ticaret Gazetesi

9 Eylül Meydanı, Meydan Han No:13 Daire:701 Konak/İzmir
Tel: (0-232) 461 96 42- 461 96 45 Fax: (0-232) 484 87 80
TİCARET Gazetesi'nin ücretsiz yayınıdır.

BASKI TARİHİ: 25 ŞUBAT 2025

Denizcilik Sektöründe Gücünüze Güç Katıyoruz!

DÖNER TABLA DİŞLİLERİ VE RULMANLARI
Tibet Makina ile gücünüzü denizlere taşıyın!

tibett
Makina San. ve Tic.A.Ş.

Limanlardan Açık Denizlere, Her Yük İçin Güvenilir Çözümler

Liman vinçleri, gemi vinçleri, istifleme makineleri ve dökme yük operasyonları için en yüksek kalite dişli ve rulman çözümleri!

Denizcilik sektörüne özel, dayanıklı, yüksek performanslı ekipmanlarımızla işlerinizi kesintisiz sürdürün!

Maksimum yük kapasitesi, minimum sürtünme, uzun ömürlü kullanım!

55.yıl tibett

İş dünyasında 2025 yılının dayanışma ve akılcı stratejilerle yönetilmesi hedefleniyor

2025, ‘Dönüşüm Yılı’ olacak

Türkiye ve dünya ekonomi açısından 2025 yılı önemli dönüşümlerin yaşanacağı bir yıl olacak. Yapay zeka ve otomasyon teknolojilerinin üretimden finansal işlemlere pek çok sektörde daha fazla konuşulduğu bir dönem yaşanıyor.

İş dünyasının öncelikli gündemi; jeopolitik riskler, ticaret savaşları ve tedarik zincirlerinde yaşanan tıkanıklıklar olarak sıralanıyor. 2025 yılında altının yine güvenli yatırım aracı olarak ilk sırada olacağı belirtilirken, kripto paralar piyasalarındaki gelişmelerin daha fazla konuşulacağı öngörülüyor.

Yapay zeka ve otomasyon teknolojilerinin ekonomik sistem üzerinde etkisi daha etkin hissedilecek. Bu teknolojilerin üretimden finansal işlemlere kadar pek çok sektörü dönüştürmesi bekleniyor. 2025 yılında iş dünyası karbon salınımını azaltmak için yeşil enerji projelerine yatırım yapacak ve bu alanda yaratılan iş fırsatları ön plana çıkacak. Çalışma hayatı özelinde birçok ülkede çalışma gün ve saat modellemesindeki yeni düzenlemeler dikkat çekiyor. Freelance ve esnek çalışma modelini firmalar daha aktif olarak kullanıyor. Bu modellemenin yansımaları yakından takip edilecek.

Bu yıl ABD Başkanı Donald Trump’ın uyguladığı yeni politikalar, ekonomileri küresel ticarette yeni bir dönem ile karşı karşıya bırakması bekleniyor.

2025 yılında en çok yatırım çekecek sektörler; savunma sanayi, enerji, otomotiv, inşaat, bilgi ve iletişim teknolojileri ve sağlık olarak sıralanıyor. Türkiye’nin jeopolitik avantajları ve devlet teşvikleriyle, yeşil enerji ve sürdürülebilirlik yatırımları da öne çıkacak.

2025’te, enflasyon küresel ölçekte sorun olmaya devam edecek. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde, yüksek enflasyon oranlarının ve maliyet artışlarının ekonomik istikrarı tehdit etmesi bekleniyor.

Merkez bankalarının faiz politikaları, enflasyonla mücadelede önemli bir araç olmaya devam edecek. Bu yıl düşük faiz oranları ortamının yerine, daha yüksek faiz oranları ile ekonomik denetim yapılabileceği öngörülüyor. Ayrıca gelir adaletsizliği konusunda hükümetlerin sosyal refah sistemlerini güçlendirmeye odaklanacağı tahmin ediliyor. Bu yıl, büyük ekonomiler arasında ticaret savaşlarının veya ticaretin yeniden şekillenmesinin devam edebileceği öngörülüyor. Özellikle ABD ile Çin arasındaki ticaret ilişkilerinin yönünün, küresel ticaretin rotasını etkileyebileceği ifade ediliyor. Ukrayna ve Ortadoğu'daki jeopolitik gerilimlerin, küresel ekonomik istikrar için önemli tehditler olmaya devam edeceği belirtiliyor.

Yapay zeka ve kripto para birimlerindeki teknolojik gelişmelerin yine ön planda olacağı ve hükümetlerin etik uygulamaları sağlamak için düzenleyici gözetimi yoğunlaştıracağı tahmin ediliyor.

2025’te inşaat, enerji ve otomotiv ana sektörler olarak kendini hissettirecek. Ayrıca yenilikçi sektörler, yapay zeka temelli yatırımlar dikkat çekmeye devam edecek. 2025’te öne çıkacak diğer yatırım alanları başta savunma sanayi olmak üzere, enerji, iklim ve sürdürülebilirlik, teknoloji, turizm ve sağlık olacak. 2025 yılında Türkiye ekonomisi özelinde en çok konuşulacak konular ise; enflasyon, büyüme, cari işlemler dengesi ve işsizlik olacak. Gelişmekte olan

SEDA GÖK
TİCARET GAZETESİ
SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Merkez bankalarının faiz politikaları, enflasyonla mücadelede önemli bir araç olmaya devam edecek. Bu yıl düşük faiz oranları ortamının yerine, daha yüksek faiz oranları ile ekonomik denetim yapılabileceği öngörülüyor.

ülkelerin büyüme oranının yüzde 5'in altında olmaması gerekirken; yurt içi talepteki yetersizlik, iktisadi faaliyetlerde azalma, talep koşullarındaki zayıflama, tarım katkısının düşük seyretmesi, kaynakların etkin kullanılmaması büyümeyi yavaşlatıyor. Sürdürülebilir bir büyüme için; yatırımların artması, tasarruf yapılması ve rasyonel kaynak kullanımının zorunlu olduğu düşüncesinde birleşiliyor.

'Rasyonel zemine dönüş' programında hedefleri gerçekleştirirken 2024'ün ikinci yarısından itibaren yıllık olarak yavaşlama eğilimine girildiği görülüyor. Rezervlerde artış ve cari açığın düşme eğilimine rağmen enflasyon hala çok yüksek oranda gerçekleşiyor. 2025 yılında kalıcı (yapışkan) bir enflasyonla karşı karşıya olunduğuna dikkat çekiliyor.

İçinde bulunduğumuz ekonomik koşullar, dış ticaret savaşları ile jeopolitik gelişmeler nedeniyle cari açığın düşmesi öngörülüyor. Türkiye İstatistik Kurumu'nun verilerine göre işsiz sayısı ve manşet işsizlik oranı düşerken, hızla büyüyen örtülü işsizlik alarm veriyor. Tanım dışı kalan 'potansiyel işgücü' ve 'eksik istihdam' dahil edildiğinde toplam işsiz sayısı ve işsizlik oranının yüksek oluşu işsizlik sorununun 2025'te de devam edeceğini gösteriyor. 2025'te de sorun olmaya devam edecek diğer bir konu dış borçların fazlalığı ve özellikle kısa vadeli dış borçların toplam borçlar içindeki yüzde 27 olan payı.

2025 yılındaki ve önümüzdeki senelerdeki stratejik başlık; yapay zeka. PwC'nin 2030 yılı tahminine göre yapay zeka, dünya ekonomisine 15,7 trilyon dolarlık katkı sunacak.

IMF'nin de yapay zekaya hangi ülkelerin daha fazla hazır olduğuna dair 174 ülkeyi baz alarak oluşturduğu, dikkat çekici bir analizi var. Singapur, Danimarka, ABD, Hollanda, Estonya, Finlandiya, İsviçre, Yeni Zelanda, Almanya ve İsveç yapay zekaya en hazır olan ülkeler olarak konumlanmış durumda.

ABD en kapsamlı yapay zeka stratejilerinden birine sahip. ABD, 2023 yılında yapay zeka alanına 42,5 milyar dolar yatırım yaptı. Geçen sene küresel yapay zeka anlaşmalarının neredeyse yarısı ABD'de gerçekleşti. Çin ise neredeyse tamamen araştırma ve geliştirmeye (Ar-Ge) odaklanıyor.

Artık birçok şirket, günlük operasyonlarında yapay zeka (AI) kullanıyor. Son araştırmalar şirketlerin yüzde 44'ünün yapay zeka (AI) nedeniyle bazı gelir artışları kaydettiğini gösteriyor.

Yapay zeka gelişmelerini desteklemek için büyük bir altyapı ihtiyacı var. Microsoft, Google ve Meta, her çeyrekte bu alanda 42 milyar dolardan fazla harcama yapıyor. Nvidia, şimdi yapay zeka teknolojisinde 'Sovereign AI' konsepti ile devletlerle iş birliği yapıyor. Nvidia ve ortakları şimdiden yapay zeka sistemlerini bir düzine devlete satmış durumda. Bunların içinde Danimarka, Fransa, Hindistan, Japonya, Yeni Zelanda, Singapur, İsveç, İsviçre, Birleşik Arap Emirlikleri gibi ülkeler yer alıyor.

Türkiye'nin yapay zekâ alanında ulaşmak istediği vizyon ve hedeflerinin şekillenmesi gereken başlıklar ise -Sektör Odaklı Önceliklendirme, -Eğitim ve İnsan Kaynağı Yetiştirme, -Ar-Ge Destekleri ve Teşvikler , -Girişimcilik Ekosisteminin Desteklenmesi, -Veri Ekosisteminin Geliştirilmesi, -Yasal ve Etik Düzenlemeler, -Uluslararası İş Birlikleri ve Ağlar, -Kamu Sektöründe Dijitalleşme ve Yapay Zeka (AI) Uygulamaları, -Toplum Bilinci ve Farkındalık olarak sıralanıyor.

Yukarıdaki sizler için özetlemeye çalıştığım bu gelişmeler, elinizdeki yayında yer alan 40 sektörün temsilcisi ve iş dünyasının kanaat önderlerinin yorumlarından çıkardığım analizdir.

Kendi alanında uzman muhabir arkadaşlarım tarafından hazırlanan bu yayında, 2024 yılında Türkiye ve dünyada yaşanan gelişmelerin bu yıla yansımalarını okuyacaksınız. Geleceğe yönelik belirlenen hedefleri, sektör bazlı analiz etme imkanı bulacaksınız.
Zor ama değişimin olduğu yeni bir döneme birlikte not düşeceğiz.

Keyifli okumalar...

2025 yılı gelişme beklentileri ışığında Türkiye ekonomisine bakış

Dünya 2025 yılına çok önemli ve uluslararası ilişkileri alışılagelmişin dışında, geleneksel yaklaşımlardan uzak bazı kararların etkili olabileceği bir ortam içinde girdi. 2024 yılı aynı zamanda dünyada bir çok ülkede seçimlerin yapıldığı bir dönem oldu ve seçim sonuçları da toplumların yönetimlerinden memnun olmadıklarını ifade edecek şekilde sonuçlandı. Zaten 2024 yılında da bir çok sorunun süregeldiği bir ortam mevcuttu ama Trump'ın ABD Başkanı seçilmesiyle, dünya öngörülebilirliklerin azaldığı bir ortamın içine sürüklendi. Hatta bu ortamın kaotik bir ortam olduğunu öne sürmek mümkün.

Belki de bu ortamı kaos teorisi çerçevesinde değerlendirmek bile doğru olabilir. Kaos teorisi, bilimsel araştırmanın disiplinlerarası bir alanı ve matematiğin bir dalıdır. Wikipedia'daki tanımına göre bu alan, başlangıç koşullarına son derece hassas olan dinamik sistemlerin temel desenlerine ve deterministik yasalarına odaklanır. Bir zamanlar böyle ortamların tamamen rastgele düzensizlik ve anormallikler olduğu düşünülüyordu.

Kaos teorisi, kaotik karmaşık sistemlerin görünür rastgeleliği içinde, temel desenler, bağlantılar, sürekli geri besleme döngüleri, tekrarlar, öz benzerlikler, fraktallar ve öz-organizasyon bulunduğunu belirtir. Kaosun temel ilkelerinden biri olan kelebek etkisi, deterministik doğrusal olmayan bir sistemin bir durumundaki küçük bir değişikliğin, sonraki bir durumdaki büyük farklara nasıl yol açabileceğini açıklar (yani, başlangıç koşullarına duyarlı bir bağımlılık vardır). Bu davranış için kullanılan bir metafor, Brezilya'da bir kelebeğin kanat çırpmasının Texas'ta bir kasırgaya neden olabileceğidir.

Başlangıç koşullarındaki küçük farklar, örneğin ölçüm hatalarından veya sayısal hesaplamalarda yuvarlama hatalarından kaynaklanan farklar, böyle dinamik sistemler için geniş çapta farklı sonuçlar doğurabilir ve bu da uzun vadeli tahminlerin genellikle imkansız olmasına yol açar. Bu durum, bu sistemler deterministik olmasına rağmen gerçekleşebilir, yani gelecekteki davranışları benzersiz bir evrim takip eder ve başlangıç koşullarına tamamen bağlıdır, içinde rastgele bir öğe bulunmaz. Başka bir deyişle, bu sistemlerin deterministik doğası, onları tahmin edilebilir yapmaz. Bu davranış, deterministik kaos ya da kısaca kaos olarak bilinir. Edward Lorenz, teoriyi şu şekilde özetlemiştir: "Kaos: Şu anın geleceği belirlediği, ancak yaklaşık içinde bulunulan anın geleceği yaklaşık olarak belirlemediği durumdur.

TRUMP KAOSUN FİTİLİNİ ATEŞLEDİ Mİ?

Brezilya'da kelebeğin kanat çırpmasının Teksas'da fırtına yaratabileceği metaforunu bir kenmara bırakırsak, Trump'ın başkanlığa başlar başlamaz aldığı kararlar, kelebek kanadından değil, bir kartalın kanadının yaratacağı etkilerin olma ihtimalini ortaya koyuyor diyebiliriz. Her şeyden önce gümrük tarifelerinde yapmaya başladığı uygulamalar dünya ticaretini muhakkak ciddi ölçülerde etkileyecektir. Mesela demir çelik ve aluminyum ürünleri ithalatına %25 ek vergi getirmesi özellikle de demir çelik konusunda bizi de etkileyecektir.

Çin ile ilişkilerinin nasıl gelişeceğini kestirebilmek zor olsa da, bir yumuşama beklemenin herhalde fazla iyimserlik olacağını kabul etmek gerekir. Keza Avrupa Birliği ile olan ilişkiler başta lüks otomobil üreticisi Almanya'yı ne kadar etkiler kestirebilmek zor. Ama ticarette kısıtlamalar geldiği zaman iş hacminin de gerilememesi mümkün değil. Hacmin daralması ekonomilerde de yavaşlamayı tetikleyen bir etki yapacaktır.

Politik alana gelirsek, İsrail ile yakınlığının derecesini en üst seviyeye çıkararak Gazze'yi bir anlamda ilhak etme gibi bir yaklaşım içinde olması, Panama Ka-

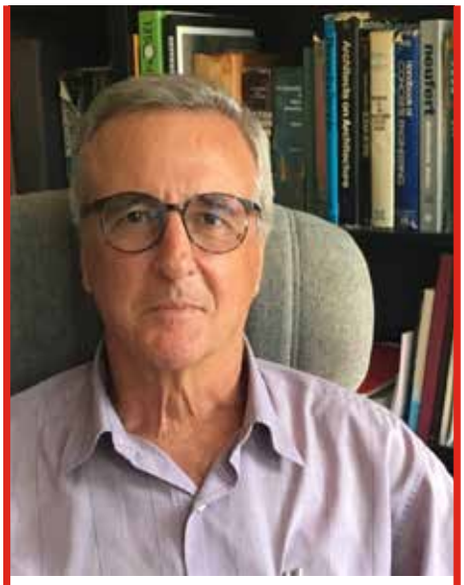

AHMET S. TÜKEL
TICARET GAZETESI
GENEL YAYIN MÜDÜRÜ

"Yakın geleceğimiz ve onu takip edecek yıllar dış konjonktürün belirsizlikleri önemli ölçüde arttıracağı bir dönem olacak. Özellikle de 2022'den başlayan son üç yılımızın en başta ekonomik alanda olmak üzere çok sıkıntılı bir dönem geçirdiğini dikkate alırsak, o yılların hatalarının telafi edilmesinin sıkıntılarının da kolay geçmeyeceğini zaten tüm ulus olarak yaşadığımız zorlukların ışığında söyleyebiliriz."

nalı, Grönland gibi stratejik önemi olan alanları satın alma gibi bugüne kadar alışılagelmemiş bir yaklaşımın sergilemesi, Birleşmiş Milletlerde yıllar içinde iki devletli bir Gazze planı ile Ortadoğu politik sahnesinin çözümünün genel kabul görmüş olmasına rağmen bunu adeta inkar eden bir yaklaşım önermesi kaos tohumlarını ekmekten başka bir şekilde tanımlanamaz herhalde.

Ukrayna sorunu malum. 12 Şubat haberlerinde Trump'ın Putin ile görüşeceği konusunda bir bilgi geldi. Acaba bu Zelensky'yi es geçip direk Putin ile bir anlaşma düzenleyip onu Ukrayna'ya empoze mi edecek?

Bizi en çok ilgilendiren konu ise herhalde Suriye. Ülkemizde en az dört milyona yakın olduğu söylenen Suriyelilerin geleceğini de direkt ilgilendirecek bölgedeki gelişmelerin aslında tam göbeğinde olmasak bile içinde olduğumuz bir konumda ABD ile bazı konularda farklı saflarda olmamızın neden olabileceği aksilikler ne ölçüde ekonomimizi etkiler tahmin etmek zor. Suriye ile ilgili düzenlenen toplantılara davet edilmememiş olmamızı nasıl yorumlamak gerekir açıkcası bilemiyorum. Ama bizi direkt ilgilendiren konuların görüşüldüğü bir ortamın dışında tutulmuş olmak da elbette düşündürücü.

Velhasıl, yakın geleceğimiz ve onu takip edecek yıllar dış konjonktürün belirsizlikleri önemli ölçüde arttıracağı bir dönem olacak. Özellikle de 2022'den başlayan son üç yılımızın en başta ekonomik alanda olmak üzere çok sıkıntılı bir dönem geçirdiğini dikkate alırsak, o yılların hatalarının telafi edilmesinin sıkıntılarının da kolay geçmeyeceğini zaten tüm ulus olarak yaşadığımız zorlukların ışığında söyleyebiliriz.

EKONOMİMİZE KISA BİR BAKIŞ

Ekonomik problemlerimizin başında maalesef enflasyon geliyor. 2017'den sonra kontrol edemediğimiz enflasyon, 2021 yılından itibaren hızla yükseldi ve dünyada en yüksek enflasyon yaşayan ülkelerden biri olarak pandemi dönemini yaşadık. Cumhurbaşkanlığı seçimi sonrası rasyonel ekonomik tedbirleri uygulayacağını söyleyen Hazine ve Maliye Bakanımız Mehmet Şimşek'in beli bir yol aldığını söyleyebiliriz. 2022 ve 2023'ü TUİK verilerine göre yıllık %60'ın üzerinde bitirdikten sonra 2024'ü tüm çabalara rağmen ancak %44,38'e indirebildik. Bunu da yapabilmemizi faizleri yükselterek 2021 sonunda yapılmış olan hatadan dönerek sağladık. TCMB geçen hafta yaptığı açıklamada da %21 olarak planladığı enflasyonun 2025 sonu itibarıyla %24 civarında olacağını söyleyerek yukarı doğru bir revizyon yaptı. Bu rakamı yakalamak yine de pek kolay değil. Ocak 2025 enflasyonu %5,03 geldi. %24 yıllık enflasyon için önümüzdeki 11 ayın %18'lik bir fiyat artışı göstermesi gerekiyor. Bu da ortalama aylık %1,5 oranında fiyat artışını yakalamamızı gerektiriyor. 2020 yılında Şubat - Aralık 11 aylık dönemde %11 oranında bir fiyat artışı gerçekleşmiş idi. Ancak o zamanki şartlar şu an içinde bulunduğumuz şartlardan çok daha iyi idi.

SON 20 YILIN ARALIK SONU ENFLASYONU	
2004	9,35
2005	7,72
2006	9,65
2007	8,39
2008	10,06
2009	6,53
2010	6,40
2011	10,45
2012	6,16
2013	7,40
2014	8,17
2015	8,81
2016	8,53
2017	11,92
2018	20,30
2019	11,84
2020	14,60
2021	36,08
2022	64,27
2023	64,77
2024	44,38

Enflasyon ile mücadelede kullanılabilecek genel kabul görmüş üç yol mevcut. Birincisi para politikası, ikincisi mali politikalar ve üçüncüsü de yapısal reformlar. Biz maalesef şimdilik sadece para politikasını kullanarak enflasyonla mücadelemizi sürdürüyoruz. Mali politikalara, hele de yapısal reformlara değindiğimizi söylemek mümkün değil. Zaten para ve maliye politikaları çok daha deterministik bir şekilde tanımlanabilirken, yapısal reformlar kavramı çok daha geniş ve iktidarın izlediği politikalar çerçevesinde her gün farklı bir alanda da reform yapılması ihtiyacı olduğu izlenimi yaratıyor.

PARANIN ETKİSİ

Türkiye'nin gelişmekte olan bir ülke olarak da ayrıca önemli bir handikapı var. Euro ya da dolar kullansak bu handikap ortaya çıkmazdı ama tabi ki onun da bazı dezavantajları olduğunu unutmamak gerekir. Mevcut durumda bizim gibi iki para kullanan ülkelerde dolarizasyon tehlikesi her zaman demoklesin kılıcı gibi başımızda durmakta. %60'ların üzerinde olan dolarizasyonu düşürmek için kullandığımız KKM (Kur Korumalı Mevduat) iki ucu pis bir değnek olduğunu sonuçlarıyla gösterdi. Yükün bütçede gözükmemesi için Merkez bankasına devredilen hesapların TCMB'nin 800 milyarın üzerinde bir zararla yılı kapatmasına neden olduğunu unutmamak gerekir. Bu ciddi tedbirlere rağmen bile dolarizasyon oranı ancak %40'lar seviyesine gerileyebildi. Fiyatları tutabilmek için de faizi arttırırken döviz fiyatlarını da baskı altında tutmak durumunda kaldık. 2024 yılı için düşünürsek, %45'e yakın bir enflasyonun olduğu ortamda

döviz fiyatının %20 civarında artması normal kabul edilebilir mi?

Konu ile ilgili isminin açıklanmasını istemeyen bir arkadaşımızın açıklaması aşağıda yer alan şekilde oluşuyor: "Reel döviz kurlarının kısa ve orta vadede satın alma gücü paritesinden sık sık saptığı istatistiksel bir gerçek. Bu nedenle reel kurlardaki hareketin -en azından uzun vadede açıklanmasında -iç ve dış makro dengeleri belirleyen- reel değişkenlere ağırlık veriliyor. Bu değişkenlerden en çok ağırlık verileni "İşgücü Verimliliği" olarak ortaya çıkıyor. Bu metodolojiyle belirlenen reel kura "Denge Kuru" adı da veriliyor."

"Reel döviz kuru, kamu dengesi, cari denge, parasal değişkenler ve enflasyon tarafından etkilendiği için uzun dönem eğiliminden uzun süreli sapabilmektedir. Oysa, uzun dönemde eğilimler birbirine çok yakın. (1963-2024) 60 yıllık bir perspektifte TÜİK-ITO yedi fiyat endeksi ortalamasıyla hesaplanan TL'nin ABD dolarına karşı reel döviz kuru yılda ortalama %3,10 değerlenmiş...İşgücü verimliliği ise, Conference Board yıllık verileriyle yılda ortalama %2,92, TÜİK 3 aylık verileriyle yılda ortalama %2,45 artmış gözüküyor. Makul beklenti, -dalgalanmada önemli genlik farklılığı olmasına rağmen- uzun dönemde reel kurun verimlilik artışına yakın oranlarda değer kazanmasıdır. Kurdaki değerlenme, dışa açık (sanayi) sektöründeki verimlilik artışlarının neden olduğu ücret artışlarının, ekonomide dışa açık olmayan (hizmet) sektörlerine de yaygınlaşmasıyla birlikte hane halkına satın alma gücü olarak yansımasını ifade etmektedir."

"Bu anlamda, yaşadığımız 2021 yılında başlayan reel kurdaki aşırı değerlenme ve işgücü verimlilik artışlarındaki gerilemenin eş zamanlı cereyan etmesi bir paradoks olarak gözükse de ekonomide büyümenin (%5) uzun dönem eğilimine geri gelmesiyle, ya reel kurda değer kaybı ve (veya) verimlilikte artışla, bu iki değişkenin uzun dönem dengelerine doğru hareket edeceğini beklemek gerçekçi olacaktır.

Sadece aşırı değerli kura dayanarak enflasyonu düşürmeye çalışmanın sınırına geldik gibi.... Tüketiciye göre, TL, %37,34, üreticiye göre %66,48,

ortalama %51,24 aşırı değerli.... Sürekli müdahaleyle düşük tutulan bir kur.... İlgilenenler bu linke ulaşarak gra¬fiksel olarak değişimi görebilirler: https://tr.investing.com/currencies/usd-try-chart

Sonuç olarak söyleyebileceğimiz şey, elde döviz tutmanın son 1 yılda alternatif reel maliyetinin %-22,44 olduğu."

Olay tabi ki sadece döviz kurları ile de ilgili değil. Mali politika olarak bakarsak, 2022 yılından 142 milyar civarında olan bütçe açığımız 2024 yılı sonunda 2 trilyonu aşmış durumda. Gayrisafi Yurtiçi Hasılanın %5'i civarındaki bu rakam aslında biraz da aldatıcı zira bütçe dışında olan Türkiye Varlık Fonu harcamaları da devletin harcaması olarak mali tedbirlerin tasarruf yönüyle uygulanmaya çalışılsa bile fayda sağlayamayan bir görünüm arz ediyor. Ayağını yorganına göre uzat diye bir atasözümüz vardır. Bugünkü ortamda bunu sıklıkla hatırlıyorum. Hele bizim gibi çift paralı ekonomide... Devlet harcamalarını kesmeden enflasyon konusunda başarılı olabilmek çok zor görünüyor.

Peki gerçekten de aşırı değerli kura dayanarak enflasyonu düşürmeye çalışmada yukarıda belirttiğim gibi sona geldik mi acaba? Tam olarak sona gelmemiş olsak bile bu yaklaşımın sürdürülebilir olmadığını herhalde kabul etmek gerekir.

DIŞ TİCARET

Dış ticaret hacmimize bakarsak 2021 ve 2022 yıllarındaki toplam dış ticaret hacminin önemli artışları sonrası son iki yıldır az da olsa gerileme olduğunu görmek mümkün. Ancak 2022ve 2023'de 100 milyar doların üzerine çıkan dış ticaret açığımız, 2024'de 82,2 milyar dolara geriledi. Son 25 yılın dış ticaretinin toplam açığı 1 trilyon 490 milyar dolara ulaşmış bulunuyor. Bunun son 25 yıl için yıllık ortalaması 59,6 milyar dolar.

Aslında bu durum yapısal bir sorunumuz. Cumhuriyetin 1923 yılında kurulmasından sonra 1930'a kadar açık veren dış ticaretimiz 1930 - 1946 yıllarında fazla verdi. Ancak 1947 yılından itibaren dış ticaretimizin hiç bir zaman fazla verdiğini göremedik. Kalkınma modelinde Güney Kore, Çin gibi ihracata dayalı büyüme ile döviz ihtiyacını rahat karşılayan ülkelerin aksine, Türkiye her zaman cari açığın fazla olmasına sebep olan faktörlerden biri olarak dış ticaretini lehine arttıramadı ve borçlanarak büyümemizin adeta vazgeçilmez bir politika olması sonucunu doğurdu.

Bu kapsamda Türkiye'nin dış borcu son veri olan 2024 3. çeyreği itibarıyla 526 milyar dolara yükselmiş gözüküyor. Son üç yılın gelişimi aşağıda yer alan tabloda milyar dolar olarak görülüyor:

Yıllar	2022	2023	2024
Milyar $	443	474	526

Ekonomimizin büyümesini de mukayese yaparak değerlendirmek lazım. Spectator Index'e göre 2023 yılı rakamları dikkate alınırsa yaklaşık 1,1 trilyon dolarlık bir ekonomimiz var.

2003 yılında 314 milyar dolarlık ekonomimiz 3,5 misli büyümüş. Endonezya ise 2003 yılında 255 milyar dolar olan ekonomisini 2023'de 1,4 trilyon dolara çıkararak 5,5 misli büyümüş. Aşağıdaki tabloda 2022, 2023 yılları gerçekleşen Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH) rakamları ve 2024 yılı tahmini TL ve dolar bazında yer alıyor. Ayrıca büyüme hızı ve hesaplamada kullanılan dolar paritesi de yer alıyor. Buna göre rakamlar şöyle:

Yıllar	GSYH Milyon TL	GSYH Milyon $	Değişim	$ kuru
2022	15.011.776	905.814	5,5	16,57
2023	26.545.722	1.130.009	5,1	23,49
2024	39.200.000	1.344.000	3,0	29,16

Tablonun değerlendirmesini yaparken 2024 yılının son çeyrek rakamlarının henüz açıklanmadığı dikkate alınmalı. 2024 yılı büyüme oranını IMF'nin %3 tahminini tabloya koydum. TL bazında GSYH'yı ise yine çeşitli medya organlarının tahminlerine dayanarak oluşturdum. Dolayısıyla bu rakamların değişme olasılıkları yüksek. Yine tabloyu değerlendirirken dolar fiyatını koymamdaki sebep de kurun dolar bazında GSYH'yı belirlemede kullanılmasının önemine işaret etmek. Türkiye genel olarak yarattığı GSYH bakımından dünyada 17-18'inci sıralarda bulunuyor. Dolar fiyatının düşük olması tabiki dolar bazında GSYH'yi daha yüksek gösteriyor. Yazının başında döviz kurlarının düşük tutulması ile ilgili yorumlar yer alıyor. Bunun sürdürülebilir olmadığını düşünen birisi olarak, 2025 yılında daha hızlı bir döviz fiyatı artışının dolar bazında GSYH rakamlarını direkt olarak aşağıya çekeceğini belirtmek de gerekecektir. Ancak sonuçta dolar bazında kullanılan rakamlar sadece dünya genelinde bir mukayese imkanı yaratması bakımından bir anlam ifade etmektedir. Aslında Türkiye'de yaşadığımız için TL bazındaki rakamlar gerçek durumu yansıtmaktadır.

GELİR DAĞILIMI

Tüm dünyada olduğu gibi gelir dağılımı özellikle de pandemi ile başlayan dönemde zengin kesim lehine ciddi bir şekilde bozulmuş bulunmaktadır. Aynı durum Türkiye için de geçerlidir. Parası olanların gerek döviz üzerinden, gerekse de kur korumalı mevduat üzerinden elde ettikleri kazançlar gelir dağılımının bozulmasına da etki yapmaktadır.

Türkiye her zaman cari açığın fazla olmasına sebep olan faktörlerden biri olarak dış ticaretini lehine arttıramadı ve borçlanarak büyümemizin adeta vazgeçilmez bir politika olması sonucunu doğurdu.

Nüfusun %15'inin kazancı rakamsal olarak bakarsak büyük olasılıkla örneğin Yunanistan gibii bir ülkenin toplam rakamının üzerindedir. Bu kesim de Türkiye'de bir anlamda ekonomi çarklarının dönmesini sağlamaktadır.
Yukarıda belirttiğim yapısal reformlar konusuna bu yazı kapsamında değinmek istemiyorum. Ancak özellikle enflasyonda tek haneli rakamlara kalıcı olarak inmek, orta gelir tuzağını atlayabilmek ve kişi başı 25 bin dolar seviyesine yükselebilmek için verimliliği arttırmanın yanı sıra, ekonomi modelimizi ihracata dayalı bir büyüme şekline çevirmeliyiz. Bunu yaparken de gerek yurt içinde, gerekse de yırt dışında güven ortamını arttıracak hukukun üstünlüğü ve bağımsız yargı ile eğitim ve liyakat konusunda yapısal reformları gerçekleştirmeliyiz. Aksi takdirde patinaj yapan bir ülke olarak boşa kürek çekmiş oluruz diye düşünüyorum.

2025 kolay bir yıl olmayacak. Sadece ekonomi açısından değil, yukarıda kısaca değinmiş olduğum reformların yapılmamış olması ve gecikmenin yapılabilme zorluğunu da arttırmasından kaynaklanacaktır. Umarım politik nedenlerden arındırılmış bir ekonomik programın istikrarlı uygulaması sayesinde ve küresel konjonktürdeki olumsuz faktörlerden az etkilenerek bir takım zorlukları geçiştirmek kolay olsun ve nispeten de olsa ümitlerimize yeşermesi için su verecek sonuçları elde edebiliriz.

SON 25 YILIN DIŞ TICARET RAKAMLARI

Yıl	İhracat	İthalat	Denge	Hacim	%artış
2000	27.774.906	54.502.821	-26.727.914	82.277.727	
2001	31.334.216	41.399.083	-10.064.867	72.733.299	-11,60%
2002	36.059.089	51.553.797	-15.494.708	87.612.886	20,46%
2003	47.252.836	69.339.692	-22.086.856	116.592.528	33,08%
2004	63.167.153	97.539.766	-34.372.613	160.706.919	37,84%
2005	73.476.408	116.774.151	-43.297.743	190.250.559	18,38%
2006	85.534.676	139.576.174	-54.041.499	225.110.850	18,32%
2007	107.271.750	170.062.715	-62.790.965	277.334.464	23,20%
2008	132.027.196	201.963.574	-69.936.378	333.990.770	20,43%
2009	102.142.613	140.928.421	-38.785.809	243.071.034	-27,22%
2010	113.883.219	185.544.332	-71.661.113	299.427.551	23,19%
2011	134.906.869	240.841.676	-105.934.807	375.748.545	25,49%
2012	152.461.737	236.545.141	-84.083.404	389.006.877	3,53%
2013	161.480.915	260.822.803	-99.341.888	422.303.718	8,56%
2014	166.504.862	251.142.429	-84.637.567	417.647.291	-1,10%
2015	150.982.114	213.619.211	-62.637.098	364.601.325	-12,70%
2016	149.246.999	202.189.242	-52.942.243	351.436.241	-3,61%
2017	164.494.619	238.715.128	-74.220.509	403.209.747	14,73%
2018	177.168.756	231.152.483	-53.983.726	408.321.239	1,27%
2019	180.832.722	210.345.203	-29.512.481	391.177.924	-4,20%
2020	169.637.755	219.516.807	-49.879.052	389.154.562	-0,52%
2021	225.291.385	271.424.473	-46.133.088	496.715.859	27,64%
2022	254.201.009	363.708.915	-109.507.906	617.909.924	24,40%
2023	255.627.429	361.966.913	-106.339.484	617.594342	-0,05%
2024	261.854.678	344.019.959	-82.165.281	605.874.637	-1,90%

Türkiye ekonomisinde 2025'te %4 büyüme beklentisi

OSTİM Teknik Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Ekonomi Bölümü akademisyenleri 2025 yılına girerken Türkiye ekonomisini değerlendirdi. Makroekonomik göstergelerde 2024 yılında yaşanan gelişmeleri analiz eden akademisyenler, 2025 yılına ait beklentileri de ele aldı. OSTİM Teknik Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nden Doç. Dr. Bahar Erdal, OSTİM Teknik Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nden Dr. Öğretim Üyesi Büşra Ağan ve OSTİM Teknik Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nden Huzeyfe Erkam Candan tarafından hazırlanan değerlendirmede, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri kaynak alınarak detaylı analizlere yer verildi. Akademisyenlerin hazırladığı değerlendirmeye göre, 2025 yılında, Türkiye ekonomisinin sürdürülebilir ve dengeli bir büyüme yapısını koruyarak yüzde 4 oranında büyüme gerçekleştireceği ve bu büyümenin talep yönlü enflasyonist baskılar oluşturmadan sağlanacağı bekleniyor.

MAYIS 2023'TEN İTİBAREN SIKI PARA POLİTİKASI UYGULANDI

Akademisyenlere göre, TCMB tarafından 2025 yılından beri uygulanmakta olan enflasyon hedeflemesi rejiminin nihai hedefi fiyat istikrarının sağlanması. TCMB, enflasyonu düşürerek yüzde 5 nihai enflasyon hedefine ulaşmak amacıyla Mayıs 2023 tarihinden itibaren sıkı para politikası uygulamasına başladı. Bu çerçevede, politika faiz oranı olarak kullanılan 1 hafta vadeli repo ihale faiz oranı Mayıs 2023 tarihinde yüzde 8.5 iken Haziran 2024 tarihinde yüzde 15'e çıkarıldı ve bu yükselmeler 2024 yılında da kademeli olarak devam etti ve yüzde 50'ye kadar ulaştı. 2024 yılının aralık ayında politika faiz oranı enflasyon oranındaki düşüş, hizmetler enflasyonunda iyileşme ve yurt içi talepte yaşanan azalma nedenleriyle yüzde 47.5'a düşürüldü.

2024 YILININ ARALIK AYINDA YILLIK ENFLASYON %44,38

Enflasyon oranlarında 2023 yılının ağustos ayından beri gözlemlenen artışlar 2024 yılında da devam etmiş olmakla birlikte haziran ayından itibaren enflasyon oranları düşme eğilimine girdi ve 2024 yılının aralık ayında yıllık enflasyon oranı yüzde 44,38 olarak gerçekleşti. Enflasyonda yaşanan düşüşün nedenleri olarak parasal sıkılaşmadan dolayı yurt içi talepte yaşanan yavaşlama, enflasyon beklentileri ve fiyatlama davranışlarındaki iyileşmeler gösterilebilir. TCMB, yıl sonu enflasyon tahminini 2024, 2025 ve 2026 yılları için sırasıyla yüzde 44, yüzde 21 ve yüzde 12 olarak belirledi. 2025 yılında, enflasyon oranlarındaki düşüşün sıkı para politikası uygulamasına devam edilmesi, para ve maliye politikalarının eşgüdüm içinde çalışması, yurt içi talepte yaşanan azalmanın devam etmesi, Türk Lirasının reel olarak değer kazanması ve enflasyon beklentilerinin olumlu yönde düzelmesiyle sağlanacağı bekleniyor.

CARİ İŞLEMLER AÇIĞINDA AZALMA BEKLENTİSİ

Cari işlemler hesabı açığı, 2004 yılında ekonomideki faaliyetlerin yavaşlaması ve altın ithalatına getirilen sınırlamaların etkisiyle azaldı ve 2024 yılının ocak ayında 32 milyar 960 milyon dolar olan yıllıklandırılmış cari açık, 2024 yılının ekim ayında 7 milyar 685 milyon dolara düştü. Bu düşüşün nedenleri olarak dış ticaret açığının azalması ve hizmetler dengesinin turizm ve taşımacılık gelirleri nedenleriyle artması gösterilebilir. Cari işlemler hesabının negatif olmasının nedenleri altın dengesi ve enerji dengesi. Altın ve enerji dengesi çıkarıldığında cari işlemler hesabı pozitif değer alıyor.

Dış ticaret dengesinde, ihracatta artış yaşanırken ithalatta azalma oldu, 2024 yılının ocak ayında 4 milyar 352 milyon dolar açık vermiş iken ekim ayında açık 3 milyar 542 milyon dolara düştü. Bu dönemde, motorlu kara taşıtları, elektrikli teçhizat, ana metal ve fabrikasyon metal sektörleri ihracatı artırırken, petrol ürünleri, diğer ulaşım araçları ve giyim eşyaları sektörleri ihracatı azaltıldı. Avrupa Birliği, Bağımsız Devletler Topluluğu ve Afrika ülkelerine yapılan ihracat artarken, Orta Doğu ülkelerine yapılan ihracat biraz gerileme gösterdi.

Diğer taraftan, tüketim malları ve ara mal ithalatında yaşanan azalmalar nedeniyle ithalat azalma gösterdi. 2025 yılında, yurt içi talepteki azalma nedeniyle tüketim mallarının ithalatında yaşanan azalma devam ederse ve ihracatta global ekonomik koşullar nedeniyle azalmalar olmazsa dış ticaret dengesi ve cari işlemler açığında azalmalar yaşanabilir.

ÜÇÜNCÜ ÇEYREKTE HİZMETLER SEKTÖRÜ %2,9 DARALDI

2024 yılının ilk çeyreğinde Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH) artış hızı yüzde 5,7 olarak gerçekleşti. Bu dönemde, hizmetler sektörü yüzde 5,3, sanayi sektörü yüzde 4,9 ve tarım sektörü yüzde 4,6 oranında büyüdü. Ayrıca, 2024 yılının ilk yarısında özel tüketim harcamaları yüzde 4,1 oranında, kamu tüketim harcamaları ise yüzde 3 oranında arttı; böylece toplam tüketim harcamalarında yüzde 3,9 oranında bir artış kaydedildi. 2024 yılının ikinci yarısında, enflasyonu kontrol altına almak amacıyla uygulanan sıkı politikalar ile birlikte, sanayi sektörü katma değeri yüzde 1,8 oranında küçülürken, hizmetler sektörü katma değeri yüzde 2,5 oranında artış gösterdi. 2024 yılının üçüncü çeyreğinde GSYH yüzde 2,1 oranında büyüme kaydetti. Üçüncü çeyrekte hizmetler sektörü yüzde 2,9, tarım sektörü yüzde 4,6 oranında büyürken, sanayi sektörü yüzde 2,2 oranında daralma gösterdi. Bu güncel veriler, iç ve dış talep dinamiklerinin ekonomik büyüme üzerindeki etkisini açıkça ortaya koyuyor ve sektörel performansların ekonomik dengeler üzerindeki önemini vurguluyor.

İŞSİZLİĞİN 2025'TE %9,6 OLACAĞI TAHMİN EDİLİYOR

2023 yılında işgücüne katılım ve istihdamda gözlenen artış eğilimi, 2024 yılının ilk yarısında da devam etti. 10 Aralık 2024 tarihinde açıklanan işgücü istatistiklerine göre, 2024 yılı Ekim ayında işsizlik oranı yüzde 8,8, mevsim etkisinden arındırılmış istihdam oranı yüzde 50 ve işgücüne katılma oranı yüzde 54,7 seviyesinde. 2025 yılına ilişkin tahminler sürdürülebilir büyüme hedefleriyle uyumlu şekilde istihdam artışının devam edeceğini gösteriyor. Tahminlere göre, 2025 yılında işgücüne katılma oranının yüzde 55 seviyesine ulaşması bekleniyor. Bununla birlikte, işsizlik oranının 2025 yılı genelinde yüzde 9,6 seviyesinde gerçekleşeceği tahmin ediliyor.

Bu veriler, Türkiye işgücü piyasasının dinamik bir yapıya sahip olduğunu ve istihdam artırıcı politikalara olan ihtiyacı vurguluyor. 2025 yılında, Türkiye ekonomisinin sürdürülebilir ve dengeli bir büyüme yapısını koruyarak yüzde 4 oranında büyüme gerçekleştireceği ve bu büyümenin talep yönlü enflasyonist baskılar oluşturmadan sağlanacağını bekleniyor.

BÜTÇE AÇIKLARI KAMU MALİYESİ YÖNETİMİNİ ZORLADI

2024 yılı kamu maliyesi açısından, asrın felaketi olarak adlandırılan 6 Şubat depreminin yaralarını sarma ve COVID-19 krizinden bu yana etkilerini taşıyan mali açıklarını dengeleme yılı oldu denilebilir. Düşük faiz politikasının da etkisini bertaraf etmek için uygulanan Kur Korumalı Mevduatın maliyetlerini de içeren bütçe açıkları kamu maliyesi yönetimini oldukça zorladı. 2023 yılının sonunda 706 milyar TL olan operasyonel açık, 2024 yılının temmuz ayında 176 milyar TL olarak gerçekleşti. Bu durum, yeni dönemde uygulanan daraltıcı maliye politikasının faiz dışı dengeye destek sağladığını gösteriyor. Diğer yandan, 2024 yılında yapılan faiz artışları bütçede faiz giderlerinde 2023 ve 2024 ylları arasında iki kat bir fark oluşmasına sebep oldu. 2023 yılının temmuz ayında 312 milyar TL olan faiz giderleri 2024 yılının temmuz ayında 666 milyar TL'ye yükseldi. Rakamın bu kadar ivmeyle artmasının arkasındaki bir diğer sebep ise yüksek enflasyon. 2023 yılında bütçe açığının milli gelire oranı yüzde 5,4 olarak gerçekleşti. 2024 yılı için bu beklentinin yüzde 4,9-5 düzeyine düşmesi bekleniyor.

SIKI MALİYE POLİTİKASI UYGULAMALARINA DEVAM EDİLECEK

2022 yılından bu yana etkisini artıran enflasyonun gelir dağılımında gelirden en fazla pay alanların durumuna pozitif etki ettiği söylenebilir. 2023 yılında gelir skalasının en üstünde yer alan ilk yüzde 20'lik dilimin milli gelirden aldığı pay 2023 yılında yüzde 45,9 iken 2024 yılında bu rakam yüzde 48,1'e ulaştı. 2024 yılında enflasyonu bastırmak için uygulanan politikalar daha çok alt gelir grubunun talebini daraltan politikalar olarak şekillendi. 2025 yılında enflasyonun ve etkilerinin giderilmesi için uygulanacak politikaların toplumun geneline yayılacak şekilde uygulanması önem taşıyor. 2025 yılında büyüme hedefi Orta Vadeli Planda yüzde 4 olarak güncellenirken gerçekleşenin yüzde 3 civarında olması ihtimal çerçevesinde 2025 yılında bütçe açığının GSYH'ye oranının yüzde 3,1 olması hedefleniyor. Bu hedefin tutturulabilmesi için sıkı maliye politikası uygulamalarına devam edilecek. Uygulanacak yurt içi talebi daraltıcı politikaların büyümeyi baskılamaması için kapsamlı bir kalkınma anlayışı içinde maliye politikaların tasarlanması büyük bir önem taşıyor.

Türkiye, güneş enerjisi kurulu gücünde 18 GW seviyesini geçerek, 2025 yıl sonunda hedeflenen güneş enerjisi kapasitesini 1,5 yıl önce aştı

Güneş enerjisi kapasitesi 2025 hedefine ulaştı

KÜBRA CEYLAN

Enerji sektöründe 2025 yılı, büyük bir dönüşümün başladığı bir yıl olacağı öngörülüyor. Küresel enerji taleplerinin hızla arttığı ve iklim değişikliği ile mücadele stratejilerinin ön plana çıktığı bu dönemde, yenilenebilir enerji kaynakları ve enerji verimliliği öncelikli konular arasında yer alıyor.

Hükümetin yeşil enerjiye yönelik teşvikleri ve özel sektörün dijitalleşmeye odaklanması, sektörde önemli bir dönüşüm yaratıyor. Güneş ve rüzgar enerjisi yatırımları hız kazanırken, yerli üretimle enerji bağımsızlığı hedefleniyor. Bu dönüşümde, fosil yakıtlardan temiz enerji çözümlerine geçiş, sektöre ivme kazandıracak. Elektrik üretimi, taşıma ve depolama teknolojilerinde yaşanacak ilerlemelerle birlikte, enerji sektörü farklı alt dallarda büyüme gösterecek.

Enerji sektöründe önemli gelişmeler yaşanacak olan alt dallar arasında, yenilenebilir enerji öne çıkıyor. Güneş, rüzgâr, hidroelektrik ve biyokütle gibi sürdürülebilir kaynaklardan elde edilen enerji, dünya genelinde temiz ve yenilikçi çözümler sunarak enerji arzını çeşitlendirecek. Elektrik üretimi ve dağıtımı da bu süreçte kritik bir rol oynayacak. Enerjinin üretimi, iletimi ve dağıtımı, özellikle teknolojik gelişmeler ve dijitalleşme sayesinde daha verimli hale gelecek. Bu kapsamda, Türkiye güneş enerjisi kapasitesi, iki buçuk yılda iki katına çıkarak, 2025 hedefini geride bıraktı. Araştırma şirketi Ember'in son raporuna göre; 2024 yılının ağustos ayında güneş enerjisi kurulu gücü 18 GW seviyesini geçerek, 2025 yıl sonunda hedeflenen güneş enerjisi kapasitesini 1,5 yıl önce aşmış oldu. Bu gelişme, Türkiye'nin yenilenebilir enerji alanında daha iddialı hedefler belirleme potansiyeline sahip olduğunu ortaya koyuyor.

Ember'in raporuna göre, son iki yılda yaşanan kapasite artışında, yeni projelerin yaklaşık yüzde 90'ını oluşturan öz tüketim odaklı güneş enerjisi kurulumları önemli bir rol oynadı. Türkiye'nin güneş enerjisi kapasitesinde bu ivmenin devamlılığı; çatı, hibrit, yüzer ve depolamalı güneş santrali çözümlerinin yüksek potansiyeli kullanılarak sağlanabilir.

Güneş enerjisi kurulu gücünün son iki buçuk yılda yüzde 102 artarak ikiye katlandığı ifade edilen raporda, benzer artışa daha önce 2018-2022 arasında, dört yıldan fazla (51 ay) bir sürede ulaşıldığı hatırlatılıyor.

GES VE RES 2035'TE 4 KATINA ÇIKACAK

Raporda, Türkiye'nin 2035 yılına kadar güneş ve rüzgâr enerjisi kapasitesini mevcut seviyenin dört katına çıkararak 120 GW'a ulaşma hedefi doğrultusundaki büyüme eğiliminin önümüzdeki yıllarda da süreceğini öngörüyor. Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanı (YEKA) modeli, 2025 yılında da güneş ve rüzgâr enerjisinde kapasite artışını desteklemeye devam edecek. Raporda ayrıca, 2025 yılında güneş ve rüzgâr için toplam 2 GW'lık yeni bir ihalenin planlandığını belirtirken, Türkiye'nin en az 53 GW olarak tahmin edilen yüzer GES potansiyeline de dikkat çekiyor. Bu projelerin de YEKA kapsamında ihale edilmesi hem yenilenebilir enerji kapasitesinin artırılmasına hem de kullanılmayan su yüzeylerinin değerlendirilmesine ve buharlaşma kaynaklı su kaybının önlenmesine önemli katkı sağlayacağı belirtiliyor.

Güneş enerjisinde bir diğer potansiyelin batarya depolama alanında olduğu vurgulanan raporda, 2024 itibarıyla Türkiye'de 14 GW'lık depolamalı güneş enerjisi kapasitesinin ön lisans aldığını belirtiyor. Ulusal Enerji Planı'nda (UEP) 2030 yılı hedefi olarak belirlenen toplam 2 GW'lık batarya depolama hedefinin sadece güneş projelerine verilen önlisans ile şimdiden yedi kat aşıldığı belirtilen raporda, bu durumun Türkiye'nin yenilenebilir enerji hedeflerini daha da yükseltme potansiyelini ortaya koyduğunu dile getiriyor.

Ayrıca, depolama teknolojilerinin yenilenebilir enerji sistemlerini şebekeye daha kolay ve verimli bir şekilde entegre edebileceğine dikkat çekerek, bu gelişmenin enerji santrallerinin şebeke entegrasyonunu önemli ölçüde kolaylaştıracağını ve enerji sisteminin esnekliğini artıracağını öngörüyor.

GÜNEŞ VE RÜZGÂR, 15 MİLYAR DOLAR GAZ İTHALATINI ENGELLEDİ

Raporda, güneş ve rüzgâr enerjisi kapasitelerinin enerji ithalatına yönelik etkisini gösteren veriler yer alıyor. Buna göre, son iki buçuk yılda güneş ve rüzgâr enerjisinin elektrik üretimindeki payı, 15 milyar dolarlık doğalgaz ithalatını engelledi. Bu dönemde yalnızca güneş enerjisi, ülkenin toplam elektriğinin yüzde 6'sını sağlayarak 5,4 milyar dolarlık doğalgaz ithalatının önüne geçti. Rapor, rüzgâr enerjisindeki gelişmeleri de içeriyor. Güneş enerjisindeki kayda değer ilerlemelere rağmen yıldan yıla rüzgâr enerjisi kurulumlarında yavaşlama yaşandığını belirten, 2024 yılında rüzgâr enerjisinde yalnızca 770 MW ilave kapasite eklenerek toplam kapasitenin 12,5 GW'a ulaştığını belirtiyor. Bu haliyle rüzgâr enerjisi, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Stratejik Planı'ndaki 2024 yılı sonu hedefi olan 13,3 GW hedefinin gerisinde kaldı.

Raporda ayrıca,Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın açıkladığı Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi (LTS) 2035 yılı için güneşte 77 GW ve rüzgârda 43 GW hedefiyle yenilenebilir enerji için iddialı bir yol haritasının oluştuğunu belirtiliyor.

2025 yılı ekonomi perspektifi

Kaan Özhelvacı - EGİAD 18. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

2025 yılına girdiğimiz bu süreçte, küresel ve yerel ekonomiler için belirsizliklerle dolu bir dönemin içindeyiz. Dünya ekonomisinin yeniden şekillendiği bu zorlu dönemde, dayanışmaya ihtiyacımız önem kazanırken, bu dönemin zorluklar beraberinde fırsatları getirdiğini de belirtmek isterim. Özellikle Türkiye ekonomisi açısından bu yıl, ekonomik reformların ve dönüşüm süreçlerinin etkinliğinin sınanacağı kritik bir dönem olacak.

BÜYÜME VE ENFLASYON: DENGEYİ SAĞLAMAK

2024 yılı, Türkiye'de ekonomi yönetiminde alınan köklü değişikliklerin ve sıkı para politikalarının etkilerini hissettirdiği bir yıl oldu. Ülke risk primindeki düşüş, Merkez Bankası rezervlerindeki artış ve cari açıkta iyileşme gibi göstergeler olumlu sinyaller verse de büyüme ve enflasyon arasındaki hassas dengeyi sağlamak 2025 yılının en büyük meydan okuması olacak.

2025 yılı, Türkiye ekonomisi için kritik bir dönüm noktasıdır. 2024 yılında yıllık büyüme %2,5 seviyesinde kalmış ve enflasyon %52'ye gerilemiştir. Ancak, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), 2025 yılı için enflasyonunu %21 seviyesine indirmeyi hedeflemektedir. 2025 yılı için belirlenen enflasyon hedefi, mevcut ekonomik koşullarda oldukça iddialı görünmektedir. Uzmanlar, yıl sonunda enflasyonun %28-30 bandında gerçekleşebileceğini öngörmektedir. Bu hedefe ulaşmak için sıkı para politikası ve maliye politikalarının etkin bir şekilde uygulanması gerekmektedir. Ayrıca, enerji ve tarım-gıda sektörlerinde yapılacak yapısal reformlar, enflasyonun kalıcı olarak düşürülmesi adına kritik rol oynamaktadır.

ORTA VADELİ PROGRAM: BEKLENTİLER VE GERÇEKLER

2025-2027 Orta Vadeli Program (OVP), %4 büyüme ve tek haneli enflasyon hedeflerini ortaya koyuyor. Ancak sıkı para politikalarıyla desteklenen düşük büyüme stratejisinin, bu hedeflerle çeliştiği görülüyor. Hızlı büyüme, cari açık ve kur baskılarını artırabilirken, büyümenin düşük tutulması ise istihdam yaratma kapasitesini sınırlayabilir. Bu nedenle mali disiplinin sağlanması ve para politikalarının maliye politikalarıyla uyum içinde yürütülmesi, kritik önemdedir.

TOPLUMSAL DAYANIŞMA

2025 yılı, toplumun tüm kesimlerinde dayanışma gerektiren bir yıl olacak. İş dünyası olarak, bu zorlu dönemde iş gücü piyasasında yaşanabilecek daralmanın önüne geçmek için yenilikçi çözümler üretmek zorundayız.

YEŞİL VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM: REKABET GÜCÜNÜ ARTIRMA STRATEJİSİ

Avrupa Birliği'nin Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması (CBAM) kapsamında 2026'da yürürlüğe girecek mali yükümlülükler, 2025 yılını kritik bir hazırlık dönemi haline getiriyor. Türk sanayisinin, yeşil dönüşüm ve dijitalleşme süreçlerini hızla tamamlaması gerekiyor. Bu yatırımlar, yalnızca küresel rekabet gücümüzü artırmakla kalmayacak, aynı zamanda sürdürülebilir bir ekonomik yapı inşa etmemize olanak tanıyacaktır.

2025'TE KARŞILAŞILABİLECEK RİSKLER VE ÇÖZÜMLER

2025 yılı, ekonomik reformların ve politika uyumunun sınanacağı bir yıl olacak. Karşı karşıya kalabileceğimiz temel riskler şu şekilde sıralanabilir:

1. Enflasyon ve büyüme çelişkisi: Düşük büyüme, enflasyonu kontrol altında tutma çabalarını desteklese de işsizlik oranlarında artışa neden olabilir.
2. Kur baskıları: Cari açık artışı, Türk Lirası üzerinde yeni baskılar yaratabilir.
3. İstihdam daralması: İç talepteki yavaşlama ve üretim kapasitesindeki sınırlamalar, işsizlik oranlarını artırabilir.

Bu risklerin yönetilmesi, maliye ve para politikalarının uyumuna ve yapısal reformların etkin bir şekilde uygulanmasına bağlıdır.

UZUN VADELİ BAŞARI İÇİN KISA VADELİ KARARLILIK

Kısa vadeli ekonomik başarıları uzun vadeye taşıyabilmek için hukukun üstünlüğü, kurumsal bağımsızlık ve piyasa ekonomisi ilkeleriyle uyumlu politikalar benimsenmelidir. Ayrıca vergi adaletinin sağlanması ve kayıt dışı ekonomiyle mücadele konularında daha somut adımlar atılmalıdır. Eğitim reformu ise hem üretim kapasitesinin artırılması hem de iş gücünün yeni ekonomik düzene uyum sağlaması için vazgeçilmezdir.

SONUÇ: DAYANIŞMA VE UMUT

2025 yılı, sadece zorluklarla değil, fırsatlarla da dolu bir yıl olacağını umuyorum. Enflasyonun kontrol altına alınması, sürdürülebilir büyüme hedeflerinin yakalanması ve dijitalleşme ile yeşil dönüşüm süreçlerinin tamamlanması, ülkemizin küresel rekabet gücünü arttırabilir. Bu alanlardaki eksiler artıya dönüşürse önümüzde ülkece yeni fırsatlar doğabilir.

EGİAD olarak, bu dönüşüm sürecinde iş dünyasına rehberlik etmeye devam edeceğiz. Toplumsal dayanışma ile daha güçlü bir Türkiye ekonomisinin temellerini atacağımıza inanıyoruz. 2025, yalnızca bir geçiş yılı değil; aynı zamanda daha sonraki yıllarda başlayacak istikrarlı bir dönemin habercisi olmasını umut ediyoruz. Toplumsal dayanışma ve kararlılıkla, Türkiye ekonomisinin dönüşüm sürecinde üzerimize düşeni yapmaya hazırız.

Ekonomik istikrar tedbirlerindeki gevşeme, enflasyon ve faizdeki gerileme eğiliminin devam etmesi ve komşu ülkelerdeki gerginliklerin yumuşaması, çelik sektörünün 2025 yılında hedeflerine ulaşmasında destekleyici olacak

Çelik sektöründe Trump kararları 2025 yılına damgasını vuracak

SEDA GÖK

Ülkemiz 2024 yılında 25,2 milyon ton uzun, 16,6 milyon ton yassı olmak üzere, 2023 yılına göre yüzde 12,8 artışla 41,8 milyon ton nihai mamul üretti. Tüketimimiz ise 19,3 milyon tonu uzun, 18,9 milyon tonu yassı mamul olmak üzere, bir önceki yıla göre yüzde 0,6 artışla 38,2 milyon ton olarak gerçekleşti. Nihai mamul tüketimimiz içindeki ithalat payı yüzde 44,2 oldu. Yassı ürün tüketimimiz içindeki ithalat payı yüzde 62,7, uzun ürün tüketimimiz içindeki ithalat payı yüzde 25,9 şeklinde gerçekleşti.

TÜİK tarafından yayımlanan dış ticaret verilerine göre, Türkiye'nin toplam çelik ürünleri ihracatı, bir önceki yıla göre yüzde 27,6 artışla 13,4 milyon ton olarak gerçekleşti. İhracatımızın yüzde 54'ünü uzun ürünler, yüzde 43'ünü yassı ürünler oluşturur iken, yarı ürünlerin toplam ihracatımız içindeki payı yüzde 3 oldu. Toplam çelik ithalatımız 2023 yılına göre yüzde 1,7'lik cüzi bir artışla 17,4 milyon ton, yarı ürün ithalatımız bir önceki yıla göre yüzde 35 artışla 7,9 milyon ton, yassı ürün ithalatımız yüzde 13 azalışla 8,1 milyon ton, uzun ürün ithalatımız yüzde 29,2 azalışla 1,4 milyon ton olarak gerçekleşti. İhracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 74 seviyesine yükseldi.

Türkiye Çelik Üreticileri Derneği Genel Sekreteri Dr. Veysel Yayan, çelik sektörünün 2024 yılı performansı ve 2025 yılına ilişkin öngörülerini anlattı.

ABD Başkanı Donald Trump'ın Kanada, Meksika, AB, İngiltere, Brezilya, Japonya, Güney Kore gibi ülkelere getirdiği yüzde 25 oranındaki vergilere ilişkin muafiyeti kaldırdığını, tüm ülkelere yüzde 25 oranında gümrük vergisi uygulanacağını kapsayan açıklamasının sektör özelindeki önemini değerlendiren Yayan, "İlgili tüm tarafların eşit şartlarda rekabet ettiği bir ortamın, Türkiye'nin lehine bir durum yaratacağını düşünüyoruz. Bu durum bize 2024 yılında Türkiye'de 38,2 milyon ton çelik ürünlerinin tüketildiğine ilişkin son derece kıymetli bir imkânın bulunduğunu hatırlatıyor. Bu tüketim yaklaşık 40 milyon ton civarında ham çelik üretimine tekabül ediyor. Bu tüketimin, mümkün olan azami ölçüde yurtiçi tedariğe yönlendirilmesini kolaylaştıracak tedbirlerini alınması önem taşıyor" diye konuştu.

EN BÜYÜK İHRACAT PAZARI AB

Yayan, 2024 yılında Uzak Doğu ülkelerinin jeopolitik nedenlerle Avrupa Birliği'ndeki pazar paylarının azalmasının da katkısıyla en büyük pazarımızın bir önceki yıla göre yüzde 76 artışla 4,8 milyon ton ihracat gerçekleştirdiğimiz Avrupa Birliği olduğunu söyledi.

Türkiye'nin ham çelik üretimi, geçtiğimiz yıl 2023 yılına göre yüzde 9,4 artışla 36,9 milyon ton oldu. Bu miktar ile Türkiye 2024 yılında Avrupa'nın ikinci, dünyanın sekizinci büyük çelik üreticisi konumunu korudu.

En fazla ithalat gerçekleştirilen bölgenin ise yüzde 22,3 artışla 9,3 milyon ton çelik ürünü ithal ettiğimiz Uzak Doğu-Güney Asya bölgesi olduğunu kaydeden Yayan, "Ülkeler sıralamasında en büyük pazarımız İtalya, en fazla ürün ithal ettiğimiz ülke ise Çin oldu. Toplam çelik ürünleri ithalatımız içerisinde Dahilde İşleme Rejimi ile gerçekleştirilen ithalatın payı yüzde 56,2 oranında gerçekleşti" dedi.

ÜRETİMDE ARTIŞ OLUMLU BİR GÖSTERGE...

2024 yılını aralık ayında yüzde 7,6 oranındaki kayıp sebebiyle yüzde 10'un altına düşen bir üretim artışı ile kapattıklarını anlatan Yayan, "Yılın son çeyreğinde yaşadığımız ortalama üretim artış kayıpları, 2023 yılının son çeyreğinde, 6 Şubat depreminde yaşadığımız kayıpları telafi etmek amacıyla gösterilen olağanüstü çabanın bir sonucu olarak, üretimde gerçekleştirilen artışların sebep olduğu baz etkisinden kaynaklandı. Buna rağmen, 2024 yılının tamamındaki üretim artışını, önümüzdeki yıl için olumlu bir gösterge olarak kabul ediyoruz" dedi.

2024 yılında filmaşin ve yassı sıcak ürünlere yönelik olarak alınmış bulunan ticaret politikası önlemlerinin, daha da genişletilmesi ve dahilde işleme rejimi uygulamalarının yurtiçi tedariki önceleyen bir zemine oturtulması yolu ile, anılan ticaret politikası önlemlerinin etkinleştirilmesine ihtiyaç duyulduğunun altını çizen Yayan, "Ancak bu şartlarda Türk çelik sektörünün dünyadaki bu dalgalanmaların kısmen de olsa dışında tutulmasının mümkün olacağını değerlendiriyoruz. 2025 yılında, ekonomik istikrar tedbirlerindeki gevşeme yanında, enflasyon ve faizdeki gerileme eğiliminin devam etmesinin, komşu ülkelerdeki gerginliklerin yumuşamasının, daha iyi bir yıl hedefine ulaşılmasını destekleyeceğini öngörüyoruz" ifadelerinde bulundu.

Küresel ticaretteki yavaşlamaya rağmen kimya ihracatında 16 alt sektörün 9'unda büyüme yaşandı

Kimya ihracatçıları 35 milyar dolar ihracat planlıyor

KÜBRA CEYLAN

Türkiye'nin kimya sektörü, ihracatta yükselişini sürdürüyor. Plastik, ilaç, boya ve petrokimya gibi birçok alt dalı kapsayan sektör, dış ticarette önemli bir rol oynuyor. Başta Avrupa ve Orta Doğu olmak üzere birçok ülkeye ihracat gerçekleştiren Türkiye, Almanya, İtalya, ABD ve Hollanda gibi pazarlarda güçlü bir konumda bulunuyor. Son yıllarda sürdürülebilir üretim ve yenilikçi teknolojilere yapılan yatırımlarla büyümesini sürdüren sektör, toplam ihracat içindeki payını artırmaya devam ediyor.

Bu kapsamda, kimya sektörü 2024 yılını büyüme ile kapadı. 2024 yılında 231 ülke ve bölgeye ihracat gerçekleştirerek Türkiye'nin toplam ihracatından yüzde 13,6 pay aldıklarına dikkat çeken İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İKMİB) Başkanı Adil Pelister, küresel ticaretteki yavaşlamaya rağmen kimyanın ihracatında 16 alt sektörün 9'unda büyümeyi başardıklarını ifade etti. Pelister, kimya ihracatçılarının 2025 yılında 35 milyar dolar ihracat hedefi için dünyayı arşınlayacağını ifade ederek, "Kimya ihracatında nitelik ve çeşitliliği artırarak dünya çapındaki fırsatlara odaklanacağız. 2025'in ihracat rotası ışığında Afrika'dan Latin Amerika'ya kadar uzanan geniş bir frekansta daha fazla ticaretin kapılarını açacak yeni pazar faaliyetlerimizi sürdüreceğiz" diye konuştu.

25 ÜLKEYE YÖNELİK 47 İHRACAT ETKİNLİĞİ

İKMİB, 2025 yılında da kimya ihracatçılarına yurt dışındaki pazarlara ürün, ülke ve bölge bazlı açacak bir dizi etkinliğe imza atacak. Bu yıl 25 ülkeye yönelik 47 ihracat organizasyonu gerçekleştirecek İKMİB'in ajandasında 15 milli katılım, 6 info stant, 4 Ur-Ge Projesi, 3 Ur-Ge Ticaret Heyeti ve 19 sektörel ticaret heyeti düzenleyecek. İKMİB, 2025 yılında da ABD'den Almanya'ya, Pakistan'dan Avustralya'ya kadar 16 alt sektöre yönelik uluslararası katılımlı ihracat organizasyonlarıyla kimya ihracatçılarına güç katacak.

2024'ÜN LİDERİ PLASTİK VE MAMULLERİ SEKTÖRÜ

2024 yılını 30,8 milyar dolar ihracat ile tamamlayan kimya sektöründe en fazla ihracat gerçekleştiren alt sektörler belli oldu. Geçtiğimiz yıl kimyevi maddeler ve mamulleri ürün gruplarında 9,4 milyar dolar ihracatla plastikler ve mamulleri kimya ihracatının lideri oldu. İkinci sırayı 7,9 milyar dolar ihracatla mineral yakıtlar ve ürünler alırken, anorganik kimyasallar ihracatı ise 2,7 milyar dolar ihracatla üçüncü sıradaki yerini korudu. Uçucu yağlar, kozmetik ve sabun 2,1 milyar dolar ile dördüncü sıraya yerleşirken, kauçuk sektörü de 1,6 milyar dolar ile 2024 yılı kimya ihracatında adını ilk 5'e yazdırdı.

MISIR'A İHRACAT YÜZDE 60 ARTTI

2024 yılında kimya ihracatının yüzde 61,4'ünü İKMİB üyesi firmalar gerçekleştirirken, kimyada en fazla ihracat yapılan ilk 10 ülke arasında ABD ve Mısır'ın yükselişi dikkat çekti. Romanya yüzde 35 artışla 2'inci sıraya yerleşirken, yüzde 32 artışla ABD ilk 3'e yerleşti ve yüzde 60 artışla Mısır ilk 10'da yer aldı. Kimya ihracatında ilk 10 ülke arasında Hollanda birinciliğini korurken, en fazla kimya ihracatı gerçekleştirilen ülkeler sırasıyla Hollanda, Romanya,

Pelister, "Vizyon 2030 stratejimiz kapsamında Türkiye Kimya Ajansı'nın kurulması ve Kimya Sektör Şurası projelerimiz için çalışmalarımızı sürdürüyoruz" dedi

ABD, İtalya, Rusya, Almanya, İspanya, Irak, İngiltere ve Mısır oldu.

PELİSTER: HEDEFİMİZ İHRACATIMIZI BİR ÜST SEVİYEYE TAŞIMAK

Kimya sanayinin Türkiye'nin ihracattaki lokomotif sektörlerinden biri olduğunu ve üretimin olduğu her alana dokunarak yüksek katma değer yarattığını belirten İKMİB Başkanı Adil Pelister, "Kimya sektörü olarak Türkiye'nin ihracattaki yüz akı sektörleri arasında öne çıkarken, hayatın her alanına değer katan stratejik öneme sahip ürünlerimizle ihracattaki yükselişimizi sürdürüyor ve ülkemizi dünyanın dört bir yanında gururla temsil ediyoruz" dedi. Geçtiğimiz yılın ihracatçıya büyük zorluklar yaşattığını söyleyen Pesliter, "Özellikle dünya ekonomisindeki yavaşlama, jeopolitik risklerin getirdiği korumacılık ve küresel ticarette yaşanan zorluklar sebebiyle ihracatçılarımız için de zor geçen bir seneyi geride bıraktık. Ancak kimya ihracatçılarımızın özverili çalışmaları ve sınırları aşan azmiyle hem pazar hem de ürün çeşitliliğimizi artırmayı başardık. Şimdi ise hedefimiz yeni yıla umutla bakarak, dünya çapındaki fırsatlara odaklanıp kimya ihracatımızı bir üst seviyeye taşımak. 2025 ev ödevimizde ihracatçılarımıza güç katacak bir planla ölçek büyütmeyi amaçlıyoruz. Daha fazla teknoloji yatırımını destekleyecek, inovasyon ile Ar-Ge merkezli üretimi kimyanın tüm alanlarına yayacak ve elbette sanayide dönüşüme hız katacak çalışmalara imza atacağız" dedi.

"CARİ AÇIĞININ AZALMASINA 12,5 MİLYON DOLAR KATKI SUNACAĞIZ"

İKMİB Yönetim Kurulu olarak Türk kimya sektörünün geleceğini kurgulamak için Vizyon 2030 stratejileri doğrultusunda önemli adımlar attıklarına dikkat çeken İKMİB Başkanı Pelister, "Yakın zamanda açılışını gerçekleştirdiğimiz Kimya Teknoloji Merkezi ile Türkiye'de sektörümüz adına bir ilke imza attık. Ülkemizde daha önce yapılmayan 39 test Kimya Teknoloji Merkezi'nde yapılacak. Toplamda 209 farklı test gerçekleşecek ve 100 testten de akredite olunacak. Böylece ihracatçılarımıza hem zaman hem maliyetten tasarruf sağlayacak. Ülkemizin cari açığının azalmasına da ilk etapta yıllık ortalama 12,5 milyon dolar katkı sunacağız. Vizyon 2030 stratejimiz kapsamında Türkiye Kimya Ajansı'nın kurulması ve Kimya Sektör Şurası projelerimiz için çalışmalarımızı sürdürüyoruz" diye konuştu.

MARKA OLUŞUMU VE TANITIMI TURQUALİTY PROJESİ ONAYLANDI

Türk Kozmetik Sektörünün Marka Oluşumu ve Tanıtımı Turquality Projelerinin Ticaret Bakanlığı tarafından onaylandığını duyuran Pelister, "Bu proje ile ABD, Çin ve İtalya gibi yüksek potansiyele sahip pazarlarda daha da güçlenmeyi hedefliyoruz" dedi.

"2025'İN İHRACAT ROTASI DAHA FAZLA TİCARETİN KAPISINI AÇACAK"

Türk kimya ihracatçıları adına küresel ticaretteki değişimi iyi okuyarak, sektörün dönüşümüne öncülük etmeye odaklandıklarını ifade eden Pelister, "2025 ajandamızda kimya ihracatımızın geleceğini etkileyecek önemli konu başlıklarımız var. Bunlardan biri de AB Yeşil Mutabakatı çerçevesinde devreye girecek sınırda karbon düzenlemesi mekanizması. 31 Aralık 2025 tarihine kadar SKDM kapsamındaki sektörlerde AB'ye ihraç eden firmaların karbon emisyonlarını raporlamaları gerekiyor. Ancak 1 Ocak 2026 tarihinden itibaren ithalatçılar, ithal ettikleri ürünlerin karbon içeriklerine karşılık gelen SKDM sertifikalarını satın almakla yükümlü olacaklar. Bu bizi doğrudan etkileyecek çok kritik bir değişim" ifadesinde bulundu.

SKDM ile karbon içeriği yüksek ürünlerin fiyatlarının artması, Türk ihracatçıların rekabetçiliğini etkileyebileceğini söyleyen Pelister sözlerini şöyle sürdürdü: "Bu nedenle, sektörde karbon ayak izinin düşürülmesi kritik hale geldi. Keza hammaddede ithalata bağımlılığımızı azaltmamız da büyük önem taşıyor. Bunun için orta vadede en az 5 tane daha petrokimya tesisine ihtiyacımız var. İKMİB olarak tüm muhataplarımız ve paydaşlarımızla küresel ticaretteki değişime hazır olmak için gerekli adımları atıyor ve görüşmelerimizi devletimiz nezdinde de sürdürüyoruz. 2025'in ihracat rotası ışığında Afrika'dan Latin Amerika'ya kadar uzanan geniş bir frekansta daha fazla ticaretin kapılarını açacak yeni pazar faaliyetlerimizi sürdüreceğiz."

2024 yılında Çinli firmaların otomotiv sektöründeki hızlı yükselişi, Avrupa araç endüstrisinde belirgin bir gerilemeye yol açtı

Otomotivde 'Çin Fırtınası' devam ediyor

ALİ YAMAN

Küresel otomotiv sektörü için 2024 yılı sarsıcı geçti. Avrupa Birliği (AB) ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD), yeni teknolojilere adapte olmakta zorluk çekti. Enflasyonun etkisiyle beklentilerin altında kalırken, Çin'in hızlı yükselişi sektörü etkiledi. AB otomotiv sektöründe emisyon hedefleri doğrultusunda belirlediği elektrikli araç satışındaki hedeflere ulaşamaması, AB'de otomotiv sektörünü derinden sarstı. Bu durum, beklenen satış performansına ulaşmalarını zorlaştırırken, sektördeki rekabet avantajlarını etkiledi. Çin pazarında özellikle Çinli markalar, hem araçların ucuzluğundan hem de elektrikli araç segmentinde hızla yükselmeleriyle Avrupalı ve özellikle Alman üreticilerin pazar payını düşürdü. Avrupa Otomobil Üreticileri Birliği'nin (ACEA) de belirttiği gibi, Avrupa Birliği'nin sıkı emisyon hedefleri, elektrikli araç altyapısının yetersizliği ve yeşil enerji kaynaklarına erişim sorunları, Avrupa merkezli üreticilerin elektrikli araç piyasasına uyum sağlamasını zorlaştırdı. Bu durumların sonunda ortaya çıkan tablo, başta Almanya merkezli otomotiv firmalarının iflası olmak üzere, Avrupa'dan gelen daralma haberleri ve işten çıkarmalar gibi sonuçlar doğurdu.

İŞTEN ÇIKARMA PLANLARI ÖNE ÇIKIYOR

Volkswagen ve Continental gibi dev otomotiv şirketleri, bu dönüşüm sürecinde maliyetleri düşürmek amacıyla büyük çaplı işten çıkarmalar gerçekleştirmeyi planlıyor. Volkswagen, 2026 yılına kadar dünya çapında idari pozisyonlarında yüzde 20'ye varan bir küçülme gerçekleştirmeyi düşünüyor. Bu karar, özellikle Almanya'daki Zwickau tesisinin kapanma tehlikesiyle birlikte alınan bir dizi maliyet azaltma önleminin parçası olarak görülüyor. Benzer şekilde, Continental, elektrikli araç üretimi ve azalan içten yanmalı motor talebine bağlı olarak bazı fabrikalarını kapatmayı ve personel sayısını azaltmayı planlıyor. Ayrıca, Infineon gibi teknoloji şirketleri, yüksek işçilik maliyetlerinden dolayı Avrupa'daki bazı iş gücünü daha düşük maliyetli ülkelere kaydırmayı hedefliyor. Bu durum, Polonya ve Finlandiya gibi ülkelerde işten çıkarmaların yaşanmasına neden oluyor. Dünyanın en büyükleri arasında yer alan Bosch ve Continental gibi Alman otomobil tedarikçileri ve diğer Avrupa otomotiv üreticileri, hem marjlar hem de talep düştüğü için on binlerce kişiyi işten çıkarma yoluna gidiyor.

ULUSLARARASI SEKTÖRDEKİ GELİŞMELER TÜRKİYE'Yİ DE ETKİLEDİ

Küresel çapta gelişen bu sorunlar ve hızlı bir elektrikli araç dönüşümü, Türk otomotiv sektörünü de etkiledi. Özellikle Çinli firmaların Türkiye'ye açılmasıyla birlikte iç pazarda bir hareketlilik yaşandı. 2024 yılında toplam otomotiv üretimi bir önceki yıla göre yüzde 7, otomobil üretimi ise yüzde 5 oranında azaldı. Bu dönemde, toplam üretim 1 milyon 365 bin 296 adet, otomobil üretimi ise 904 bin 513 adet düzeyinde gerçekleşti. 2024 yılında toplam pazar, geçen yıla paralel seviyede 1 milyon 285 bin 632 adet düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde otomobil pazarı, geçen yıla göre yüzde 1 artarak 980 bin 341 adet oldu. Ticari araç grubunda, 2024 yılında üretim yüzde 11, hafif ticari araç grubu yüzde 9, ağır ticari araç grubu ise yüzde 25 azaldı. 2024 yılında geçen yıla göre ticari araç pazarı yüzde 4, hafif ticari araç pazarı yüzde 3, ağır ticari araç pazarı yüzde 8 azaldı. 2024 yılında bir önceki yıla göre, toplam otomotiv ihracatı adet bazında geçen yıla paralel seviyede gerçekleşirken, otomobil ihracatı da yüzde 1 oranında azaldı. Tüm bunlara rağmen, 2024 ihracat

2025'İN İLK ÇEYREĞİNDE %1,48 ARTIŞ BEKLENİYOR

Otomotiv satış sonrası pazarı, temkinli başladığı 2024 yılını aynı paralelde tamamladı. 2024 yılının son çeyreğinde satış ve ihracatı artan sektör, istihdamını da korudu. Sektör, 2025'in ilk çeyreğinde 2024 yılının ilk çeyreğine kıyasla yurt içi satışlarda dolar bazında yüzde 1,48 artış bekliyor. Otomotiv Satış Sonrası Ürün ve Hizmetleri Derneği'nin (OSS) 2024 Yıl Sonu Sektörel Değerlendirme Anketi'ne göre; 2024'ün son çeyreğinde, 2023'ün aynı dönemine göre yurt içi satışlar dolar bazında ortalama yüzde 3,69 artış gösterdi. Üretici üyelerin yüzde 22,2'si önümüzdeki üç ayda yatırım planlarken, 2024'ün son çeyreğinde de gözlemlenen problemlerin başında ilk üç çeyrekte olduğu gibi 'maliyetlerdeki aşırı artış' yer aldı. 2023 yılında yüzde 14 ile önemli problemler arasında yer almayan 'iş ve ciro kaybı', 2024 yılında yüzde 41 seviyesine ulaşarak öne çıktı.

şampiyonu yine otomotiv sektörü oldu. Uludağ Otomotiv Endüstrisi İhracatçıları Birliği (OİB) verilerine göre, 2024 yılında toplam otomotiv ihracatı, euro bazında yüzde 2 artarak 33,7 milyar euro olarak gerçekleşti. 12 aylık dönemde otomobil ihracatı yüzde 3 artarak 11,3 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. Euro bazında otomobil ihracatı ise yüzde 2 artarak 10,4 milyar euro seviyesinde gerçekleşti.

İZMİR'DEKİ OTOMOBİL ÜRETİMİ %4 ARTTI

2024 yılında İzmir'in otomotiv sektörü, üretim ve ihracat performansıyla dikkat çekti. Otomotiv Sanayii Derneği (OSD) ve Uludağ Otomotiv Endüstrisi İhracatçıları Birliği (OİB) tarafından açıklanan verilere göre, İzmir'deki otomotiv üretimi ve ihracatı, Türkiye genelindeki trendlere paralel bir seyir izledi. İzmir'de faaliyet gösteren otomotiv firmaları, 2024 yılında toplam üretimlerini bir önceki yıla göre yüzde 5 oranında artırarak yaklaşık 150 bin araca ulaştırdı. Şehirdeki otomobil üretimi, yüzde 4'lük bir artışla 100 bin adede yükseldi. Ticari araç üretiminde ise yüzde 7'lik bir artış kaydedilerek 50 bin adetlik üretim gerçekleştirildi. İzmir'in otomotiv ihracatı, 2024 yılında yüzde 6 oranında artarak 2,5 milyar dolar seviyesine ulaştı. İzmir'den en fazla ihracat yapılan ülkeler arasında Almanya, Fransa ve İtalya ilk sıralarda yer aldı. İhracatta en büyük payı ise yüzde 60 ile binek otomobiller alırken, ticari araçlar ve otomotiv yan sanayi ürünleri de önemli katkı sağladı.

Sektördeki istihdam, yüzde 8'lik bir artışla 25 bin kişiye ulaştı. BMC'nin en son teslimatında, Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı koordinasyonunda, BMC'deki Türk mühendisleri tarafından tasarlanan ilk seri üretim yerli motorlu taktik tekerlekli 100 zırhlı araç, Kara Kuvvetleri Komutanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı'na teslim edildi. 2023 yılında ihracat şampiyonu olan BMC, 2019-2020 yıllarında doğrudan satışlar baz alınarak hazırlanan dünyanın en büyük silah sanayi şirketleri sıralamasında da ilk 100 şirket arasında yer almıştı.

2024 YILINDA ÖNCELİK SUV MODELLERDE OLDU

2024 yılında hem global çapta hem de Türkiye genelinde SUV araçlar daha çok tercih edildi. Otomotiv Distribütörleri ve Mobilite Derneği (ODMD) verilerine göre, 2024 Ocak-Aralık döneminde Türkiye'de sıfır otomobil ve hafif ticari araç satışları, önceki yıla göre yüzde 0,5 artışla 1 milyon 238 bin 509 adede ulaşarak tüm zamanların yıllık satış rekorunu kırdı. Otomobil satışları, 2024 yılında önceki seneye göre yüzde 1,3 oranında artarak 980 bin 341 adet oldu. Gövde tiplerine göre değerlendirildiğinde, yüzde 56,8 pay ve 556 bin 548 satışla SUV otomobiller en çok tercih edilen gövde tipi olarak öne çıktı.

SUV otomobilleri, yüzde 25,4 pay ve 248 bin 902 satışla sedan, yüzde 16,8 pay ve 164 bin 443 adetle hatchback otomobiller takip etti. SUV otomobiller arasında satılan 85 bin 579 adetle yüzde 15'lik payı yerli üretim otomobiller oluşturdu. Motor tipine göre, SUV otomobillerin 319 bin 956'sı benzin motorlu, 111 bin 123'ü hibrit motorlu, 86 bin 365'i elektrikli ve 39 bin 104'ü dizel motorlu tercih edildi. Geçen yıl, Türkiye'nin en çok tercih edilen SUV modellerinde 30 bin 93 adetlik satışla ilk sırada Togg T10X yer aldı. Onu, 25 bin 526 adetle Fiat Egea Cross, 20 bin 933 adetle Renault Duster, 19 bin 132 adetle Nissan Qashqai ve 18 bin 612 adetle Peugeot 2008 takip etti.

Makine İhracatçıları Birliği tarafından açıklanan verilere göre, 2024 yılında Türkiye'nin serbest bölgeler dahil toplam makine ihracatı, önceki yıla göre yüzde 0,3 artışla 28,3 milyar dolar olarak gerçekleşti

Makine sektöründe yeni pazarlara odaklanılıyor

ALİ YAMAN

Makine sektörü, Türkiye'nin milli kalkınma hedeflerinin merkezinde yer alıyor. Tarımdan savunma sanayiine, havacılıktan otomotive kadar birçok önemli sektörün üretim kapasitesini ve kabiliyetlerini artıran sektör, Türkiye'nin üretim gücünü yükseltirken hedeflerini hızlandırmada stratejik bir rol oynuyor. Makine İhracatçıları Birliği (MAİB) tarafından açıklanan verilere göre, 2024 yılında Türkiye'nin serbest bölgeler dahil toplam makine ihracatı, önceki yıla göre yüzde 0,3 artışla 28,3 milyar dolar olarak gerçekleşti. İhracatı tonaj olarak yüzde 4,7 azalan makinecilerin ortalama ihraç fiyatları kilogram başına yüzde 4,2 yükseldi. En fazla ihraç edilen alt dallar evsel ve endüstriyel soğutma makineleri ile içten yanmalı motor ve aksamı olurken, bunları sırasıyla inşaat ve madencilik makineleri ile yıkama ve kurutma makineleri takip etti. İhracatı oransal olarak en fazla artan alt dal türbin, turbojet ve hidrolik silindirler olurken, en fazla düşüş elektrik motorları ve jeneratörlerde gözlendi. En büyük ihracat pazarı Almanya'ya ihracat yüzde 5,4 gerileyerek 3 milyar dolar olurken, buradaki açığı makine ihracatının yüzde 5,6 artışla 1,8 milyar dolara ulaştığı ABD pazarı kapattı. Yaptırımlar nedeniyle Rusya'ya makine ihracatı 400 milyon dolar gerilese de sektör, önceki yıla göre toplamda 100 milyon dolar fazla ihracat gerçekleştirdi. Sektör yetkilileri, mevcut pazarlarda yaşanan doygunluğu aşmak ve büyüme fırsatlarını değerlendirmek amacıyla Afrika, Asya ve Orta Doğu gibi yeni pazarlara yatırım yapmaya başladı.

"SEKTÖRÜ KRİTİK GÜNLER BEKLİYOR"

MAİB'in internet sitesinde sektöre ilişkin değerlendirmelerde bulunan MAİB Başkanı Kutlu Karavelioğlu, "Önceki yıl yüzde 1 daralan dünya makine teçhizat ihracatı, 2024'ü makine fiyatlarının yükselmesiyle

sağlanan yüzde 2'lik artış ve sınırlı bir toparlanmayla kapattı. IMF'nin dünya ekonomisinin 2025'te potansiyelinin altında kalarak yüzde 2,8 kadar büyüyeceği tahmini, makine teçhizat yatırımlarının bu yıl da 2022'deki 5,5 trilyon dolar seviyesine yükselemeyeceğine ve üretimdeki kayıpların telafi edilemeyeceğine işaret ediyor. Trump'ın seçim vaatlerini yerine getirmek üzere koyabileceği ilave gümrük vergilerinin küresel ticareti yüzde 8-10 düzeyinde daraltabileceği, hatırı sayılır kaynaklarca dile getiriliyor. Bütün dünyaya yayılabilecek bir korumacılık furyasının neticesi, tekrar yükselişe geçen enflasyon ve yüksek faiz ortamı nedeniyle yatırımların düşük seviyede kalması olur. 2024'te Avrupa'daki sıkıntıyı ABD'deki canlılıkla aşan sektörümüzü kritik günler bekliyor" açıklamasında bulundu.

MAKİNE İHRACATI ALMANYA'YA GERİLERKEN, ABD'DE ZİRVEYE ÇIKTI

Türkiye'nin en büyük ihracat pazarlarından biri olan Almanya'ya makine ihracatı yüzde 5,4 düşerek 3 milyar dolara geriledi. Bu kayıp, ABD pazarındaki yüzde 5,6'lık artışla telafi edildi ve ABD'ye yapılan makine ihracatı 1,8 milyar dolara yükseldi. 2025 ve sonrası için öngörülerini paylaşan Karavelioğlu, "Suriye, Ukrayna ve Filistin'in uluslararası mali programlarla yeniden imarı ve Rusya ile İsrail pazarlarının açılması gibi gelişmeler umut verici. Avrupa'nın savunma sanayi kapasitesini artırma çabaları da sektör için yeni fırsatlar sunabilir" dedi. Karavelioğlu ayrıca, dünya makine teçhizat yatırımlarının 2022 seviyesine hâlâ ulaşamadığına dikkat çekerek, Trump'ın olası gümrük vergileri gibi korumacı politikaların tüm dünyada ticaret hacmini düşürebileceğini belirtti.

YENİ PAZARLARDA BÜYÜME STRATEJİLERİ

Son yıllarda Türkiye'nin makine ihracatında önemli artışlar gözlemlenirken, sektör yetkilileri bu ivmenin sürdürülebilirliği için yeni pazarlar üzerinde yoğunlaşıyor. Uzmanlar, özellikle altyapı ve sanayileşme süreçlerinin hız kazandığı bölgelerde, Türk makine ürünlerinin kalitesi ve fiyat rekabetçiliğinin büyük avantaj sağladığını belirtiyor. Makine İhracatçıları Birliği yetkilileri, "Geleneksel pazarlarda rekabetin artması ve ekonomik dalgalanmalar, firmalarımızı yeni bölgelere yönelmeye zorladı. Afrika ve Asya, hem tüketici hem de yatırım açısından büyük potansiyele sahip" açıklamasında bulunuyor.

Sektördeki firmalar, sadece ihracatı artırmakla kalmayıp, aynı zamanda yerel pazarlara yönelik ürün portföylerini çeşitlendiriyor. İleri teknolojiler kullanılarak üretilen, enerji verimliliğini artıran ve çevre dostu makineler yeni pazarlarda dikkat çekiyor. Teknoloji transferi ve Ar-Ge yatırımlarıyla desteklenen bu hamle, sektörün küresel ölçekte rekabet gücünü pekiştiriyor.

BEŞ YIL İÇİNDE YENİ PAZARLARDAKİ PAY ÖNEMLİ ÖLÇÜDE ARTACAK

Hükümetin sağladığı teşvikler ve finansman kolaylıkları da firmaların yurt dışı pazarlara açılma sürecinde önemli rol oynuyor. Ekonomik iş birlikleri ve ikili anlaşmalar çerçevesinde, Türk makine üreticileri hem finansal hem de lojistik açıdan destekleniyor. Bu durum, özellikle Orta Doğu ve Afrika pazarlarında uzun vadeli iş birliklerinin temellerini atıyor. Sektör yetkilileri, makine endüstrisinin önümüzdeki beş yıl içinde yeni pazarlardaki payını önemli ölçüde artıracağını öngörüyor. Yatırımların artmasıyla birlikte hem ihracat gelirlerinde hem de yerel istihdamda pozitif gelişmeler beklenirken, Türk makine sektörünün küresel rekabette söz sahibi olması hedefleniyor.

SEKTÖRDE ÖNE ÇIKAN GRUPLAR: EVSEL VE ENDÜSTRİYEL SOĞUTMA MAKİNELERİ

En fazla ihraç edilen makine grupları arasında evsel ve endüstriyel soğutma makineleri ile içten yanmalı motor ve aksamları yer aldı. Bu makineleri, inşaat ve madencilik makineleri ile yıkama ve kurutma makineleri takip etti. Oransal olarak en fazla ihracat artışını türbin, turbojet ve hidrolik silindirler gösterirken, en büyük düşüş elektrik motorları ve jeneratörlerde yaşandı.

İZMİR'DE MAKİNE SEKTÖRÜNDE 'SÖKTÜRÜ' DALGASI

İzmir'in sanayi ve makine üretimi odaklı iş dünyasında, son dönemde 'makine söktürü' olarak adlandırılan uygulama öne çıkmaya başladı. Endüstride eskimiş ekipmanların sökülerek parçalarının geri kazanılması, hem maliyet avantajı sağlaması hem de atık yönetiminde verimlilik artışı getirmesi açısından sektörde dikkat çekiyor.

Yapay zeka destekli sistemler kullanılmaya başladı. İzmir'de faaliyet gösteren bazı firmalar, sökme süreçlerini optimize etmek ve parça kalitesini artırmak amacıyla yapay zeka destekli sistemler ve sensör teknolojileri kullanıyor. Bu dönüşüm, sektörde verimliliği artırırken, sürdürülebilir çözümler sunarak uluslararası yatırımcıların da dikkatini çekiyor.

Madencilik sektörü, yerli kaynakları artırarak ithalattaki bağımlılığı azaltmayı hedefliyor

Madencilikte 2028 ihracat hedefi; 10 milyar dolar

ŞURA NUR SAVRANOĞLU

Madencilik sektörü, Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine önemli katkılar sağlarken, aynı zamanda dışa bağımlılığın azaltılması noktasında da önemli bir rol üstleniyor. Yeraltı kaynaklarından yıllık 60 milyar dolar katma değer sağlayan madencilik sektörü, son dönemlerde Türkiye ekonomisinde yaşanan zorlu koşullar nedeniyle ciddi sıkıntılar yaşadı. Sektör, 2024 yılında dezenflasyon politikalarının etkisiyle yaşanan finansman zorlukları, düşük döviz kuru, yüksek enflasyon ve daralan ihracat pazarları ile ekonomik baskılarla yüzleşmek durumunda kaldı. Sektörde 2025 yılı için yerli kaynakların ön plana çıkartılarak stratejik hammadde yönetiminin güçlendirilmesi gerektiği vurgulanırken 2028 yılı öngörülerinde de gayri safi yurtiçi hasılaya oranının yüzde 2'ye çıkarılması ve ihracatın 10 milyar dolara ulaşmasının hedeflendiği belirtiliyor.

MADENCİLİK İHRACATI 6 MİLYAR DOLARI AŞTI

Madencilik sektörünün temsilcileri, 2024 yılındaki maliyet artışları ve döviz kuru baskılarının 2025'te de devam etmesinin beklendiğini belirtiyorlar. Temsilciler, özellikle maden bedelleri ve ruhsat harçlarının yüzde 44 oranında artacak olmasının sektördeki maliyetleri daha da arttıracağını söylüyorlar. Maliyet artışlarının sektördeki rekabetçi gücü zayıflattığını açıklayan temsilciler, bu konuda çözüm odaklı bir yaklaşımın benimsenmesi gerektiğinin de elzem olduğuna dikkat çekiyorlar. Bu etkenlerin yanı sıra sektör temsilcileri asgari ücrette yaşanan artışın ek maaliyetlere yol açacağını dile getiriyorlar. Temsilciler, ihracatçıların zarara uğrasalar dahi dış pazarlara ürün göndermek zorunda kaldıklarını belirtiyorlar. Kur değişiminin etkilerine odaklanan sektör temsilcileri, Merkez Bankası'ndan döviz çevrimindeki fark oranının artırılması talebinde bulunuyorlar. Madencilik Türkiye Dergisi'nin paylaştığı verilere göre (madencilikturkiye.com/2024-yili-madencilik-sektoru-ihracati-yuzde-47-artarak-6-milyar-dolarin-uzerine-cikti/), 2024 yılı madencilik sektörü ihracatı, bir önceki yıla göre yüzde 4,7 artarak 6 milyar 11 milyon dolara ulaştı. Ülkenin toplam ihracatı ise yüzde 2,5 artışla 261 milyar 925 milyon dolara çıktı. Aynı dönemde, madencilik sektörü ihracatı 6 milyar 11 milyon dolar oldu. 2024 Aralık ayında madencilik sektörü ihracatı, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 5,8 artarak 536 milyon 241 bin dolara yükseldi.

2024 yılında metal cevheri ihracatı, yüzde 17,2 artarak 2 milyar 333 milyon dolara çıkarken, endüstriyel mineral ihracatı yüzde 2,3 artışla 1 milyar 139 milyon dolara, doğaltaş ihracatı ise yüzde 0,3 artarak 1 milyar 933 milyon dolara yükseldi.

İHRACATTA EN BÜYÜK PAZAR 'ÇİN' OLDU

2024 yılı itibarıyla Türkiye'nin madencilik ürünleri ihracatında en büyük pazar yine Çin oldu. Çin'e yapılan ihracat, bir önceki yıla göre yüzde 5,2 artarak 1,9 milyar dolara yükseldi. Çin'i, sırasıyla 1,69 milyar dolar ihracatla ABD, 506,4 milyon dolarlık ihracatla Bulgaristan, 259,2 milyon dolar ihracatla Hindistan ve 250,8 milyon dolarlık ihracatla İspanya izledi. Çin, Türkiye'nin madencilik ürünleri için en büyük pazar olma konumunu korurken, diğer pazarlarda da önemli ihracat artışları yaşandı.

2028 YILINDA 10 MİLYAR DOLAR İHRACAT HEDEFİ

Madencilik sektörünün 2025 ve 2028 yılına ilişkin hedefleri, ülke ekonomisine önemli katkılar sağlamayı amaçlıyor. 2028 yılı itibariyle gayri safi yurtiçi hasılaya oranının yüzde 2'ye çıkarılması ve ihracatın 10 milyar dolara ulaşması hedefleniyor. Türkiye'nin ithalat bağımlılığını azaltmaya yönelik stratejilerin benimsenmesi, dış ticaret dengesi ve cari işlemler açığının iyileştirilmesi için de önemli adımlar atılması planlanıyor. Yerli kaynakların ön plana çıkarılması, çevre ve iş güvenliği mevzuatına uyum bilincinin artırılması stratejik hammadde yönetiminin güçlendirilmesi gerektiği ifade ediliyor.

Esnek ambalajda
tam entegrasyon
Yarım asrı aşan deneyimle sektörümüze yön veriyor, beş kıtada elliden fazla ülkede binlerce müşterimizle güçlü iş birlikleri kuruyoruz. Sürdürülebilirlik odağımızla döngüsel ekonomiye katkımızı her yıl artırıyor, dikey entegre iş modeline sahip şirketlerimizle geleceğe yol alıyoruz.
bakioğlu
HOLDİNG
bakambalaj
polibak
bakgravür
bareks
bakcycle

Jeopolitik belirsizlikler ve Merkez Bankası alımları, altına olan talebin 2025 yılında artacağına işaret ediyor

Yatırımcının güvenli limanı: Altın

GÜLCİHAN ALTINKAYA

Yatırımcısına 2024 yılında önemli kazançlar sağlayan altının 2025 yılı için de benzer bir performans göstermesi bekleniyor. Jeopolitik belirsizlikler ve merkez bankası alımları, altına olan talebin artacağına işaret ederken, altının güvenli liman olarak cazibesini artıran faktörler arasında yer alıyor. Uzmanlar, 2025'te altında yeni zirvelerin görüleceğini tahmin ediyor. 2024'teki güçlü performansın ardından 2025'te altının ons fiyatının 3 bin dolar seviyelerine çıkabileceği öngörülüyor. Bu durumda, gram altının fiyatında, dolar/TL kuru ve diğer piyasa koşullarına bağlı olarak artış görülebileceği tahmin ediliyor.

ING Emtia Stratejisti Ewa Manthey, güvenli liman talebi ve merkez bankalarının alımlarıyla birleşen genel boğa piyasası görüntüsünün, 2025'te altını yeni zirvelere taşımaya devam edeceğine inandıklarını söyledi. Altının 2025'te de güçlü kalmasını beklediklerini dile getiren Manthey, "Jeopolitik gerginlikler ekseninde, faiz oranlarının düşmesi ve yabancı rezerv çeşitlenmesinin devam etmesi altın için mükemmel bir fırtına yaratabilir" dedi.

KÜRESEL ALTIN TALEBİ, 2024'TE YENİ BİR ZİRVEYE ULAŞTI

Dünya Altın Konseyi'nin verilerine göre, 2024'te rekor seviyedeki altın fiyatları ve hacimlerin birleşimi, 382 milyar dolar ile şimdiye kadarki en yüksek toplam talep değerine ulaştı. Dünya Altın Konseyi Kıdemli Piyasa Analisti Louise Street, "Altın, geçen yıl 40 rekor seviyeye ulaşarak 2024'te bir kez daha manşetlere hakim oldu. Yine de 2024'ün talep yörüngesi doğrusal olmaktan uzaktı; merkez bankaları, yılın ortasında ılımlı bir seyir izlemeden ve güçlü bir 4. çeyrekle bitirmeden önce 1. çeyrekte güçlü bir talep bildirdi. 2025'te merkez bankalarının sürücü koltuğunda kalmasını ve altın ETF yatırımcılarının mücadeleye katılmasını bekliyoruz, özellikle de daha düşük, ancak dalgalı faiz oranları görürsek. Öte yandan, yüksek altın fiyatları ve zayıf ekonomik büyüme tüketici harcama gücünü sıkıştırdıkça mücevher zayıflığı muhtemelen devam edecek. Jeopolitik ve makroekonomik belirsizlik bu yıl baskın temalar olmalı ve altına olan talebi bir servet deposu ve riske karşı koruma olarak desteklemeli" yorumunda bulundu.

YILLIK EN YÜKSEK REEL GETİRİ KÜLÇE ALTINDA

Türkiye İstatistik Kurumu'nun Ocak 2025 verilerine göre, finansal yatırım araçları yıllık olarak değerlendirildiğinde külçe altın; Yİ-ÜFE ile indirgendiğinde yüzde 19,76, TÜFE ile indirgendiğinde ise yüzde 7,19 oranlarında yatırımcısına en yüksek reel getiri sağlayan yatırım aracı oldu. Yıllık değerlendirmede, Yİ-ÜFE ile indirgendiğinde; yatırım araçlarından mevduat faizi (brüt) yüzde 7,50 ve DİBS yüzde 0,15 oranlarında yatırımcısına reel getiri sağlarken; BIST 100 endeksi yüzde 1,73, dolar yüzde 7,15 ve euro yüzde 11,86 oranlarında yatırımcısına kaybettirdi. TÜFE ile indirgendiğinde mevduat faizi (brüt) yüzde 3,79, DİBS yüzde 10,36, BIST 100 endeksi yüzde 12,05, dolar yüzde 16,89 ve euro yüzde 21,11 oranlarında yatırımcısına kaybettirdi.

İAOSB Vakfı Kadınlar Kulübü: Kadının Gücüyle Geleceğe

Kadın emeğinin değer kazandığı, toplumsal faydanın önceliklendirildiği projelerin hayata geçtiği bir adres: İAOSB Vakfı Kadınlar Kulübü. İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi (İAOSB) bünyesinde kurulan İAOSB Vakfı Kadınlar Kulübü, kadınların iş hayatındaki yerini güçlendirmek, eğitim ve sağlık alanında destek sağlamak amacıyla yürüttüğü projelerle topluma değer katmaya devam ediyor. Kuruluşunun ilk günündeki heyecanla büyüyen kulüp, eğitimden sağlığa, kültürden sanata kadar geniş bir yelpazede etkinlikler ve projeler geliştiriyor.

EĞİTİMDE FIRSAT EŞİTLİĞİ: İNGİLİZCE KURSU

Cumhuriyetimizin 100. yılına yakışır bir vizyonla, 2023 yılında başlatılan "100 Öncü Kadın" hareketi, kadın istihdamı ve eğitimi konusunda önemli adımlar atılmasını sağladı. Kulüp, burs destekleri, ihtiyaç sahibi öğrencilere kışlık yardımlar, yabancı dil eğitimleri gibi projelerle eğitime erişimde fırsat eşitliği yaratmak için çalışmalarını sürdürüyor.

Bu kapsamda hayata geçirilen İngilizce Kursu, Kadınlar Kulübü'nün eğitim alanındaki ilk projelerinden biri olarak 2023-2024 eğitim öğretim yılında büyük ilgi gördü. İAOSB'de çalışan kadınlar başta olmak üzere 24 öğrenciyle A1 seviyesinde başlayan kurs, 6 ay boyunca başarıyla devam etti. Kitap ücretleri bağışçılar tarafından karşılanırken, Çiğli İZBAN'dan okula ücretsiz ulaşım imkânı sağlanarak katılımcıların eğitime erişimi kolaylaştırıldı. İlk mezunlarını veren program, yoğun talep üzerine ikinci döneminde A1 ve A2 seviyelerinde iki sınıf olarak açıldı.

KADIN İSTİHDAMINA DESTEK: ANAOKULU PROJESİ

Kadın istihdamını destekleyen projeler arasında, İAOSB yönetimi, İzmir Valiliği ve İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü iş birliğiyle hayata geçirilen 160 öğrenci kapasiteli anaokulu projesi dikkat çekiyor. Kısa sürede tamamlanması hedeflenen bu proje, çalışan annelerin istihdama daha etkin katılımını destekleyerek toplumsal kalkınmaya katkı sağlayacak.

ÖZEL EĞİTİME DESTEK: AOSB ÖZEL EĞİTİM UYGULAMA OKULU

İAOSB tarafından inşa edilen ve MEB'e bağlı olarak faaliyet gösteren AOSB Özel Eğitim Uygulama Okulu, özel gereksinimli 70 çocuğa eğitim imkânı sunuyor. Okulun ihtiyaçları, mevzuatlar çerçevesinde İAOSB Bölge Yönetimi tarafından karşılanırken, İAOSB Vakfı Kadınlar Kulübü de temizlik ve revir malzemeleri, bakım onarım çalışmaları ve çeşitli etkinliklerle destek sağlıyor.
Ayrıca, okul ile Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi arasında imzalanan kardeş okul protokolü sayesinde öğrenciler sosyal faaliyetlerde bir araya gelerek dayanışma ve sosyal sorumluluk bilinci kazanıyor.

SAĞLIK İÇİN FARKINDALIK ÇALIŞMALARI

İAOSB Vakfı Kadınlar Kulübü, her yıl düzenlediği "Sağlık Günleri" etkinliğiyle kadın çalışanların sağlık hizmetlerine erişimini kolaylaştırmaktadır. Kadın sağlığının önemini vurgulamak amacıyla ilk kez 8 Mart 2024 Dünya Kadınlar Günü'nde gerçekleştirilen Sağlık Günleri kapsamında, yaklaşık 300 kadının katılımıyla meme sağlığı, kadın sağlığı, jinekolojik kanserler ve sağlıklı yaşam konularında bilgilendirici seminerler düzenlenmiş; ayrıca 119 kadına meme taraması yapılmıştır.

Kadınlar Kulübü, 2024 yılında sağlık etkinliklerine diyabet farkındalığı ile devam etmiş ve İl Sağlık Müdürlüğü iş birliğiyle 12-13 Kasım 2024 tarihlerinde, Dünya Diyabet Günü kapsamında, İAOSB Bölgesi'ndeki çalışanlara yönelik ücretsiz kan şekeri ölçümleri gerçekleştirmiştir. İl Sağlık Müdürlüğü ekipleri tarafından 1.041 çalışanın kan şekeri ölçülmüş; erken teşhis sayesinde diyabet riski taşıyan bireyler sağlık kuruluşlarına yönlendirilmiştir. Ayrıca, sağlıklı beslenme ve diyabetin önlenmesine yönelik farkındalık artırıcı bilgilendirmeler yapılmıştır.

Bu yıl, 3-14 Mart 2025 tarihleri arasında İzmir İl Sağlık Müdürlüğü ve Çiğli İlçe Sağlık Müdürlüğü iş birliğiyle gerçekleştirilecek organizasyonda, 300 kadın çalışana mamografi çekimi ve 300 kadına HPV-DNA testi (rahim ağzı kanseri taraması) yapılacaktır. Tamamen ücretsiz olarak sunulan bu hizmetlerle erken teşhisin önemine dikkat çekilerek, kadın sağlığının korunması hedeflenmektedir.

İHTİYAÇ SAHİBİ ÇOCUKLARA DESTEK

Her yıl düzenli olarak ihtiyaç sahibi öğrencilere kışlık giysi yardımı yapılıyor. İAOSB Vakfı Kadınlar Kulübü gönüllüleri, bu yıl da Çiğli ve çevresindeki özel eğitime muhtaç 1.000 çocuğa bot, pantolon, kazak ve monttan oluşan kışlık giysi setlerini kendi elleriyle teslim etti. Çocukların mutluluğuna tanık olan gönüllüler, sadece bir yardım eli uzatmakla kalmayıp, onların yanında olduklarını hissettirmeyi de amaçladı.

"DÜNYADA HER ŞEY KADININ ESERİDİR"

Kuruluş felsefesini "Kadın; üretim, emek, hoşgörü, birlik ve hedef demektir." anlayışıyla şekillendiren İAOSB Vakfı Kadınlar Kulübü, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün "Dünyada her şey kadının eseridir" sözünden ilham alarak, kadınların önündeki engelleri kaldırmayı ve toplumun her alanında kadının gücünü daha da yüceltmeyi amaçlıyor.

Geleceği daha güçlü kadınlarla inşa etmek için, dayanışma ve üretimle yoluna devam ediyor.

İhracatçıya ve üreticiye verilecek desteklerin önem taşıdığını vurgulayan hazır giyimci, sektör olarak zor bir dönemden geçilse de karamsar olmadıklarını ifade ediyor

Hazır giyimci için 2026 'Umut Yılı'

GÜLCİHAN ALTINKAYA

Hazır giyim sektörü; yüksek enflasyon, yüksek faiz ve baskılanan kur nedeni ile zorlu bir süreçten geçiyor. Yüksek enflasyon ve ticari kredi faizleri firmaların bilançolarına zarar verirken, emek yoğun sektörlerden biri olan hazır giyimde istihdam kayıplarının artışı dikkat çekiyor. İhracatçıya ve üreticiye verilecek desteklerin önem taşıdığını vurgulayan hazır giyimci, sektör olarak zor bir dönemden geçilse de karamsar olmadıklarını ifade ediyor.

Küresel ekonominin 2025 Haziran ayıyla birlikte toparlanacağını umduklarını ifade eden Ege Hazırgiyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği (EHKİB) Yönetim Kurulu Başkanı Burak Sertbaş, "2025 yılının ikinci yarısından itibaren müşterilerimizdeki alım iştahını artıracağını ve taleplerin artacağını umuyoruz. Toparlanmanın siparişlere ve ihracata yansıması 2026 yılını bulacaktır. 2025 yılının da bu yıla benzer zorluklarla gelmesini bekliyoruz. Bölgesel krizlerin derinleşmesi, devam eden savaşların insanların beklentilerini olumsuz etkilemesi, hammadde, enerji ve lojistik maliyetlerini artırması, ana pazarımız Avrupa'daki durgunluğun uzun sürmesi bu düşüncemizde etkili oluyor. Tüm bu olumsuz ortam içinde ana hedefimiz mevcut pazarlarımızı korumak. Mümkünse pazar payımızı artırmayı hedefliyoruz. Pazar payımızı artırmanın yolu yoğun dış pazar faaliyetlerinden geçiyor" diye konuştu.

"TAMAMEN KARAMSAR DEĞİLİZ"

Hazır giyim sektörünün potansiyeli ve ülkemiz için vazgeçilmez olduğunun altını çizen Sertbaş, "Sektör emek yoğun yapısı nedeniyle istihdam deposu olmanın yanı sıra tasarım gücü nedeniyle bugün Türkiye'nin en katma değerli ihracat yapan sektörleri arasında bulunuyor. Sektör olarak zor dönemden geçiyor olabiliriz ama tamamen de karamsar değiliz. 2025'te sektör olarak devletimizin ilgili kurumlarından destek alırsak bu krizden çıkacağımıza inancım tam. İçinde bulunduğumuz koşullarda ihracatçının biraz rahatlaması gerekiyor. İhracatçı üzerindeki maliyet yükünün hafifletilmesi gerekiyor. Ana pazarımız Avrupa'da durgunluk beklediğimizden uzun süreceğe benziyor. Bu durumu Fransa'da, Almanya'da katıldığımız fuarlardan da hissediyoruz" ifadelerinde bulundu.

TİM verilerine göre, 2025 yılı ocak ayında en çok ihracat yapan üçüncü sektör olan hazır giyim ve konfeksiyon sektörü, 1,41 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi

SEKTÖR GERİLEME DÖNEMİNDE...

Sertbaş, 2024 yılının tüm dünyada yaşanan ekonomik daralma, bölgesel savaşlar ve Türkiye'deki yüksek enflasyon, kurun enflasyonla oranında artmaması, artan işçilik/hammadde fiyatları, iç pazarda daralma nede-

niyle hazır giyim ihracatçıları açısından oldukça zor geçtiğini hatırlatarak, "Sene başında yaptığımız tahminlerde toparlanmanın yılın son çeyreğinde olmasını bekliyorduk. Ancak ana pazarımız Avrupa'daki durgunluğun beklenenden uzun sürmesi sonucu toparlanma beklentilerimizi 2026 başına ertelemek durumunda kaldık. Açıkçası pandemi sonrası açılma dönemindeki siparişleri şu an arıyoruz. Sektör gerileme döneminde. Pandemi sonrası sektörün artan ihracatı saydığımız etmenler nedeniyle son yıllarda düşüş trendinde. Türkiye geneli hazır giyim ihracatımız 2023 yılında 19,2 milyar dolar olarak gerçekleşmişti, bu seneyi ise yüzde 7 düşüşle 17,9 milyar dolarla kapatıyoruz" dedi.

"HAZIR GİYİM VE TEKSTİL ÜLKEMİZİN İSTİHDAM DEPOSU"

EHKİB olarak geçen seneye göre ihracatlarını az da olsa artırdıklarını ifade eden Sertbaş, dolar bazında yüzde 4 artışla 1 milyar 388 milyon dolar ihracat yaptıklarını ifade etti. Sertbaş, şunları söyledi: "Her ne kadar toplam ihracatımızı korumaya başarabilsek de artan maliyetlerimiz nedeniyle sektörde karlılık düştü. Hazır giyim ve tekstil ülkemizin istihdam deposu olarak bilinir. Sektör, tekstil ile beraber bundan yaklaşık 2 yıl öncesinde 1,2 milyon kişiye istihdam sağlıyordu. En güncel SGK rakamlarına göreyse Ağustos 2024'te zirveyi gördüğümüz 2022 yılına kıyasla 233 bin 789 kişilik istihdam kaybı yaşadık. Aynı dönemde sanayi istihdamındaki toplam kayıp 438 bin 628 kişi. Yani, sanayide istihdam edilip ayrılan ya da işsiz kalan her 2 çalışandan 1'i tekstil ve konfeksiyon sektöründen ayrılmış."

"RAKİPLERİMİZE GÖRE YÜZDE 40-50 DAHA PAHALIYIZ"

Üretim düşüşünün şirket kapanmaları ve konkordatoları artırdığını belirten Sertbaş, "İhracatımızın düşmesiyle kapasite kullanım oranımız yüzde 84'lerden yüzde 77 seviyelerine gerilemiş durumda. Rakip ülkelerle kıyaslandığında son dönemde artan maliyetlerimiz nedeniyle rakiplerimize göre yüzde 40-50 daha pahalıyız. Ortadoğu'daki savaş nedeniyle Asya'dan Avrupa'ya tedarik zincirinde yaşanılan sıkıntılar bizim gibi Avrupa'ya yakın konumda bulunan ülkeler açısından avantaj yaratıyor fakat ülkemizdeki maliyetlerin rakiplerle kıyaslandığında yüksek olması bu avantajı tam manasıyla kullanmamıza engel oluyor. En büyük rakibimiz ucuz işçilik gücü ve coğrafi konumundan ötürü Mısır. Son dönemde ülkemizden de Mısır'a çok sayıda yatırım yapan hazır giyim/tekstil firmamız bulunuyor" dedi.

2025 YILI OCAK AYINDA 1,41 DOLAR İHRACAT

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) tarafından açıklanan verilere göre, 2025 yılının ocak ayında Türkiye'nin ihracat performansı dikkat çeken bir artış sergiledi. 2025 yılı ocak ayında en çok ihracat yapan üçüncü sektör olan hazır giyim ve konfeksiyon sektörü, 1,41 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi. Ege Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği ise ocak ayında ihracatını yüzde 46'lık artışla 38 milyon dolardan 55,7 milyon dolara taşıdı.

ERTUĞRUL: DAYANIŞMA İÇİNDE OLMAK ÖNEM TAŞIYOR

Ege Giyim Sanayicileri Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Hayati Ertuğrul ise "Enflasyonun altında kalan kur artışı ve yüksek üretim maliyetleri şirketlerde istihdamda küçülmeleri ve üretimde daralma ve kapanmaları beraberinde getirdi" dedi. Ertuğrul, hazır giyim ve tekstil firmalarının umutlarının 2026'ya kaldığını söyledi.

Firmaların çarkı döndürebilmesinin ve ayakta kalabilmesinin giderek zorlaştığına dikkat çeken Ertuğrul, ihracat hedeflerinin üzerinde durarak, "Ticaret Bakanlığı verilerine göre, 2025 yılında ihracat beklentisi 280 milyar dolar. Ancak, kurların düşük, maliyetlerin yüksek olduğu bir ortamda bu hedefe ulaşmak çok zorlu bir süreç gerektiriyor. Gelen siparişlerde fiyat tutturmakta zorluk yaşanıyor. Rekabet şartları çok yoğun, müşteriler farklı pazarlara kaymaya devam ediyor. TL'de kur artışı beklenmiyor. Dünyada ekonomik dengeleri bozan belirsizlikler nedeniyle sektörün işi daha da zorlaşıyor. Bu durum hem sektörümüzü hem de diğer sektörleri ciddi anlamda etkiliyor. Bu zor dönemde dayanışma içinde olmamız, firmaların ayakta kalması için kritik önem taşıyor" diye konuştu

Zorlu şartlara rağmen mücadeleye devam eden tekstil sektörünün, ayakta kalabilmesi için üreticiye ve ihracatçıya verilecek desteklerin artırılması büyük önem taşıyor

Tekstilci, güçlüklere karşı direniyor

GÜLCİHAN ALTINKAYA

Katma değerli üretimi, istihdamı ve ihracatı ile Türkiye ekonomisi için büyük öneme sahip tekstil sektörü; döviz kurundaki belirsizlik, artan maliyetler ve TL'nin değer kaybetmesiyle zorlu bir süreç geçirdi. Özellikle döviz kurundaki baskılar, Türk tekstil sektörünün global pazarlarda rekabet gücünü düşürdü. İstihdamın yoğun olduğu tekstil sektörü, hazır giyim sektörüyle birlikte istihdam kaybının en yoğun hissedildiği sektörlerin başında geldi. Türk tekstil sektörü, 2024 yılında 9 milyar 495 milyon 379 bin dolar ihracat gerçekleştirirken, en çok gelir 5 milyar 938 milyon 429 bin dolarla kumaştan kazanıldı. Zorlu şartlara rağmen mücadeleye devam eden sektörün, iş gücünü destekleyici ve maliyetleri düşürücü adımlar atmasıyla giderilebileceği bekleniyor. Tekstil sektörünün ayakta kalabilmesi için üreticiye ve ihracatçıya uygulanacak destekler büyük önem taşıyor.

Üretici ve ihracatçıya destek çağrısı İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçıları Birlikleri (İTKİB), İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği (İHKİB), İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (İTHİB), İstanbul Deri ve Deri Mamulleri İhracatçıları Birliği (İDMİB) başkanları, yaptıkları ortak açıklamada artan maliyetler karşısında üretici ve ihracatçılara destek çağrısında bulundu. Başkanlar, 2022 yılında 36,4 milyar dolarlık ihracat ve 1,3 milyon kişilik istihdam sağlanan bu sektörlerin son iki yılda ciddi bir gerileme yaşadığına dikkat çekti. Türkiye'nin yıllık 30 milyar doları aşan hazır giyim, tekstil, deri ve halı ihracatının yüzde 56'sını gerçekleştiren İHKİB, İTHİB, İDMİB ve İHİB başkanları, bir araya gelerek sektörün yaşadığı sorunları değerlendirdi.

"İŞÇİLİK MALİYETLERİNDE AVANTAJSIZ DURUMDAYIZ"

Açıklamada, Türkiye'nin işçilik maliyetlerinde hem Asya'daki hem de Avrupa'daki rakiplerine göre dezavantajlı durumda olduğu ifade edildi. Asya'daki rakiplere göre dolar bazında yüzde 40-50, Avrupa'daki birçok ülkeye göre ise yüzde 15-20 daha pahalı üretim yapıldığını vurgulayan sektör temsilcileri, bu durumun rekabetçiliği olumsuz etkilendiklerini belirtildi. Ayrıca sektör temsilcileri, hazır giyim, tekstil, deri ve halı gibi işçilik maliyetinin yüksek olduğu emek yoğun sektörlerin desteklenmesi gerektiğini dile getirdi. İHKİB Başkanı Mustafa Gültepe, İTHİB Başkanı Ahmet Öksüz, İDMİB Başkanı Güven Karaca ve İHİB Başkanı Ahmet Hayri Diler, yaptıkları açıklamada şu ifadelere yer verdi: "Her zaman çalışanlarımızın daha fazlasını hak ettiğine inanıyoruz. Ancak mevcut koşullarda, işçilik maliyetinden kaynaklanan yükün paylaşılması gerekiyor. Asgari ücretteki artış yükü sadece işverene bırakılmamalı. Gelir vergisi dilimleri günün koşullarına göre güncellenmeli. Halen yüzde 5 olarak uygulanan SGK işveren prim indirimi, sektörlerimizde faaliyet gösteren tüm şirketleri kapsayacak şekilde iki yıl boyunca yüzde 10'a çıkarılmalı."

İHKİB, İTHİB ve İDMİB başkanları, yaptıkları ortak açıklamada artan maliyetler karşısında üretici ve ihracatçılara destek uygulanması çağrısında bulundu

ÜRETİM YURT DIŞINA KAYIYOR

Başkanların ortak açıklamasında, yüksek maliyetler nedeniyle bazı firmaların üretimlerini yurt dışına taşıdığı, diğer firmaların da bu seçeneği değerlendirdiği belirtildi. Üretimin yurt dışına kaymasının, uzun yıllara dayanan bilgi birikiminin ve yetişmiş iş gücünün kaybına yol açabileceği uyarısında bulunuldu.

Tükelmat

Baskıda Fark Yaratma Sanatı

TÜKELMAT TİCARET GAZETESİ
TÜKEL MATBAACILIK TİC.VE SAN.A.Ş.
TUNA MAHALLESİ 5615/1 SK. NO:41 KAT:1 ÇAMDİBİ-İZMİR
Tel: 0 (232) 461 71 94 / info@tukelmat.com.tr
www.tukelmat.com

Deri sektörü, uluslararası arenada düzenlenen fuar ve dijital tanıtım etkinlikleriyle moral bulmaya çalışırken, 2025 yılına yönelik kapsamlı stratejik planlarını hayata geçirmeyi hedefliyor

Deri sektörü zorlu bir yılı geride bıraktı

ALİ YAMAN

Türk deri sektörü, 2024 yılında maliyet artışları, düşük döviz kuru baskıları ve ucuz ithalatın tetiklediği dış ticaret dengesizliği gibi ciddi ekonomik zorluklarla mücadele etti. Bu zorlu dönemin ardından sektör, uluslararası arenada düzenlenen fuar ve dijital tanıtım etkinlikleriyle moral bulmaya çalışırken, 2025 yılına yönelik kapsamlı stratejik planlarını hayata geçirmeyi hedefliyor. 2024 yılı, sektörün üretim maliyetlerinde keskin artışların yaşandığı bir yıl olarak hafızalara kazındı. Genel gider oranlarının yüzde 40'lardan yüzde 60'lara çıkması, artan işçilik maliyetleri ve hammadde fiyatlarının yükselmesi, Türk deri ürünlerinin yurt dışı pazarlarda rekabet gücünü düşürdü. Düşük döviz kuru ortamı, yerli üretimin fiyatlarını yükselterek, ürünlerin rakip ülkelere kıyasla daha pahalı kalmasına neden oldu. Bu durum, 2024'ün ilk yarısında ihracat rakamlarının 1 milyar 23 milyon dolardan 750 milyon dolara gerilemesine yol açarak, sektörün ekonomik dayanıklılığını sarsan temel faktörlerden biri olarak öne çıktı.

Sektörün karşılaştığı bir diğer önemli sorun ise düşük kur politikasının tetiklediği ucuz ithalatın yarattığı dış ticaret açığı oldu. İstanbul Deri ve Deri Mamulleri İhracatçıları Birliği (İDMİB) Başkanı Güven Karaca, 2024 yılında yaklaşık 1,1 milyar dolar dış ticaret açığı verildiğini belirterek, düşük kurun yerli üretimin rekabet gücünü zayıflattığını ve ithalatın hızla artmasına yol açtığını ifade etti. Bu durum, yerli firmaların üretim kapasitelerinde daralma yaşanmasına, istihdamın azalmasına ve sektörün genel yapısında ciddi bir tıkanıklığa neden oldu. Ekonomik politikaların ve destek önlemlerinin yetersiz kalması, sektörün bu dengesizliği telafi edebilmesi için acil yapısal reformlara ihtiyaç duyduğunu gözler önüne serdi.

TOPARLANMA İÇİN İDEAL KUR SEVİYELERİNİN SAĞLANMASI GEREKİYOR

Türk üretim sektörüne yönelik yapılan PMI (Satınalma Yöneticileri Endeksi) anketi, ekonomik iyileşme ve toparlanma sinyallerine işaret ediyor. İstanbul Sanayi Odası ve S&P Global tarafından açıklanan veriler, 2024 sonlarında yavaş da olsa üretim faaliyetlerinde iyileşme olduğunu ortaya koyuyor. Bu iyileşme beklentileri, özellikle sektörün maliyet baskılarının hafifletilmesi ve ekonomik desteklerin devreye alınması durumunda, 2025'te toparlanmanın hızlanabileceğini gösteriyor. Sektör temsilcileri, 2024'te yaşanan daralmaların ardından 2025'e güçlü bir toparlanma ve büyüme ile girmeyi planlıyor. 2025 hedefleri arasında, ihracat ve istihdam kayıplarının minimuma indirgenmesi, katma değeri yüksek ürünlerin üretiminin artırılması ve ideal kur seviyelerinin (dolar için 38 TL, euro için 42 TL) sağlanması yer alıyor. Tüm bu hedeflerin yanı sıra, sektörün uzun vadeli rekabet gücünü yeniden kazanabilmesi için, tüm paydaşları kapsayan 10 yıllık orta vadeli master plan hazırlanıyor. Bu plan kapsamında, yeşil dönüşüm, sorumlu üretim, dijitalleşme ve teknoloji yatırımları öncelikli adımlar olarak belirlendi. Sektör liderleri, AB bünyesindeki düzenlemelere uyum sağlanması ve sosyal sorumluluk sertifikalarının teminiyle, çevreci ve sürdürülebilir üretim modellerinin hayata geçirilmesinin de geleceğe yönelik stratejik öneme sahip olduğunu vurguluyor.

KARACA: ÜRETİM KAPASİTESİNDEKİ DARALMA, SEKTÖRÜN TEMEL SORUNLARI ARASINDA

Zorlu ekonomik koşullara rağmen, Türk deri sektörü uluslararası arenada varlığını sürdürmek adına önemli adımlar attı. Antalya'da düzenlenen Leather&Fur Fashion Fuarı, 14 ülkeden bine yakın alıcının katılımıyla, Türkiye'den 68 firmanın ürünlerini sergileme imkanı bulduğu bir etkinlik olarak öne çıktı. Sektörün önde gelen isimleri, sektörü Leather&Fur Fashion Fuarı'nda 2024 yılının zorlu koşullarını ve bu koşulların 2025'e yansıyacak etkilerini detaylı bir şekilde değerlendirdi. İDMİB Başkanı Güven Karaca, yüksek döviz kurunun ucuz ithalatı tetiklediğini, bunun da dış ticaret açığını derinleştirdiğini belirtti. Karaca'ya göre, 2024'te yaşanan ihracat düşüşü ve üretim kapasitesindeki daralma, sektörün temel sorunları arasında yer alıyor. Ayrıca, faiz oranlarının yüksek seyretmesi ve destek önlemlerinin yetersiz kalması, sektörün kısa vadede psikolojik etki yaşamasına neden oldu.

İDMİB öncülüğünde gerçekleştirilen sektör toplantısında konuşan Ege Deri ve Deri Mamulleri İhracatçıları Birliği Başkanı Erkan Zandar ise ihracatın korunabilmesi için kur seviyelerinin hedef değerlerde seyretmesi gerektiğini ve teknolojik altyapı ile verimlilik artışının sağlanmasının kritik olduğunu ifade etti. Zandar, "Günümüz koşullarında, üretim maliyetlerindeki artış ve verimlilik eksiklikleri, sektörün uluslararası rekabette geri kalmasına neden oluyor. Bu durumun düzeltilmesi için sermaye ve teknoloji yatırımlarıyla yapısal reformlar şart" diye konuştu. Diğer sektör temsilcileri de, ithalatın artması, yerli üretimin desteklenmesi ve rekabet gücünün yeniden sağlanması için uzun vadeli stratejik adımların önemine değindi.

Son yıllarda hızla büyüyen Türk gelinlik sektörü, kalite ve tasarım açısından dünya standartlarında yer alıyor

Gelinlik sektörü rekabetçiliğini korumaya çalışıyor

GÜLCİHAN ALTINKAYA

Türkiye'de imal edilen gelinlikler; kalite, tasarım ve işçilik açısından dünyada standartlarında yer alıyor. Ancak gelinlik sektörü, özellikle son yıllarda hızla büyümesine rağmen yüksek maliyetler, işçilik ücretleri ve ihracatta rekabetçiliğini kaybetme gibi sorunlarla savaşıyor. Siparişleri başka ülkelere kaptırma tehlikesi yaşayan sektör, rekabetçiliğini korumaya çalışıyor. Moda Tekstil Konfeksiyoncular Sitesi (MTK) Yönetim Kurulu Başkanı Abdullah Salkım, gelinlik sektörü için 2024 yılının zorlu geçtiğini ifade etti. Salkım, "Çünkü maliyetler ve işçilik ücretleri çok yükseldi. Ancak buna paralel olarak gelinlik fiyatları artmadı. Döviz kurunun da çok yükselmemesi ihracatta büyük sıkıntılar yarattı. Bu sektör olarak rekabette dezavantaj yaşıyoruz. Siparişlerimizi Uzak Doğu ülkelerine kaptırıyoruz" diye konuştu.

Ekonomik olarak yaşanan zorlu süreç nedeniyle insanların düğün yaparken ve evlenirken zorlanması gibi sorunların sektörü etkilediğine değinen Salkım, kiralık gelinlikler ve yerel imalatlar, İzmir'deki gelinlik imalatçılarını etkilemiş durumda. Şu anda İzmir gelinlikçilerin çok büyük bir bölümü küçülmeye gidiyorlar. Bunun nedeni ise satışların durgun ilerlemesi yanında maliyet ve işçilik ücretleri çok yüksek olması" dedi.

SEKTÖRDE İSTİHDAM SIKINTISI ARTIYOR

Ekonomik sorunlar nedeniyle insanların gelinlik almaktansa kiralamaya yöneldiğine değinen Salkım, Anadolu'da kiralık gelinlik fiyatlarının modele göre 15 bin ile 50 bin TL arasında değiştiğini belirtti. Salkım, "Tabii kiralama söz konusu olunca bir gelinliği 3-4 sefer kiraya verebiliyorlar. Bunun da dönüşü olmuyor" diye konuştu. Anadolu'da büyükşehirlerdeki gelinlik sektöründe özellikle istihdam sıkıntısı olduğunu söyleyen Salkım, alttan eleman yetişmediğini bu nedenle ara eleman sıkıntısı yaşandığını belirtti. Salkım, bu durumun da işçilik fiyatlarını yükselttiğini aktardı.

GELİNLİK TERCİHLERİ ARTIK FİYAT ODAKLI

Salkım, Türkiye'de son zamanlarda gelinlik alınırken fiyat odaklı tercihler yapıldığını vurguladı. Gelinlik alımında spesifik modellerin tercih edildiğine değinen Salkım, "Örneğin; Avrupa ülkeleri özellikle İtalya ve İspanya, daha sade, Helen tarzı ve balık model gelinlikleri tercih ediyor. Arap ülkeleri ise daha kabarık, görkemli, ihtişamlı, prenses model gelinlikler tercih ediyorlar. Türkiye' de gelinlik tercihleri daha karma, her iki tarzda da gelinlikler tercih ediliyor diyebiliriz. Ancak Türkiye'de son zamanlarda gelinlik alınırken fiyat odaklı tercihler yapılıyor. Daha yüksek gelirli kesim haute couture gelinlik alırken, orta gelirli kesim ise uygun fiyatlı gelinliklere yöneliyor" dedi.

TOBB tarafından yayımlanan fuar takvimine göre, 2025 yılında İzmir'de 36 fuar düzenlenecek

Fuarlar ekonomiye can suyu oluyor

GÜLCİHAN ALTINKAYA

Türk fuarcılığının öncü kenti İzmir, düzenlenen ulusal ve uluslararası fuarlarla yerel ekonomiye katkı sağlarken, küresel ticarette de etkinliğini artırdı. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin ev sahipliğinde, İZFAŞ'ın organizatörlüğünde ve farklı fuarcılık şirketleri tarafından gerçekleştirilen fuarlar; yüzlerce katılımcı firmayı, binlerce sektör profesyonelini ve iş insanını Fuarizmir'de bir araya getirdi. Fuar ve etkinlikler; kent, bölge, ülke ekonomisine, ihracata ve istihdama büyük katkı sağladı. Fuarizmir ve Kültürpark'ta düzenlenen fuar ve etkinlikleri 1 milyon 500 binin üzerinde kişi ziyaret etti. 2025 yılında ise İzmir farklı sektörlerden fuarlarla hareketli bir yıl geçirmeye hazırlanıyor. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) tarafından yayımlanan 2025 Yılı Fuar Takvimi'ne göre, Türkiye genelinde, 2025 yılında toplam 419 fuar organize edilecek. İzmir'de ise 36 fuar düzenlenecek.

İŞ DÜNYASI VE ZİYARETÇİLER İÇİN YENİ FIRSATLAR

İzmir Büyükşehir Belediyesi ev sahipliğinde, 2024 yılında Türkiye'nin en büyük ve modern fuar alanı Fuarizmir ile Kültürpark'ta, 29 fuar ve 90 ülkeden gençleri ağırlayan Dünya Robot Olimpiyatı (World Robot Olympiad-WRO) Uluslararası Finali başta olmak üzere First Lego League yerel ve ulusal turnuvaları, İzmir Tattoo Fest, İzmirCon 2024 gibi etkinlikler gerçekleştirildi. İzmir'i ve düzenlendiği sektörleri dünyayla buluşturan fuarlar, şehrin uluslararası bir ticaret ve kültür merkezi olma hedefini desteklerken iş dünyası ve ziyaretçiler için de yeni fırsatlar sundu. Fuarizmir ve Kültürpark'ta, yüzlerce firmanın katılımcı olduğu fuar ve etkinlikler; Türkiye'nin dört yanından ve 120'yi aşkın ülkeden 1 milyon 500 binin üzerinde ziyaretçiyi ağırlarken ortaya çıkan 100 milyonlarca TL'lik katma değer; kent ve ülke ekonomisine, istihdama, ihracata katkı sağladı.

İZMİR ENTERNASYONAL FUARI 94 YAŞINDA

Ticaret ve eğlencenin harmanlandığı bir kültür şöleni olan İzmir Enternasyonal Fuarı, ülkenin ticari perspektifini genişlettiği gibi yarattığı kültürlerarası etkileşim ortamı ile ülkenin kültürel gelişimine de katkıda bulunuyor. Her yıl olduğu gibi fuar süresince düzenlenecek konserler, tiyatrolar, sinema gösterimleri, sokak gösterileri, söyleşiler, sergiler ve daha birçok etkinliğin fuara gelen ziyaretçilerden bu yıl da büyük ilgi görmesi bekleniyor. Her yıl heyecanla beklenen ve her yaştan ziyaretçiye hitap eden birçok etkinlikle birlikte İzmir Enternasyonal Fuarı; 29 Ağustos-9 Eylül 2025 tarihleri arasında bir kez daha kapılarını dünya ticaretine ve kültür alışverişine açacak, Kültürpark'ı dolduran coşkulu ziyaretçiler ile birlikte İzmir Enternasyonal Fuarı 94. kez ticaret ve eğlencenin harmanlandığı bir kültür şölenine dönüşecek.

MARBLE İZMİR, 30. KEZ KAPILARINI AÇACAK

Doğal taş sektöründe dünyanın en önemli buluşmalarından olan ve dünya doğal taş ticaretine yön veren Marble İzmir-Uluslararası Doğaltaş ve Teknolojileri Fuarı, 9-12 Nisan 2025 tarihleri arasında 30. kez kapılarını açacak. Binlerce doğal taşın ve makinelerin sergileneceği, sektörün önemli isimlerinin katılacağı etkinlikleriyle merakla beklenen 30. Marble İzmir Fuarı'na katılımcıların şimdiden yoğun ilgisi var. Marble İzmir, her yıl olduğu gibi bu yıl da doğal taş sektörünün lider firmalarını ve dünyanın dört bir yanından Türk doğal taşını ithal etmek isteyen binlerce profesyonel yabancı ziyaretçiyi ağırlayacak.

2025 YILINDA DA FUAR BEREKETİ SÜRECEK

İzmir, 2025 yılında çeşitli sektörlerde düzenlenecek birçok fuara ev sahipliği yapacak. İZFAŞ'ın organizasyonunda ya da farklı fuarcılık şirketleri tarafından Fuarizmir ve Kültürpark'ta 30'un üzerinde fuar ile etkinlik düzenlenecek. Yıl boyunca düzenlenecek fuarların yüz binlerce kişiyi ağırlaması bekleniyor. İzmir, fuarlarıyla ve etkinlikleriyle uluslararası alanda adından söz ettirirken yeme içmeden turizme, ulaşımdan konaklamaya kadar tüm sektörlere katkı sağlayarak şehrin refahını ve Türkiye'nin ihracatını artırmaya devam edecek. İzmir'de düzenlenecek fuarlardan öne çıkanlar ise şöyle: İZKİTAP Fest- İzmir Kitap Fuarı 18-27 Nisan'da, Wenergy Expo-Temiz Enerji Teknolojileri Fuarı ve Kongresi 22-24 Mayıs'ta, We-Cycle Çevre ve Geri Dönüşüm Teknolojileri Fuarı 3-5 Eylül'de, MİNEX- Madencilik, Doğal Kaynaklar ve Teknolojileri Fuarı 3-6 Eylül'de, Logistech-Lojistik Depolama ve Teknolojileri Fuarı 16-18 Eylül'de, Meyve, sebze, gıda, gıda ürünleri, gıda teknolojileri, ambalaj, tarım teknolojileri, depolama ve lojistik fuarı İnterfresh Eurasia 18-20 Eylül'de, MODEKO-İzmir Mobilya Fuarı 7-11 Ekim'de, İZKİTAP-İzmir Kitap Fuarı ise 1-9 Kasım'da gerçekleştirilecek.

Bereketli Ramazan Sofraları, Açık Büfe İftar Konseptiyle Mövenpick Hotel İzmir'de Sizlerle!

Ramazan ayına özel açık büfe iftar sofralarımız, yöresel ürünler ve geleneksel tatlarla buluşuyor. Mövenpick Hotel İzmir'in seçkin atmosferinde, bereket dolu bir iftar yemeği sizi bekliyor.

"Hatay ve Gazientep'teki yerel üreticilerin emekleriyle"

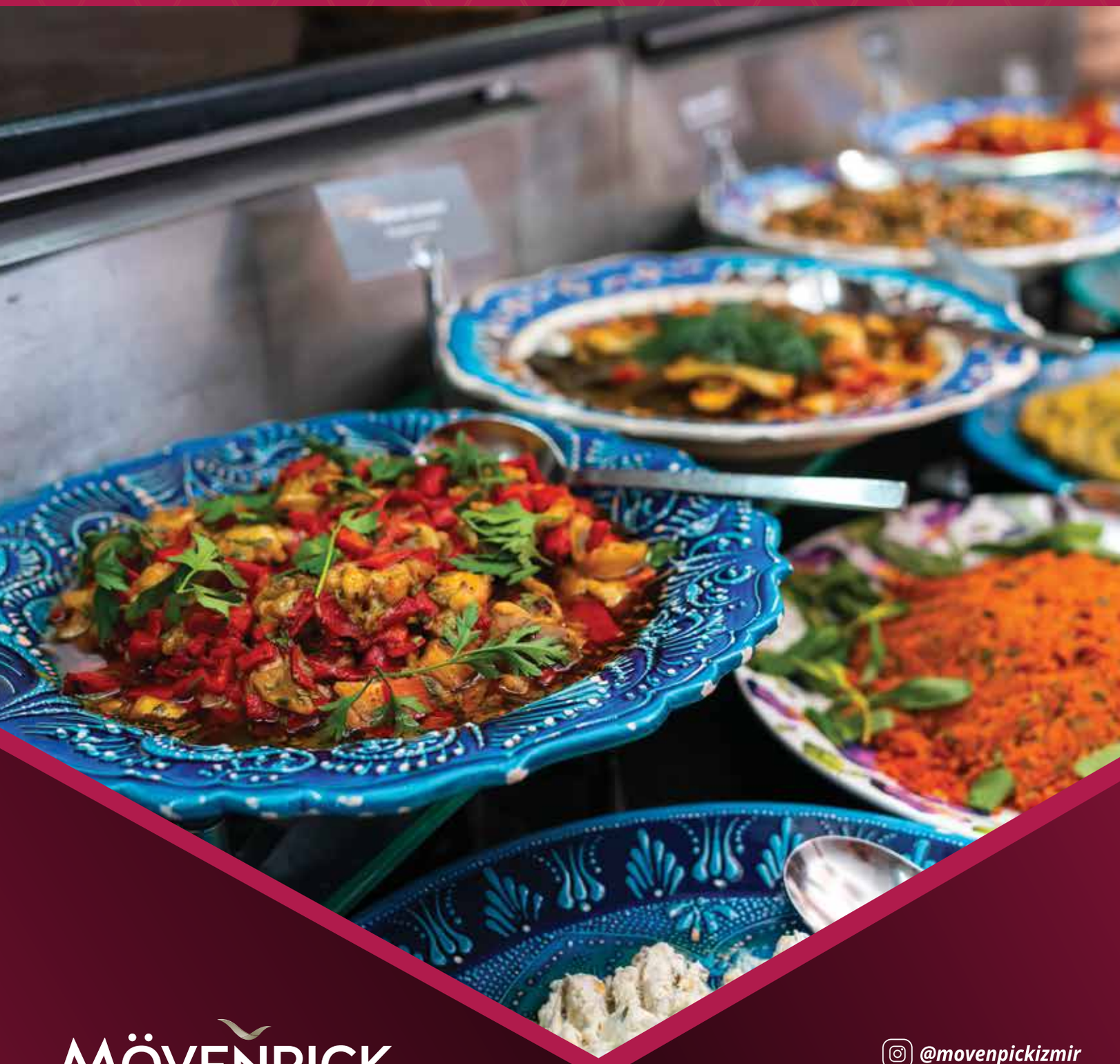

MÖVENPICK
HOTEL IZMIR

@movenpickizmir

Detaylı Bilgi ve Rezervasyon için
0232 488 14 14

Türkiye, sunduğu kaliteli hizmet, modern sağlık altyapısı ve uygun maliyet avantajlarıyla yabancı turistlerin ilgisini çekiyor

Turizmden 2024 yılında 60 milyar dolar gelir

KÜBRA CEYLAN

Türkiye, 2025 yılı itibarıyla turizmdeki büyümesini sürdürmeyi hedefliyor. Tarihi ve kültürel zenginlikleri, doğal güzellikleri, deniz, kum ve güneş turizmi ile dikkat çeken Türkiye, dünyada en çok tercih edilen tatil rotalarından biri olmaya devam ediyor. 2024 yılında gelen turist sayısında önemli bir artış yaşanırken, özellikle Asya, Avrupa ve Orta Doğu pazarlarındaki talep artışı sektöre ivme kazandırdı. Kültür turizmi ve sağlık turizmi gibi yeni alanlarda yapılan yatırımlar, Türkiye'nin turizm çeşitliliğini artırarak daha geniş bir müşteri kitlesine hitap ediyor. Turizm sektörü, ekonomik büyümeye katkı sağlamak ve istihdam yaratmak amacıyla önümüzdeki yıllarda sürdürülebilir kalkınma ve dijitalleşme odaklı projelere imza atmayı planlıyor.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan verilere gör; turizm geliri 2024 yılında yüzde 8,3 oranında artarak 61 milyar 103 milyon dolara ulaştı. Ziyaretçilerden elde edilen turizm geliri 60 milyar 497 milyon dolar olurken, transfer yolculardan elde edilen turizm geliri 606 milyon 401 bin dolar olarak gerçekleşti.

EN FAZLA ZİYARETÇİ RUSYA'DAN GELİYOR

Ziyaretçi sayısı da 2024 yılında bir önceki yıla göre yüzde 9 artarak 62,2 milyon kişiye ulaştı. Bunların yüzde 15,4'ünü 9 milyon 599 bin 727 kişiyle yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşları oluşturdu. 2024 yılında Rusya 6,71 milyon ziyaretçiyle ilk sırada yer alırken, onu 6,62 milyon ile Almanya ve 4,43 milyon ile Birleşik Krallık izledi. Birleşik Krallığı İran ve Bulgaristan takip etti.

2024'TE KONAKLAMALI GELEN TURİST SAYISI 83 MİLYON

Öte yandan, Kültür ve Turizm Bakanlığı, aralık ayı ve 2024 yılının tamamına ilişkin konaklama istatistiklerini açıkladı. 2024 yılında işletme ve basit belgeli konaklama tesislerinin doluluk oranı 51,92 oldu. Aralık ayında ise doluluk oranı 32,44 olarak açıklandı. Verilere göre, işletme ve basit belgeli konaklama tesislerine aralık ayında 4 milyon 295 bin 935 kişi geldi.

2024 yılı için ise işletme ve basit belgeli konaklama tesislerine gelen yerli ve yabancı turist toplam sayısı 83 milyon 243 bin 556 oldu. Aralık ayında tesislere gelen yabancı sayısı 1 milyon 590 bin 43 kişi olurken; 2024 yılında tesislere gelen yabancı sayısı toplam 44 milyon 44 bin 950 kişi olarak açıklandı.

SAĞLIK TURİZMİ 2025'TE BÜYÜMEYE DEVAM EDECEK

Öte yandan, sağlık turizmi Türkiye'nin turizm gelirlerinde önemli bir pay sahibi olmaya devam ediyor. 2024 yılında artan hasta sayıları ve yeni yatırımlarla ivme kazanan sektör, 2025'te daha da büyümesi beklenen alanlar arasında yer alıyor. Özellikle estetik cerrahi, saç ekimi, diş tedavileri, termal turizm ve organ nakli gibi alanlarda Türkiye, sunduğu kaliteli hizmet, modern sağlık altyapısı ve uygun maliyet avantajlarıyla yabancı turistlerin ilgisini çekiyor. İstanbul, Ankara, Antalya ve İzmir gibi şehirler, sağlık turistlerinin en çok tercih ettiği destinasyonlar arasında öne çıkıyor. Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB) tarafından, Edirne Ticaret ve Sanayi Odası ev sahipliğinde 'Edirne Sağlık Turizmi Bilgilendirme ve Geliştirme Toplantısı' düzenlendi. Sektör temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilen toplantıda, sağlık turizmindeki ileriye dönük beklentiler masaya yatırıldı.

TÜRSAB'ın toplantısında değerlendirmelerde bulunan Uluslararası Sağlık Hizmetleri Anonim Şirketi (USHAŞ) Genel Müdürü Behlül Ünver, USHAŞ'ın sağlık turizmini düzenleyen kurum olduğunu ifade etti. Türkiye'nin sağlık turizmi alanında önü açık bir ülke olduğunu belirten Ünver, Türkiye'yi uluslararası sağlık hizmetleri alanında ileri noktalara taşımayı hedeflediklerini dile getirdi.

TÜRKİYE, SAĞLIK TURİZMİNDEN 20 MİLYAR DOLAR GELİR BEKLİYOR

Sağlık turizminin, geleceği olan bir sektör olduğunu anlatan Ünver, "Türkiye, 2023'te sağlık turizminden 3 milyar

100 milyon dolar getiri elde etti. 2024 yılında Türkiye gelen 61 milyon turist-ten 1 milyon 650 bini sağlık turizmi için geldi. Biz bunun 10 milyona kadar çıkmasını istiyoruz. Cumhurbaşkanımızın da ifade ettiği şekliyle 2028'de Türkiye'nin sağlık turizmindeki beklentisi 20 milyar dolar" dedi.

KRUVAZİYER TURİZMİNDE 2025 'REKORLAR YILI' OLACAK

Türkiye, 2025 yılı itibarıyla kruvaziyer turizmi alanında büyük bir büyüme öngörüyor. 2024 yılında kruvaziyer gemileriyle gelen turist sayısındaki artış, Türkiye'nin limanlarını cazip hale getiren yeni yatırımlar ve gelişen turizm altyapısı ile daha da ivmelenecek. Türkiye kruvaziyer turizmi, 2024 yılında elde edilen verilerin ışığında 2025 yılına yönelik büyük hedefler belirledi.

2024 yılı, Türkiye kruvaziyer turizmi için önemli bir dönüm noktasıydı. Sektör, zorlu süreçlere rağmen büyük bir ilerleme kaydederek hem yerel hem de uluslararası alanda dikkat çeken başarılara imza attı. Küresel ekonomik zorluklar ve pandemi sonrası toparlanma süreci gibi engellerle karşı karşıya kalan sektör, yılı büyük bir başarıyla tamamladı ve ülke ekonomisine önemli katkılar sağladı. 2025 yılı için daha büyük hedefler belirlediklerini ve Türkiye'ye 2,5 milyon kruvaziyer turist beklediklerini belirten Camelot Maritime Yönetim Kurulu Başkanı Emrah Yılmaz Çavuşoğlu, denizcilik sektörünün karşı karşıya olduğu ciddi zorluklara da dikkat çekerek nitelikli personel bulma konusundaki sıkıntıları dile getirdi.

Çavuşoğlu, özellikle yıpranma hakkının geri verilmemesi ve sektörün çalışma koşullarının gençleri denizcilik mesleğinden uzaklaştırdığını vurguladı. Çavuşoğlu, "2024, hem şirketimiz hem de Türkiye turizmi açısından kritik bir yıldı. Şimdi ise turizmin sürdürülebilir büyümesine katkı sağlamanın yanı sıra, nitelikli personel bulma konusu ve yıpranma hakkının geri verilmemesi gibi zorluklara çözüm üretmek için çalışmalarımıza devam edeceğiz. 2025 yılında Türkiye kruvaziyer turizmi pazarında daha parlak bir döneme girecek" dedi.

2025'TE REZERVASYON ARTIŞI VE YENİ ROTALAR HEDEFLENİYOR

2025 yılında Türkiye'nin kruvaziyer turizmi pazarındaki büyümeyi sürdüreceklerini belirten Çavuşoğlu, "Erken rezervasyonlarda 2023'e göre önemli bir yükseliş trendi gördük. Bu da gösteriyor ki, Türkiye kruvaziyer turizmi 2025 yılında daha parlak bir dönem geçirecek. Türkiye'nin bilinmeyen ve gizli kalmış güzelliklerini keşfetmek isteyen turistlere yeni rotalar sunarak ülkemizin tanıtımını artıracağız. Bu artış, sadece turizmin genel gelişimiyle değil, aynı zamanda turizm alanında yapılacak yatırımların da etkisiyle gerçekleşiyor. Sektöre yapılan yatırımlar hem turistlerin deneyimlerini iyileştiriyor hem de Türkiye'yi birinci sınıf bir kruvaziyer destinasyonu olarak ön plana çıkarıyor" açıklamasını yaptı.

İNANÇ TURİZMİNE TALEP ARTTI

Türkiye, 2025 yılı itibarıyla inanç turizminde önemli bir artış yaşanması bekliyor. 2024 yılında artan yerli ve yabancı ziyaretçi sayıları, Türkiye'nin dini ve kültürel mirasıyla ilgili büyük bir ilgiyi ortaya koyuyor. İstanbul'daki camiler, Konya'daki Mevlana Türbesi, Hatay'daki Hristiyanlık ve İslam izlerini taşıyan kutsal mekanlar gibi önemli ziyaret noktaları, her yıl daha fazla turist çekiyor. Bu da Türkiye'nin dini zenginliği, sağlık, kültür ve tarihle birleşerek sürdürülebilir inanç turizminin gelişmesine olanak tanıyor. Bu kapsamda, Kültür ve İnanç Turizmi Derneği Başkanı Levent Oral, inanç turizminin yükselişe geçtiğini belirtti.

Türkiye'nin inanç turizminde önemli ziyaret merkezleri olduğuna değinen Oral, Türkiye'nin tanıtımını yaparak yerli ve yabancı ziyaretçi sayısını artırmayı ve turizm gelirlerini yükseltmeyi hedefliyoruz. Kültür ve İnanç Turizmi Derneği olarak, Türkiye'deki rehberlerin bu konuda eğitilmesine katkı sağlamaktan büyük mutluluk duyuyoruz. Teorik eğitimin yanı sıra rehberler, Bergama, Sardes ve Efes gibi birçok antik kenti ziyaret ederek yerinde öğrenme şansı buldu. Amerika Birleşik Devletleri'nde erken dönem Yahudilik ve Hristiyanlık konularında araştırmalar yapan ve uzun yıllardır Türkiye'de çalışmalarını sürdüren Prof. Dr. Mark Wilson, bu eğitimlerde rehberlere eşlik etti. Kendisi, sayısız tarihi ve arkeolojik alanla ilgili çeşitli kitaplar yazmış bir uzman. Ayrıca kimi zaman eğitimlere kazı başkanları da katılarak katkı sağladı" diye konuştu.

ERZURUM, 2025 TURİZM BAŞKENTİ İLAN EDİLDİ

Türkiye, kış turizmi alanındaki büyümesini 2025 yılı itibarıyla hızlandırmayı hedefliyor. Özellikle kayak merkezleri ve dağ tatilleri ile öne çıkan Türkiye, her geçen yıl artan yerli ve yabancı turist sayısı ile kış turizmi pazarında önemli bir oyuncu haline geliyor. Uludağ, Erciyes, Palandöken ve Kartepe gibi popüler kayak merkezleri, gelişen altyapı yatırımları ve sundukları zengin aktivitelerle dikkat çekiyor. 2024'te, kış turizmine yapılan yatırımların artması ve uluslararası pazarlara yönelik tanıtım faaliyetlerinin güçlenmesiyle, Türkiye kış turizmi açısından önemli bir büyüme kaydetti. Ayrıca, sürdürülebilir turizm anlayışıyla çevre dostu kayak tesisleri ve doğa dostu projeler öne çıkıyor. Kış turizminin yerli ekonomiye katkı sağlama ve istihdam yaratma potansiyeli, sektörü daha da cazip hale getiriyor.

Bu kapsamda, Erzurum, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından '2025 Turizm Başkent' ilan edilerek önemli bir başarıya imza attı. Aynı zamanda Avrupa Spor Başkentleri ve Şehirleri Federasyonu (ACES) tarafından Avrupa'nın İlk Kış Sporları Başkenti unvanını da alan Erzurum, kış turizmi tutkunları için zengin bir etkinlik takvimi sunmaya hazırlanıyor. Şehir, Palandöken Kayak Merkezi'nde kesintisiz kayak keyfi sunarken, Kış Oyunları ve Dünya Snowboard Kupası gibi uluslararası organizasyonlara da ev sahipliği yapacak. Bu etkinlikler sayesinde Erzurum, spor tutkunlarını ve ziyaretçileri eşsiz bir kış deneyimiyle buluşturacak.

Türkiye, tarımsal üretimde sahip olduğu çeşit ve üretim potansiyeli ile dünya tarımında önemli bir paya sahip

Tarım sektörü yapay zekâ ile dönüşüyor

ECEM ERDAL

Türkiye, tarih boyunca çeşitli uygarlıklara ev sahipliği yapmış bir coğrafya. Bu uygarlıklarda tarımsal faaliyetler, bölgenin iklim çeşitliliği nedeniyle çok çeşitli alanlarda yoğun bir şekilde yapıldı. Günümüzde Türkiye'nin 85 milyonu aşan nüfusu yanında, küresel gelişmeler, tarım üretimini her geçen gün daha önemli hale getiriyor.

Türkiye'de tarım, ülkenin iktisadi gelişmesinde çok önemli bir rol oynuyor. Tarımın, Türkiye ekonomisindeki önemi nispi olarak azalmış olmakla birlikte; yurt içi gıda gereksiniminin karşılanması, sanayi sektörüne girdi temini, ihracat ve yarattığı istihdam olanakları açısından halâ büyük önem taşıyor. Türkiye, tarımsal üretimde sahip olduğu çeşit ve üretim potansiyeli ile dünya tarımında önemli bir paya sahip. Pek çok üründe kendine yeterli ülkeler arasında yer alan Türkiye; pek çok önemli üründe üretici ve ihracatçı konumunda yer alıyor.

Tüm sektörleri etkileyen teknoloji, tarım sektörünü de olumlu yönde etkiliyor. Tarım sektörü yapay zekâ (AI) ve akıllı sistemlerle dönüşüyor. Yapay zekâ, tarımın verimliliğini artırmak, kaynakları daha etkili kullanmak ve tarım süreçlerini optimize etmek için benzersiz fırsatlar sunuyor. Akıllı tarım ve hayvancılık teknolojileri, su ve enerji kullanımını yüzde 30 azaltırken, üretim verimliliğini yüzde 50 artırıyor. Yapay zekâ ile desteklenen tarım, sürdürülebilir bir gelecek için kritik rol oynuyor. Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) tarım sektöründe yapay zekâ ve teknoloji entegrasyonu açısından öne çıkan pek çok gelişme ve uygulamanın Türk girişimcilerin de radarında.

TARIMIN DÖRT YILLIK HARİTASI

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ile Dünya Bankası'nın verilerine göre, "Türkiye, 2023 yılında elde edilen 68,5 milyar dolarlık tarımsal hasıla ile Avrupa'da birinci, dünyada ise ilk 10 ülke arasında yer alıyor. Böylesine önemli bir konumda yer alan Türkiye'de tarımı geliştirmeye yönelik çalışmalarda hız kazanıyor. Türkiye'de tarımın yol haritası; sürdürülebilirlik, verimlilik, kalite, kayıtlılık ve sektöre yatırım gibi 5 ana eksen etrafında şekilleniyor.

Öte yandan Tarım ve Orman Bakanlığı, 2028 sonuna kadar olan süreçte tarımda atılacak adımların yer aldığı yol haritasını yayımladı. Plana göre; tarımsal girdilerde dışa bağımlılığın azaltılması, iklim değişikliği, göç ve jeopolitik risklerin dikkate alınması, Organize Tarım Bölgesi'nin (OTB) sayısının 39'dan 100'e çıkarılması, planlı üretim yapılacak bitkisel ürün sayısının da 17 olması hedefleniyor.

TARIMSAL ÜRETİMDE YENİ DÖNEM

Tarım sektörü, 21. yüzyılın başlarından itibaren yeni bir dönemece girdi. Küresel iklim değişikliği nedeniyle kuraklık, sel gibi olayların daha sık yaşanması, gelişmekte olan ülkelerin tarım ürünlerine olan taleplerinin artması ve değişmesi, biyoyakıt kullanımının artması gibi nedenler, dünyada tarımsal ürün ve gıda fiyatlarının hızlı bir yükselişe girmesine neden oluyor.

Sağlık kaygılarından dolayı organik, iyi tarım ve yerel ürünlere olan talep artarken diğer yandan genetiği değiştirilmiş ürünlerin ekim alanı ve üretimi de artıyor, genetiği değiştirilmiş ürünler gıda güvenliği için çözüm olarak düşünülüyor. Doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı konusunda çabalar artıyor.

Organik tarımın tüm dünyada önem kazanması ile birlikte zaman içerisinde tüm ülkeler kendilerine özgü koşullarda organik tarım faaliyetlerini geliştiriyor ve yaygınlaştırıyor. Türkiye de iklim, toprak, su kaynakları, ürün çeşitliliği ve iş gücü bakımından organik tarım için elverişli koşullara sahip. Türkiye'de organik üretimi başlatan önemli nedenlerden birisi geleneksel ürünlerin, Avrupa organik pazarında talep edilmesi olarak yer alıyor.

Öte yandan Türkiye'de İyi Tarım Uygulamalarının (İTU) başlaması da, 2004 yılında yayımlanan 'İyi Tarım Uygulamalarına İlişkin Yönetmelik' ile oldu. İTU Yönetmeliği kapsamında başlatılan çalışmalar özellikle yaş meyve ve sebze sektöründe; çevre, insan ve hayvan sağlığına zarar vermeyen bir tarımsal üretimin yapılması, doğal kaynakların korunması, tarımda izlenebilirlik ve sürdürülebilirlik ile güvenilir ürün arzının sağlanmasına önemli katkılar sağlıyor.

TAHILLAR VE DİĞER BİTKİSEL ÜRÜNLERDE 77,5 MİLYON TON ÜRETİM

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı verilere göre, 2024 yılında tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerde 77,5 milyon ton, sebzelerde 33,6 milyon ton, meyveler, içecek ve baharat bitkilerinde 28 milyon ton üretim gerçekleşti.

Tahıl ürünleri üretim miktarları 2024 yılında 39 milyon ton olarak gerçekleşti. Buğday üretimi 20,8 milyon ton, arpa üretimi 8,1 milyon ton, çavdar üretimi 257 bin ton, yulaf üretimi 390 bin ton, mısır üretimi ise 1 milyon ton oldu. Baklagiller grubunda nohut, kuru fasulye ve kırmızı mercimek üretimi sırasıyla 575 bin ton, 279 bin ton ve 405 bin ton oldu. Yumru bitkilerden patates ise 6,9 milyon ton üretildi. Yağlı tohumlardan soya üretimi 180 bin ton, ayçiçeği üretimi 2,2 milyon ton oldu. Şeker pancarı üretimi de 23 milyon ton olarak hesaplandı.

SEBZE VE MEYVE ÜRETİMİ 2024 YILINDA ARTTI

Sebze ürünleri üretim miktarı, Türkiye İstatistik Kurumu'na göre, 2024 yılında 33,6 milyon ton olarak gerçekleşti. Meyveler, içecek ve baharat bitkileri üretim miktarı 28 milyon tona ulaştı. 2023 yılına kıyasla meyveler grubunda üretim miktarı elmada yüzde 4, çilekte yüzde 10,4 azaldı, narda yüzde 10,1, üzümde ise yüzde 2 arttı. Sert kabuklu meyvelerden fındıkta yüzde 10,3, cevizde yüzde 18,3, Antep fıstığında yüzde 117,6 üretim yükselişi görüldü. Zeytinde ise yüzde 146,7 artış kayıtlara geçti.

TARIM SEKTÖRÜNDE 2024'TE İHRACAT REKORU

Türkiye'de ekonomik anlamda büyük bir potansiyele sahip olan tarım sektörü, ihracat rakamları ile ön plana çıkıyor. Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) verilerine göre, tarım sektörü, 2024 yılında 2023'e kıyasla yüzde 3,3 oranında bir artış göstererek, ülkenin toplam ihracatındaki payını yüzde 16 seviyelerine çıkardı. Tarım sektörü, 2024'te 36,2 milyar dolarla tüm zamanların en yüksek yıllık ihracatını gerçekleştirdi.

2024 yılında meyve sebze mamulleri ve kuru meyve mamulleri sektörleri, tüm zamanların en yüksek ihracat rakamlarını kaydetti. Meyve sebze mamullerinde 2,7 milyar dolar, kuru meyve mamullerinde ise 1,9 milyar dolarlık ihracat gerçekleşti. Bu sektörlerde ihracat artışı sırasıyla yüzde 1,2 ve yüzde 0,8 oldu.

Hububat, bakliyat yağlı tohumlar üretiminde dünyada söz sahibi olan Türkiye, küresel ticarette önemli bir pay alıyor

Hububat ve bakliyat ihracatı ekonomiye can suyu oluyor

ECEM ERDAL

Türkiye, geniş bir ürün yelpazesine imkân veren iklim ve ekolojik özellikleri nedeniyle tarımsal üretim açısından avantajlı bir ülke. Tarımsal üretimde büyük potansiyele sahip olan Türkiye, dünyanın belli başlı tahıla dayalı ürün üreticilerinden birisi konumunda. Hububat, bakliyat yağlı tohumlar sektörünün ürün gamındaki pek çok ürünü yoğun olarak üretiliyor ve ihracatı yapılıyor.

Hububat ve bakliyat, Türkiye'nin tarımsal üretiminin omurgasını oluşturuyor. Böylece Türkiye'nin hububat ve bakliyat üretimi, küresel ticarette önemli bir payı elinde tutuyor. Hububat ve bakliyat ürünlerinden temin edilen ürünlerle gerçekleştirilen mamul madde dış ticareti, ülke ekonomisine önemli bir gelir sağlıyor.

Türk hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri sektörünün en önemli ihraç kalemleri buğday unu, ayçiçeği yağı, kakao ve kakao müstahzarları, bisküvi, şekerli mamuller ve makarna. En önemli ihraç pazarları ise Ortadoğu, Uzak Doğu ve Kuzey Afrika ülkeleri ile Bağımsız Devletler Topluluğu.

2024 YILINDA 11,9 MİLYAR DOLAR İHRACAT GERÇEKLEŞTİ

2024'te sektör 11,9 milyar dolar ihracat ile gıda ihracatında yüzde 33'lük pay aldı. Ege Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Muhammet Öztürk, 2024 yılı sonu itibarıyla birlik olarak ihracatı 965 milyon dolar olarak gerçekleştirdiklerini ifade etti. Öztürk, "2023 yılına göre sektör ihracatımız yüzde 10 düşüş gösterdi. Bu düşüşün en önemli nedenleri; birçok hububat ve bakliyat ürününün ihracatına ve ayrıca buğday gibi sektörlerimizde hammadde olarak kullandığımız ürünlerin ithalatına getirilen kısıtlamalar ve döviz kurunun düşüklüğü oldu. Ayrıca, Hindistan ile yapılan Mutabakat Zaptı'na rağmen Hindistan'ın Türkiye'den beyaz haşhaş tohumu ithalat kotası ilan etmemesi nedeniyle ihracatımız beklenen seviyede gerçekleşmedi" dedi.

2025 yılında birliklerinin ihracat hedefinin 1,2 milyar dolar olarak belirlediklerini ifade eden Öztürk, bu hedefe ulaşmak adına yoğun bir pazarlama takvimi oluşturduklarını söyledi. Öztürk, "Faaliyet gösteren 6 İhracatçı Birliğimizle bir araya gelerek oluşturduğumuz Türkiye Gıda İhracatçıları (TGİ) markası çatısı altında dünyanın en prestijli gıda fuarlarına ortak katılım sağladık. Bu sene bir de yeni bir fuar için çalışmalara başladık. Avustralya/Sidney'de 8-11 Eylül 2025 tarihlerinde düzenlenecek olan 'Fine Food Avustralya 2025 Fuarı' için talep toplamaya başladık. Avustralya ve bölge ülkelerine yönelik ihracat potansiyelinin geliştirilebilmesi için fırsat niteliği taşıyan ve Güney Yarım Küre'deki en büyük ticaret fuarlarından olan etkinliğin faydalı ve başarılı olacağına inanıyoruz. Ayrıca, 2024 yılında Türkiye genelindeki Hububat birlikleri olarak ortak tanıtım faaliyetleri yürüteceğimiz 'Şekerleme ve Pastacılık Ürünleri Turquality Projesi' ile sektörü 2025 yılında ABD'de tanıtmaya başlıyoruz" dedi.

OCAK AYI İHRACATI 1,03 MİLYAR DOLAR

Sektörün önemli işlere imza attığını vurgulayan Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri Sektör Kurulu Başkanı Ahmet Tiryakioğlu, şunları kaydetti: "Buğday unu, makarna, bitkisel yağlar, bisküvi ile şekerli ve kakaolu ürünler başta olmak üzere temel gıda ürünlerini kapsayan hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri sektörünün ocak ayı ihracatı 1,03 milyar dolar olarak açıklandı. Toplam hububat ihracatının 1 milyon tonun üzerinde gerçekleştiği ocakta, kilogram başına ortalama ihracat fiyatları geçen yıl ocak ayına göre yüzde 4,7 artışla 1 doların üzerine çıktı. En fazla ihracat yapılan ülkeler, sırasıyla Irak, ABD ve Suriye oldu." Sektörün ihracat hacminin ülke ekonomisine sağladığı katkıya dikkat çeken Tiryakioğlu, "Ocak ayında elde ettiğimiz bu rakam, sektörümüzün uluslararası piyasalardaki gücünü ve rekabetçiliğini bir kez daha ortaya koyuyor. İhracatçılarımızın özverili çalışmaları sayesinde bu başarıyı yakaladık" ifadelerini kullandı.

Yaş meyve sebze ve meyve sebze mamulleri ihracatı 2024 yılında 6 milyar doları aştı

Yaş meyve sebze sektörü dünya sofralarını süslüyor

ECEM ERDAL

Türkiye, üretime müsait verimli ve geniş tarım alanları, değişik bölgelerin ekolojik farklılıkları sayesinde meyve ve sebzelerinin iyi koşullarda ve kaliteli olarak yetişebildiği nadir ülkelerden biri. Dünyanın birçok ülkesiyle karşılaştırıldığında ülkemizde hemen hemen her mevsimde meyve ve sebze üretimi söz konusu. Türkiye, birçok meyve türünde dünyada en büyük üretici konumda ve yaş meyve ve sebze ihracatının önemli kalemlerinden biri.

Meyve ve sebze ürünleri, gerek sanayi üretimi ve gerekse ihracatımızda önemli bir yer tutuyor. Yaş meyve sebze ve meyve sebze mamulleri sektörleri 2024 yılında ihracatlarını yüzde 4 artırarak 6 milyar 131 milyon dolara taşıdı. Meyve sebze ve meyve sebze mamulleri sektöründe 6 milyar dolar barajı ilk kez 2024 yılında aşılmış oldu. 2024 yılında yaş meyve sebze sektörü 3 milyar 401 milyon dolarlık ihracata imza atarken, meyve sebze mamulleri sektörü rekor ihracata 2 milyar 728 milyon dolarlık katkı sağladı.

UÇAK: 2024'TE 1 MİLYAR 314 MİLYON DOLAR İHRACATA İMZA ATTIK

Ege Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği (EYMSİB) olarak 2024 yılında 1 milyar 314 milyon dolar ihracata imza attıklarını belirten Ege İhracatçı Birlikleri Koordinatör Başkan Yardımcısı ve EYMSİB Başkanı Hayrettin Uçak, "Birliğimiz ihracatındaki ürün ve ülke detaylarını inceleyecek olursak, en çok ihracatı yapılan ürünler 319 milyon dolar ile turşular, 170 milyon dolar ile kurutulmuş domates ve salça, 101 milyon dolar ile meyve suları, 55 milyon dolar ile kiraz, 44 milyon dolar ile domates, 41 milyon dolar ile üzüm oldu. Birliğimizin en güçlü olduğu ürünlerde turşular, kuru domates, kestane gibi ürünler önemlerini korudular. En çok ihracat yapılan ilk 6 ülke sırasıyla; 239 milyon dolar ile Almanya 197 milyon dolar ile ABD, 101 milyon dolar ile İngiltere, 95 milyon dolar ile Rusya, 71 milyon dolar ile Hollanda, 63 milyon dolar ile İtalya oldu" dedi.
Uçak, "Türkiye genelindeki yaş meyve sebze ve meyve sebze mamulleri ihracatımız, 2024 yılı itibarıyla tarihinde ilk kez 6 milyar doları aşarak 6 milyar 131 milyon dolara ulaştı. Bu rakam, 2025 yılına dair umutlarımızı pekiştirdi. Ama yine de 2025 yılında bizleri bekleyen zorlukların da farkındayız" diye konuştu. Uçak, şunları söyledi: "Son yıllarda ihracat politikalarımızın merkezine kalite odaklı üretimi yerleştirdik. 2025 yılında da önceliğimiz yine üretim kalitesini artırmak ve bu doğrultuda ilerlemek olacak. 2024 yılı, kuraklığın etkilerini derinden hissettiğimiz ve tarım ürünlerimizin bu kuraklıktan olumsuz etkilendiği bir yıl olarak kayıtlara geçti. İklim değişikliği artık doğrudan yaşamımıza müdahale ediyor. Üretici ve ihracatçı adına, mevcut sınırlı kaynakları en etkin şekilde kullanmak artık bir tercih meselesi değil, zorunlu bir gereklilik haline geldi."

GÜRÜZ: 2028'DE HEDEFİMİZ 6,2 MİLYAR DOLAR İHRACAT GERÇEKLEŞTİRMEK

Türkiye geneli yaş meyve sebze ihracatına ilişkin bilgi veren Akdeniz Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği Başkanı Ferhat Gürüz, "Türkiye'nin 2024 yılındaki yaş meyve sebze ihracatı 3,4 milyar dolara ulaştı" ifadesini kullandı. Gürüz, birliklerinin 2024'te 1,54 milyar dolarlık dış satım yaptığını belirtti.
Gürüz, geçen yıl 4 milyon 193 bin ton ürünün uluslararası pazarlarda değerlendirildiğini belirterek, şunları kaydetti: "Söz konusu dönemde en çok ihraç ettiğimiz ürün listesinde 476 milyon dolarla mandalina birinci, 427 milyon dolarla domates ikinci, 357 milyon dolarla limon üçüncü sırada yer aldı. Geçen yıl ihracat hacminde en yüksek artışları patates, erik, şeftali, portakal, kayısı, nar ve incirde yakaladık. Sektörümüzün en fazla ihracat yaptığı ülkeler listesinde ilk üç sırada Rusya, Almanya ve Romanya oldu. Rusya'ya 872,3 milyon dolar, Almanya'ya 354 milyon dolar ve Romanya'ya 289 milyon dolar ihracat gerçekleştirdik. 2024'te ihracat hacminde en yüksek artışları sağladığımız ülkeler Irak, Gürcistan ve Suudi Arabistan oldu."

Türkiye genelinde yaklaşık 55 milyon dolarlık yaş meyve sebze üretiminin ortalama 5 milyon tonunun ihraç edildiğini aktaran Gürüz, dış satım rakamlarını iki katına çıkaracak potansiyelin olduğunu söyledi. Gürüz, "Finansman, gümrük kapasitesi, lojistik, üretim, iş gücü, teknik engeller, mevzuat, teknoloji konularında makro ihtiyaçları karşılayarak 2028 yılı sonu itibarıyla 6,2 milyar dolar tutarında yaş meyve sebze ihracatı yapılmasını hedeflemekteyiz" diye konuştu.

İki yüzyıllık ihracat tecrübesiyle Türkiye'nin en köklü sektörlerinden kuru meyve, 2024 yılında 1,86 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi

Dünyanın **kuru meyve ambarıyız**

ECEM ERDAL

Dünyada ve ülkemizde meyve ve sebze kurutma faaliyeti önemli tarıma dayalı sanayi kollarından birisi haline geldi. Kuru meyve sektörü, iki yüzyıllık ihracat tecrübesiyle Türkiye'nin en köklü sektörlerinden biri. Türkiye'de üzüm, incir ve kayısı ile başlayan kurutulmuş ürün ihracatı yıllar geçtikçe çeşitlenerek artış gösterdi. Türkiye kuru meyve ve mamulleri sektörü ihracatında başlıca ürünler arasında üzüm, kayısı, incir gelirken; leblebi, Antep fıstığı, badem, ceviz, kayısı, zerdali çekirdeği, elma kurusu, çamfıstığı, erik kurusu, diğer meyve kuruları ve diğer kavrulmuş meyveler bu ürünleri takip eder.

Çekirdeksiz kuru üzüm, kuru kayısı ve kuru incirde üretim ve ihracatta dünya lideri olan kuru meyve sektörü, 2023 yılında da 1,6 milyar dolarlık ihracat performansı ortaya koydu. Türk kuru meyve sektörü 2024 yılı için 1,8 milyar dolar ihracat hedefi belirledi. Ve bu hedef yaklaşık 1,86 milyar dolar olarak gerçekleşti.

2024 yılında, çekirdeksiz kuru üzüm ihracatı 180 bin ton olarak gerçekleşti ve değer bazında yüzde 15 artışla 534 milyon dolar gelir elde edildi. Dünya kuru üzüm ihracatının yüzde 32'si tek başına Türkiye tarafından gerçekleştirildi. Kuru incir ihracatı, 63 bin ton olarak gerçekleşti ve değer bazında yüzde 25 artışla 337 milyon dolarlık bir gelir sağladı. Kuru kayısı ihracatı ise miktar olarak bir önceki yıla göre yüzde 9 artışla 77 bin ton olarak gerçekleşti. Bununla birlikte, ihracat geliri yüzde 2 artarak 411 milyon dolar seviyesinde kaldı.

"DÜNYA LİDERLİĞİMİZİ KORUDUK"

417 bin tonluk ihracat ile Türkiye'ye 1,86 milyar dolar gelir kazandırıldığını ifade eden Ege Kuru Meyve ve Mamulleri İhracatçıları Birliği Başkanı Mehmet Ali Işık, "Dünya liderliğimizi koruduk. Çekirdeksiz kuru üzüm, kuru incir ve kuru kayısı ihracatımız, bu başarının temel taşları oldu. Özellikle Avrupa'daki pazar payımız yüzde 44 gibi yüksek bir seviyede seyrederken, ABD, Avustralya, İngiltere gibi pazarlarda da büyümeyi başardık" dedi.

2025'TE HEDEF; SÜRDÜRÜLEBİLİR ÜRETİM VE İHRACATI ARTIRMAK

2024 yılında ilk kez 1 milyar dolar barajını aşan Ege Kuru Meyve ve Mamulleri İhracatçıları Birliği, 2025 yılının ilk ayında ihracatını yüzde 3'lük artışla 92 milyon dolardan 95 milyon dolara taşıdı.

Işık, "2024 yılı, hepimiz için pek çok zorluğun yaşandığı bir yıl oldu. Küresel ekonomik sıkıntılar ve iklim değişikliğinin etkileri, dünya genelinde olduğu gibi ülkemizde de derin izler bıraktı. Ancak, bu zorluklar aynı zamanda bize önemli dersler verdi. 2024 yılı bize, değişimin kaçınılmaz olduğunu ve iş yapış biçimlerimizi sürekli yenilememiz gerektiğini bir kez daha gösterdi. Tüketici beklentileri hızla değişiyor ve bu değişime ayak uydurmak için şeffaf, iletişime açık ve sürdürülebilir yapılar kurmamız gerekiyor" diye konuştu.

2025 yılı için en büyük hedefin, sürdürülebilir üretim ve ihracatı artırmak olduğuna dikkat çeken Işık, "Bunun için üreticilerimiz, ihracatçılarımız, bakanlıklarımız, üniversitelerimiz ve uluslararası iş ortaklarımızla iş birliği içinde çalışmaya devam edeceğiz. Tanıtım projelerimizle ürünlerimizin değerini artırmaya ve karşılaştığımız sorunlara çözüm üretmeye odaklanacağız" ifadelerini kullandı.

KURU MEYVENİN İHRACAT ŞAMPİYONLARI EGE'DEN

Türkiye'nin ilk ihracatçı sektörü konumundaki kuru meyve sektörü, Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin (TİM) ilk 1000 ihracatçı listesinde 11 firma yer aldı. Ege İhracatçı Birlikleri'nin derlediği bilgilere göre; listede yer alan 11 firmanın 10 tanesi Egeli kuru meyve ihracatçılarından oluştu.

NEDEN
İZMİR TİCARET BORSASI?

Tarımın servetini dönüştürüyoruz

SEKTÖREL SORUNLARINIZI ÇÖZMEKTE SİZLERE YARDIMCI OLUR
Sektörel sorunların çözülmesi amacıyla çalışmalar yapar. Gerekli durumlarda ilgili Bakanlık ve kuruluşlar nezdinde girişimde bulunur.

ÜRETİCİDEN ALINAN ÜRÜNLERİN TESCİLİNİN YAPILMASI HALİNDE STOPAJDA %50 İNDİRİM SAĞLAR
Müstahsilden yapılan alımların Borsaya tescil edilmesi durumunda %50 vergi avantajı sağlar, stopaj oranı hayvansal ürünlerde %1'e, bitkisel ürünlerde %2'ye düşer.

DOĞRU BİLGİYE EN HIZLI ŞEKİLDE ULAŞMANIZI SAĞLAR
Hazırlanan bültenlerle piyasaya yönelik en güncel bilgileri paylaşır.

SÖZLEŞMELERİNİZİ GÜVENCE ALTINA ALIR
Borsamızda tescili gerçekleştirilmiş bir işlemin tarafları arasında ihtilaf yaşanması durumunda borsamız tahkim hizmeti sağlar.

İŞ ÇEVRENİZİ VE HACMİNİ GENİŞLETİR
Gerçekleştirilen ulusal ve uluslararası organizasyon, seminer ve fuarlarla ürün ve firmanızın tanıtımına katkı sağlar.

İLKLERİN BORSASIDIR

- TOBB'a bağlı borsalardan bir ilk olarak, İzmir Ticaret Borsası Eğitim, Kültür ve Sosya Entegrasyon Vakfı'nı (BORSAV) kurmuştur.
- Türkiye'nin ilk pamuk yetkili sınıflandırıcısı İzmir Ticaret Borsası Laboratuvar AR-GE ve Danışmanlık Hizmetleri A.Ş.'yi (İZLADAŞ) kurmuştur.
- Türkiye'nin ilk pamuk lisanslı deposu Ege Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş.'yi (ELİDAŞ) kurmuştur.
- Türkiye'nin ilk akıllı tarım teknolojileri odaklı merkezi olan, İzmir Tarım Teknoloji Merkezi'ni (İTTM) kurmuştur.

www.itb.org.tr
izmirticaretborsasi
info@itb.org.tr
Akdeniz Mahallesi Cumuhuriyet Bulvarı İşhanı
No: 109/A Konak - İZMİR
+90 (232) 425 13 70

Türkiye'nin sofralık zeytin ihracatı 2023/24 sezonunda yüzde 14'lük artışla 184 milyon dolardan 210 milyon dolara yükseldi

Zeytin ihracatçının ve üreticinin yüzünü güldürdü

ECEM ERDAL

Son yıllarda dünyada sağlıklı yaşam ve beslenmeye artan ilgi ile birlikte sofralık zeytin ve zeytinyağı üretim ve tüketiminin önemi de artıyor. Bu durum, dünyada zeytin ve zeytinyağı üreten ülkelerde tüketim miktarının artmasına ya da yeni tüketici ülkelerin zeytin ve zeytinyağı pazarına katılmasına neden oluyor. Dünyanın önemli zeytin üreticileri arasında yer alan Türkiye'de; sofralık zeytinde dünya liderliği hedefiyle 2024/25 sezonuna girdi. Türkiye, 2023/24 sezonunu ise ihracatta tarihi rekorla geride bıraktı. Türkiye'nin sofralık zeytin ihracatı 2023/24 sezonunda yüzde 14'lük artışla 184 milyon dolardan 210 milyon dolara yükseldi. Türkiye sofralık zeytin ihracatında ilk kez 200 milyon doları aşmış oldu.

Türkiye, 2023/24 sezonunda 121 ülkeye 162,5 milyon dolar sofralık siyah zeytin ihraç ederken, Avrupa ülkelerine 90 milyon dolarlık siyah zeytin ihraç etti. Siyah zeytinde ikinci büyük pazar 34 milyon dolarla Ortadoğu ülkeleri oldu. Amerika kıtası 12,5 milyon dolarla Avrupa ve Ortadoğu ülkelerini izledi.
Almanya 41,5 milyon dolar siyah zeytin talebiyle zirvedeki yerini korurken, Irak 29 milyon dolar Türk zeytini tüketti. Siyah zeytin ihracatında üçüncü büyük pazar 22 milyon dolarla Romanya olurken, Romanya'yı 11,2 milyon dolarla Bulgaristan ve 10,2 milyon dolar siyah zeytin talebiyle ABD izledi.

Yeşil zeytin ihracatında Avrupa, 17,5 milyon dolarla öne çıkarken, Ortadoğu ülkeleri 14,5 milyon dolar Türk yeşil zeytini talep etti. Amerika kıtasına ihraç edilen yeşil zeytin 5 milyon doları aştı. Almanya 9 milyon dolar taleple zirvede yer alırken, Türkiye; Irak'a 6,8 milyon dolar, ABD'ye 4,5 milyon dolar, Birleşik Arap Emirlikleri'ne 2,5 milyon dolarlık ve İngiltere'ye 2,4 milyon dolar yeşil zeytin ihraç etti.

"İHRACAT HEDEFİMİZ; 2025'TE 1 MİLYAR DOLAR"

Ege Zeytin ve Zeytinyağı İhracatçıları Birliği (EZZİB) Yönetim Kurulu Başkanı M. Emre Uygun, "Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi'nin 2024/2025 yılı rekolte verilerine göre; sofralık zeytin üretiminde dünyada lider ve zeytinyağında ise İspanya'dan sonra en büyük 2. üretici konumumuzu koruyacağımız yeni sezonda, ülkemizde 200 milyonun üzerinde zeytin ağacından elde edilecek toplam zeytin rekoltesinin 3 milyon 600 ton olması bekleniyor. Sofralık zeytin rekoltesinin 750 bin ton, zeytinyağı rekoltesinin ise 475 bin ton olacağı tahmin ediliyor. Yeni rekolte ile ihracat hedefimizi, 2025 yılında 1 milyar dolara, 2028'de ise 1,5 milyar dolar seviyesine çıkarmayı hedefliyoruz" diye konuştu.

"2025 YILINDA ODAĞIMIZ: ABD VE KANADA PAZARLARI"

2025 yılında yeni pazarlara giriş yapmak ve mevcut pazarlardaki pazar payını artırmak için çalışmalarını kararlılıkla sürdüreceklerini dile getiren Uygun, "Ticaret Bakanlığının Uzak Ülkeler Stratejisi çerçevesinde Brezilya ve Avustralya gibi uzak

pazarlara düzenlediğimiz sektörel ticaret heyetlerinin ardından, 2025 yılında ABD ve Kanada pazarlarına odaklanmayı hedefliyoruz. Bu çerçevede, ABD'nin Kaliforniya eyaletinde düzenlenecek olan ve Ege İhracatçı Birlikleri'nin milli katılım organizasyonuyla gerçekleştirilecek 'Natural Products Expo West 2025' fuarı ile eş zamanlı olarak, 3-8 Mart 2025 tarihlerinde ABD pazarına yönelik bir zeytin ve zeytinyağı sektörel ticaret heyeti düzenleyecek ve sonrasında ise Kanada'ya yönelik bir başka sektörel ticaret heyeti organize edeceğiz" ifadelerini kullandı.

ABD ve Kanada'nın doğal ve organik gıda sektörüne verdiği önemin artışı, Akdeniz diyetine duyulan ilginin yükselişi, yüksek alım gücü ve sağlıklı yaşam trendleri, sektöre yönelik talebin giderek büyümesine katkı sağladığını dile getiren Uygun, "Bu nedenle, düzenlenecek etkinliklerin ihracatçılarımız ve sektörümüz için değerli fırsatlar sunacağına inanıyoruz" diye konuştu. Uygun, "Ayrıca, Türk zeytin ve zeytinyağını tanıtmak amacıyla, ABD'deki Summer Fancy Food Show ve Expo West, Japonya'daki Foodex ve Çin'deki China International Import Expo gibi birçok uluslararası prestijli fuara aktif katılım sağlıyoruz. Ege İhracatçı Birlikleri bünyesindeki altı gıda ihracatçı birliğimizin, Türk gıda ürünlerini ABD'de tanıtmak üzere yürüttüğü TURQUALITY Projesi kapsamında, Türk zeytin ve zeytinyağının yoğun ilgi görmesi ve bu projenin katkısıyla ABD'ye yapılan zeytinyağı ihracatının artması, bizler için büyük bir memnuniyet kaynağı" ifadelerini kullandı.

İHRACAT SÜBVANSİYONU VURGUSU

Birliğin sektörel olarak öncelikleri arasında katma değeri yüksek, ambalajlı ürün ihracatının artırılmasının yer aldığına vurgu yapan Uygun, "Özellikle AB ülkeleriyle rekabet edebilmemiz için 2022 yılında kaldırılan ihracat sübvansiyonlarının, yeni bir destek yöntemi ile devam ettirilmesi, ambalajlı zeytin ve zeytinyağı ihracatımızın artırılması için hayati önem taşımakta. Ayrıca, sağlanacak desteklerin ihracatçı firmalarımızın enerji maliyetlerini ve kredi faizlerini karşılamada kullanılabilmesi gerektiğini vurgulamak isterim. Özellikle KOBİ'lerimizin rekabet gücünü arttırması ve sürdürülebilir ihracat yapabilmeleri için bu destekler büyük önem taşıyor" dedi.

AĞAÇ SAYISINDA %1,1 ARTIŞ

Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi 2024/2025 Sezonu Türkiye Rekolte Raporu'na göre; 2024-2025 üretim sezonunda toplam ağaç sayısında 2023/24 sezonuna göre yüzde 1,1 artış oldu. Türkiye genelinde ağaç başına ortalama üretim geçen seneye göre arttı. Ağaç başına 21 kilogram zeytin elde edileceği, buna bağlı olarak toplam elde edilecek zeytin miktarının bir önceki var yılı olan 2022/23 üretim sezonuna göre yüzde 20,9'luk artış, 2023/24 üretim geçen sezona göre ise yüzde 136,8 artarak 3 milyon 600 ton olacağı tahmin ediliyor.

Ülkemiz sofralık zeytin üretiminde dünyanın önde gelen ilk üç ülkesinden birisi olup toplam elde edilecek sofralık zeytin miktarının bir önceki var yılı olan 2022/23 üretim sezonuna göre yüzde 1,9'luk artış, 2023/24 üretim geçen sezonuna göre ise toplam sofralık zeytin üretimi yüzde 53,1 oranında artarak 750 bin ton olacağı, bu üretimin yüzde 51'ini Manisa ve Bursa illerimizde üretileceği aktarılıyor.

EN ÇOK MEYVE VEREN ZEYTİN AĞACI SAYISINDA, İZMİR ÜÇÜNCÜ SIRADA

Türkiye'de en çok meyve veren zeytin ağacı sayısı bakımından 24 milyon 982 bini aşkın ağaç sayısıyla Manisa ilk sırada bulunuyor. İkinci sırada 22 milyon 722 bini aşkın ağaçla Aydın var. Üçüncü 18 milyon 177 bin ağaçla İzmir. İzmir, 2023 yılı verilerine göre; 185 bin 957 ton yağlık zeytin üretimi ile Türkiye'de birinci sırada. Ayrıca 33 bin 665 ton sofralık zeytin üretimiyle altıncı sırada yer alıyor.

En çok ağaç bulunan diğer iller ise şöyle: 14 milyon 844 bin Muğla, 14 milyon 225 bin Hatay, 11 milyon 833 bin Bursa, 11 milyon 345 bin Balıkesir, 11 milyon 201 bin Mersin, 9 milyon 234 bin Gaziantep, 5 milyon 161 bin Çanakkale, 4 milyon 873 bin Antalya, 4 milyon 692 bin Kilis, 4 milyon 672 bin Osmaniye, Adana 3 milyon 68 bin, Şanlıurfa 2 milyon 316 bin, Kahramanmaraş 1 milyon 918 bin, Denizli 1 milyon 856 bin.

ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞINDA VERİMLİLİK AB PROJESİ İLE ARTACAK

Zeytin ve zeytinyağı sektöründe; sofralık zeytin ve sıkım ünitesi olan zeytinyağı işletmelerinde yenilikçi yaklaşımlarla verimliliği artırmayı hedefleyen, Avrupa Birliği (AB) tarafından desteklenen, Türkiye, İspanya ve İtalya'nın paydaşı olduğu 'Zeytin Değer Zincirinde Yenilikçi ve Sürdürülebilir Kümelenme (OASIS) Projesi'ne Türkiye'den 50 zeytin ve zeytinyağı üreticisi firmanın katılımı hedefleniyor.

Türkiye'nin su ürünleri ihracatı, 2024 yılında yüzde 20'lik artış ile 2 milyar doları aştı

Su ürünlerinde 2025'te 2,5 milyar $ ihracat hedefi

ECEM ERDAL

Dünyanın en büyük hayvansal protein kaynaklarından biri olan su ürünleri, günümüzde tüm ülkelerin ekonomisine sürekli girdi sağlayan önemli sektörlerden biri haline geldi. Türkiye'de de sektörün ihracat değeri her geçen yıl artıyor. Dış ticaret verilerine bakıldığında, Türkiye'nin ihracatçı ülke konumunda olduğu görülüyor. Türk ihracatının yıldızlarından su ürünleri sektörü, 2024 yılında ihracatını yüzde 20'lik artışla 1 milyar 679 milyon dolardan 2 milyar 19 milyon dolara taşıdı. Su ürünleri sektörünün ihracatı ilk kez 2 milyar doları aştı.

2000 yılı sonrasında Türkiye'nin su ürünleri sektörüne büyük yatırım yaptığı bilgisini veren Türkiye Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller İhracatçı Birlikleri Sektör Kurulu Başkanı Sinan Kızıltan, 2000 yılında 10 civarındaki ülkeye 59 milyon dolar olan ihracatlarının, 2024 yılı sonunda ihracat yaptıkları ülke sayısının 91'e, ihracat tutarlarının da yaklaşık 34 kat artışla 2 milyar 19 milyon dolara ulaştığını, 2025 yılı için 2,5 milyar dolar ihracat hedeflediklerini dile getirdi.

SU ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ 1 MİLYON 8 BİN TONA ULAŞTI

Türkiye'nin su ürünleri üretiminin 1 milyon 8 bin tona ulaştığını ifade eden Kızıltan, "Türkiye su ürünleri üretim ve ihracatı özellikle son yıllarda yapılan yatırımlarla büyük mesafe kat etti" dedi. Kızıltan, sözlerine şöyle devam etti: "Son 25 yıllık dönemde su ürünleri ve hayvansal mamuller sektöründe dünyanın en modern ve entegre tesislerini Türk girişimcilerimizin ülkemize kazandırması da ihracatı arttıran etkenlerden biri. Türkiye'de 553 bin ton su ürünleri yetiştiricilik yoluyla elde edildi. Yetiştiriciliğin payı toplamda yüzde 55'e ulaştı. 8 milyonluk Norveç su ürünleri ihracatından 13 milyar dolar döviz elde ediyor. Türkiye'de bu rakamlara ulaşabilecek potansiyeli barındırıyor."

LEVREK ZİRVEDEKİ YERİNİ KORUDU

Su ürünleri ihracatında levrek 570 milyon dolarla liderliğini sürdürdü. Levrek ihracatı 2023 yılına göre yüzde 10 artış gösterdi. Levrek ihracatında ilk üç ülke 126 milyon dolarla İngiltere, 85 milyon dolarla İtalya ve 84 milyon dolarla Hollanda oldu. Su ürünleri sektöründe Türkiye'nin en çok ihraç ettiği ikinci balık türü, ihracatını yüzde 22 artırarak 417 milyon dolardan 508 milyon dolara çıkaran çipura oldu. Çipura ihracatında İtalya 100 milyon dolarla ilk sırada yer alırken, İtalya'yı 75 milyon dolarda Yunanistan ve 72 milyon dolarla Hollanda izledi.

SOMON VE ORKİNOS İHRACATI YÜKSELİŞTE

2023 yılında 350 milyon dolar Türk somonu ihracatı 2024 yılında yüzde 31'lik artışla 497 milyon dolara ulaştı. Rusya Federasyonu 356 milyon dolarla Türk somonu ihracatında açık ara liderliğini sürdürürken, Almanya'ya 36 milyon dolarlık, Vietnam'a 26 milyon dolarlık Türk somonu gönderildi.

Orkinos ihracatı 2024 yılında yüzde 153'lük rekor artışla 51 milyon dolardan 129 milyon dolara çıktı. Orkinos ihracatının 99 milyon dolarlık büyük dilimi Japonya'ya yapılırken, Güney Kore 29 milyon dolarlık orkinos talep etti.

Alabalık ihracatı 117 milyon dolar olurken, kaya levreği ihracatından 25,5 milyon dolar döviz geliri elde edildi. Diğer su ürünleri ihracatı yüzde 16'lık artışla 181 milyon dolardan 210 milyon dolara yükseldi. Almanya, 52 milyon dolarlık alabalık talebiyle birinci ülke olurken, Almanya'yı 18 milyon dolarla Rusya ve 9,5 milyon dolarla Hollanda takip etti.

AVRUPA'NIN EN BÜYÜK KAPALI DEVRE ALG KULUÇKAHANESİ; İZMİR'DE

İzmir'de balıkçılık dışındaki diğer su ürünlerinin üretimine yönelik çalışmalarda gerçekleştiriliyor. Örneğin; çeşitli alanlarda deniz patlıcan üretimi çalışmaları yapılıyor ve gelecek dönemde bu alandaki yatırımların artacağı gözlemleniyor. Alg üretiminde ise Avrupa'nın en büyük kapalı devre kuluçkahanesi ve mikro alg üretim tesisi İzmir'de faaliyet gösteriyor. Bu tesiste altı ayrı türde balık yetiştiriciliği ve mikro alg üretimi yapılıyor. Üretilen mikro alglerden elde edilen yemler ile çipura ve levrek yetiştiriciliği yapılıyor ve bunlar Avrupa ülkelerine ihraç ediliyor.

Yaşar Topluluğu, dönüşüm projeleriyle geleceğe hazırlanıyor.

Türkiye'de gıda, içecek ve boya sektörlerinin öncüsü Yaşar Topluluğu, 2024 yılını %65'in üzerinde büyümeyle tamamladı. Yaşar Holding İcra Başkanı Mehmet Aktaş 2024 yılını değerlendirirken Yaşar Topluluğu'nun 2025 yılına dair projelerini ve hedeflerini aktardı.

2024 yılını 54 milyar TL konsolide brüt ciro ile tamamladıklarını belirten Mehmet Aktaş şunları söyledi: "Yoğun hareketliliğin yaşandığı 2024 yılında yurt içinde ve yurt dışında büyümeyi sürdürdük. Tüm şirketlerimizde nakit yönetimine; nakit yaratma kapasitesinin artırılmasına, işletme sermayesini optimize etmeye odaklandık. Yılın başında öngörülerimizi doğru yaparak daha kontrollü ilerledik, yatırımlarımızı da öngörülerimize göre planladık. 2024 yılında süreci iyi yöneterek % 65'in üzerinde büyüme elde ettik.

2025 yılında yeni ekonomik modelin uygulanması ve sıkı para politikasının devam etmesiyle enflasyondaki düşüşün ve çevre ülkeler ile bölgede yaşanan savaş ve jeopolitik risklerin azalmasıyla talepte yaşanması beklenen artışın etkisiyle Türkiye'nin %4 seviyesinde büyüyeceğini ve dengeli bir ekonomiye daha fazla yaklaşacağımızı öngörüyoruz. Yaşar Topluluğu olarak 2025 yılında da ülke ekonomisinin ve ilgili sektörlerimizdeki büyümelerin üzerinde büyüme hedefimiz var. Ana iş kollarımız olan gıda, içecek ve boya başta olmak üzere faaliyet gösterdiğimiz sektörlerde pazar ve inovasyon odaklı, sürdürülebilir ve karlı büyümeyi hedefliyoruz.

2025 yılında 80'inci yılımızı kutluyor, Yaşar Topluluğu'nu nice yıllara taşıyacak adımlar atıyoruz. Bizi güçlü kılan kültürümüzü geleceğe hazırlıyor, kalıcı değer yaratacak ideal kültürü tanımlıyoruz. Beraberinde, dünyadaki dijital dönüşüme uyumlanarak, tüm süreçlerimizde verimliliği hedefliyoruz. Verinin toplanması ve daha akılcı yönetilmesi, daha nitelikli veri elde edilmesi, risk ve fırsatların hızlı ve zamanında tespit edilmesi, yapay zeka ve bulut teknolojilerinin kullanımı ile süreçlerimize hız, verimlilik ve yenilik getirecek projemiz; Proje Feniks ile dijital dönüşümümüzü hızlandırıyoruz. 2025 yılının ilk ayında bazı modüllerini canlıya aldığımız Proje Feniks tamamlandığında 30 milyon avro yatırım tutarına ulaşacak ve sadece şirketlerimize değil sektörlerimize değer katacak bir dijital dönüşüm yatırımı olacak.

Kültürel dönüşüm ve dijital dönüşümün kesişim noktası olan Yaşar İDEA, bir diğer önemli projemiz. Yaşar Topluluğu'nun temelinde var olan girişimcilik ve inovasyon gücünü kurum içi girişimcilik yapısını kurarak ve çalışanlarımızın fikirlerini girişime dönüştürerek canlandırıyor, Yaşar İDEA ile kurucumuz merhum Selçuk Yaşar'ın "Bir girişimcilik toplumu düşlüyorum." idealini gerçekleştirmeyi hedefliyoruz. 2025 yılının ilk aylarında kurum içi girişimcilerimizin projelerini dinledik ve değerlendirdik. 20 hafta süren yoğun bir dönemin ardından sunumlarını yapan tüm takımlarımız MVP aşamasına geçti. Yenilikçi, öncü ve girişimci yaklaşımımızı destekleyen ve Topluluğumuza farklı bir bakış açısı kazandıran projeler bizi heyecanlandırıyor. Dönüşüm projelerimizle ekosistemimizin verimliliğini artıracak yapıyı da hayata geçiriyoruz.

Projelerimiz devam ederken, 2025 yılı Yaşar Topluluğu için "verimlilik" odaklı bir yıl olacak.
Büyüme hedeflerimize ulaşmak, değer zincirimizi güçlü kılmak ve sürdürülebilirlikte başarıya ulaşmak için verimliliğin sağlanması ve devamlılığı çok önemli. Verimlilik bütünsel olarak ele alınmalı ve tüm değer zincirine yayılmalı. Değer zincirimizin bütününde sürdürülebilir karlılık için verimlilikle büyümeliyiz.

Ar-Ge ve inovasyon 2025 yılında da rekabetçi gücümüz olmaya devam edecek. Ana iş kollarımız olan gıda, içecek ve boyaya odaklanmayı, verimlilik ve sürdürülebilirlik odağında otomasyon, modernizasyon, kapasite artırımı, Ar-Ge, inovasyon ve dijitalleşme odağında yatırımlarımızla büyümeyi sürdüreceğiz.

Yaşar

Editöryel

İnşaat sektörü, 2024 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 9,2 ile genel ekonominin üzerinde bir büyüme kaydetti

İnşaat sektörü büyümede kriz dinlemedi

KÜBRA CEYLAN

Türk inşaat sektörü, hem yurt içinde hem de yurt dışında büyük projelere imza atarak ekonominin en dinamik alanlarından biri olmaya devam ediyor. Konut, altyapı, sanayi ve ticari yapı projeleriyle geniş bir yelpazeye yayılan sektör, istihdama ve ekonomik büyümeye önemli katkı sağlıyor. Türk müteahhitlik firmaları, özellikle Orta Doğu, Afrika ve Avrupa pazarlarında büyük ölçekli projeler üstlenerek küresel rekabette güçlü bir yer edinmiş durumda. Son yıllarda sürdürülebilir ve akıllı yapı projelerine yönelen sektör, teknolojik yenilikleri de yakından takip ederek büyümesini sürdürüyor.

Bu çerçevede, Türkiye Müteahhitler Birliği (TMB), 2025 yılı İnşaat Sektörü Analizi Raporu'nu yayımladı. '2025'te Dünyanın Rotası Belirsiz' başlıklı analizde, küresel ve ulusal ekonomi ile inşaat sektörüne ilişkin veriler değerlendirildi. Raporda, inşaat sektörünün tüm zorluklara rağmen büyümeye devam ettiği belirtilerek, "2024 yılı inşaat sektörü açısından oldukça zorlu geçmiş, ancak yaşanan tüm zorluklara rağmen sektör son iki yıldır aralıksız büyümeye ve yurt dışında başarılar kazanmaya devam etti. Küresel jeopolitik gerilimler ile dünya siyasetindeki 'öngörülemezlik' hali, ekonomi ile birlikte 2025 yılında da inşaat sektörünün seyrini etkilemeye devam edecek" denildi.

ERTELENEN PROJELER MÜTEAHHİTLERE AĞIR YÜK GETİRİYOR

Sektörün ara eleman ve finansman sorunlarının devam ettiği vurgulanan raporda, inşaat sektörünün önümüzdeki yıla devredeceği sorun ve konular arasında yurt içinde en önemli gündem maddesinin, kamu müteahhitlerinin gittikçe yükselen şartsız tasfiye hakkı beklentisi olduğu belirtildi.

Raporda ayrıca, 'Kamuda Tasarruf ve Verimlilik Paketi' kapsamında, kamu projelerinde tamamlanmak üzere olan işlere öncelik verileceği ve yeni projelerin ilerlemesinin yavaşlatılacağı açıklandı. Bu kararın, kamu yatırımlarında bütçenin daha verimli kullanılması için iş dünyası ve sektör temsilcileri tarafından desteklendiği de belirtildi. Ancak, ertelenen projelerin yatırım programında tutulmasının müteahhitlere ağır mali yükler getirdiği vurgulandı. Şantiyelerin açık kalması, teminat mektupları ve işletme giderleri gibi maliyetlerin müteahhitler üzerinde baskı yarattığı ifade edildi. Bu çerçevede, Türkiye Müteahhitler Birliği'nin, ertelenen kamu projeleri için yüklenicilere şartsız tasfiye hakkı sağlanması yönündeki taleplerini sık sık gündeme taşıdığına dikkat çekildi.

AFET ÖNCELİKLİ KENTSEL DÖNÜŞÜM ELZEM

Deprem bölgesinin yeniden imarı ve depreme dayanıklı yapıya olan ihtiyaç ile ivme kazanan kentsel dönüşüm projeleri ile artan talebin konut satış rakamlarında görüldüğü belirtilen raporda, "Türkiye'nin yıllık yeni konut ihtiyacı yaklaşık 800 bin ile 1 milyon arasında değişiklik gösterirken, bu rakamlara deprem sonrası yaklaşık 650 bin yeni konut eklendi. Bununla birlikte, yaklaşık 6-7 milyon konutun riskli olduğu ve yenilenmesi gerektiği belirtiliyor" ifadelerine yer verildi.

Raporda, tüm odağın gelecek dönemde de deprem bölgesindeki konutların inşasına yoğunlaştırılacağı düşünüldüğünde, önümüzdeki dönemde de yeni konut arzı sorunu devam edeceği öngörüsü paylaşıldı. Uzmanlar tarafından

sıklıkla yaklaştığı dile getirilen olası deprem uyarıları nedeniyle afet öncelikli kentsel dönüşümün ivedilikle gerçekleştirilmesi elzem bir konu olduğuna dikkat çekilen raporda, "İhtiyaç duyulan dönüşüm için devlet tarafından arsa maliyetlerini düşürecek adımların atılması, finansman kolaylığı ve sektörün yaşadığı nitelikli ara eleman sıkıntısı ile ilgili köklü reformların yapılması bekleniyor" denildi.

EN ÇOK İŞ ÜSTLENİLEN İLK 5 ÜLKE; ORTA DOĞU VE AFRİKA'DAN

Raporda, Türk müteahhitlik sektörünün yaşanan tüm zorluklara rağmen 2024 yılında küresel pazardaki gücünü koruyarak yurt dışında 57 ülkede toplam 28,6 milyar dolar değerinde 316 proje üstlendiği vurgulandı. 2024 yılında Türk müteahhitlerin en çok iş üstlendiği ülke, 5,8 milyar dolarla Suudi Arabistan oldu. Onu 5 milyar dolarla Birleşik Arap Emirlikleri, 3,1 milyar dolarla Uganda, 2,2 milyar dolarla Gabon ve 1,7 milyar dolarla Cezayir takip etti.

Müteahhitlik firmalarımız geleneksel pazarlarını korurken, yeni rotalarda büyüme fırsatları aramaya devam ediyor. Böylece sektör, 1972 yılında Libya ile başlayan yurt dışı faaliyetlerini genişleterek, bugüne kadar 137 ülkede 12 bin 461 proje ve toplamda 533,8 milyar dolarlık uluslararası iş hacmine ulaştı. Türk müteahhitlerinin bugüne kadar üstlendiği projelere bakıldığında, en büyük pazarı toplam yaklaşık 103 milyar dolarlık proje ile yine Rusya oldu.

ÜST ÜSTE 8 ÇEYREKTE KESİNTİSİZ BÜYÜME

Türkiye Müteahhitler Birliği'nce 2024 yılının değerlendirildiği rapora göre, inşaat sektörü, 2024 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 9,2 ile genel ekonominin üzerinde bir büyüme kaydetti. İkinci çeyrek döneme ait büyüme rakamı da yüzde 6,5'ten yüzde 6,9'a güncellendi. Böylece sektör, üst üste 8 çeyrek kesintisiz büyümeye devam etti. Sıkı para politikası ve Kamuda Tasarruf ve Tedbir Paketi'ne rağmen gelen bu yüksek büyüme rakamlarına kuşkusuz deprem bölgesinin yeniden imarı ve özellikle büyükşehirlerde devam eden kentsel dönüşüm çalışmaları büyük katkı sağladı. 2025 yılında da yavaşlamasına rağmen inşaat sektörünün pozitif büyüme trendini sürdürmesi bekleniyor.

JEOPOLİTİK RİSKLER DEVAM EDECEK

Rapora göre, jeopolitik risklerin önümüzdeki dönemde de devam edeceği görülüyor. Rusya-Ukrayna arasında devam eden savaşın seyri, Gazze ile ateşkes ilan eden İsrail'in Lübnan, İran ve Suriye ile olan ilişkisi, Suriye'de yaşanan gelişmeler inşaat sektörünü büyük ölçüde etkileyecek. Bununla birlikte, geleneksel pazarlarımızdan olan Suudi Arabistan ve Irak'ta hayata geçirilmesi planlanan ve firmalarımızca yakından takip edilen çok sayıdaki alt ve üstyapı projesi ile yıllık 20 milyar dolarlık hedefin 2025 yılında da aşılacağı öngörülüyor.

YEŞİL DÖNÜŞÜM, ACİL KONU OLARAK ÖNE ÇIKIYOR

İklim değişikliği ile mücadele kapsamında; yeşil ve döngüsel ekonomiye geçiş sürecinde inşaat sektörünün, inşaat malzemeleri üretimi ve yapım metotları unsurları ile önemli bir rol üstlenmesi bekleniyor. Küresel olarak endüstriyel üretimlerden kaynaklanan doğrudan karbon emisyonlarında; çimento, demir-çelik, kimya/petrokimya ve alüminyum gibi inşaat malzemeleri sanayi sektörleri öne çıkıyor. Bu sektörler başta olmak üzere inşaat malzemeleri sanayiinin Yeşil Mutabakat'ın getirmekte olduğu karbon emisyon düzenlemelerine uyumu için yeşil dönüşüm, acil ve öncelikli bir husus olarak ortaya çıkıyor. Aksi halde özellikle Türk inşaat sanayi malzemelerinin AB ülkelerine ihracatı zora girecek, Türk müteahhitleri AB ülkelerinde proje üstlenseler dahi Türk ürünlerini kullanmaları mümkün olmayacak. İnşaat sektörü bu yeni döneme adapte olmak için çalışmalarına 2025 yılında da devam edecek.

MALİ YETERLİLİK KISTASLARI YÜZDE 50 ARTIRILDI

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nca hazırlanan 'Yapı Müteahhitlerinin Sınıflandırılması ve Kayıtlarının Tutulması Hakkında Yönetmelik'te yapılan ve 26 Aralık'ta Resmi Gazete'de yayımlanan güncellemeye göre müteahhitlerin mali yeterlik kıstasları (mali bilanço yeterliliği) yüzde 50 oranında artırıldı. Bu sayede müteahhitlerin ekonomik güçlerine göre tamamlayabilecekleri düzeyde iş almaları disipline bağlandı, yeni müteahhitliğe başlayacakların üstlenebilecekleri iş büyüklüğünde de yüzde 15 civarında azaltmaya gidildi. Bu güncelleme ile iş alabilme kriterlerinde 'tecrübeye göre iş' anlayışının benimsenmesi hedeflendi. Yine bu düzenleme ile ulusal yeşil bina sertifikası alan projeleri hayata geçiren müteahhitlere yüzde 5 ek puan verilerek, yeşil dönüşüm teşvik edildi.

KONUT SATIŞLARINDA ARTIŞ SÜRÜYOR

TMB'nin raporuna göre; Türkiye genelinde konut satışları aralık ayında yıllık bazda yüzde 53,4 oranında artarak 212 bin 637 oldu. Böylelikle aylık adet bazında son 22 ayın en yüksek satış rakamı kaydedildi. 2024 yılında ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 20,6 artan konut satışları 1 milyon 478 bin 25 olarak gerçekleşti. Yıllık konut satış sayısının en fazla olduğu iller sırasıyla 239 bin 213 ile İstanbul, 134 bin 46 ile Ankara ve 80 bin 398 ile İzmir olurken, en az olduğu iller sırasıyla 755 ile Ardahan, 958 ile Hakkari ve 999 ile Bayburt oldu.

2025-2029 yılları arasında kamuda yapılacak inşaatlarda klinker/çimento oranı yüzde 0,80, 2030'dan itibaren ise yüzde 0,75 olarak sınırlandırılacak

İnşaatlarda 'yeşil çimento' dönemi başlıyor

KÜBRA CEYLAN

Çimento sektörü, Türkiye ekonomisinin en stratejik alanlarından biri olarak büyümeye devam ediyor. Ülke genelinde inşaat sektöründeki canlılık, altyapı projeleri ve kentsel dönüşüm hareketleri, çimento talebini artırıyor. 2025 yılı itibarıyla, çimento sektörünün büyüme beklentileri, artan iç talep ve dışa açılma stratejileriyle güçleniyor. Özellikle Orta Doğu ve Afrika pazarlarında Türk çimento üreticileri, büyük projelere imza atarak küresel rekabette daha güçlü bir konum elde etmek için çalışmalarını sürdürüyor. Bu kapsamda çimento üretiminde çevre dostu ve sürdürülebilirlik ilkesi ön plana alındı.

Türkiye Çimento Sanayicileri Birliği (TÜRKÇİMENTO), sektördeki gelişmelerin sürdürülebilirlik ve inovasyon alanında yeni yatırımları teşvik ettiğini belirtiyor. Bu kapsamda, Türkiye Çimento Sanayicileri Birliği, Çimento ve Klinker İstatistikleri'ni yayımladı. 2024 yılı ocak-ekim döneminde çimento üretimde, geçen yıla oranla yüzde 5,4'lük bir artış yaşandı. Yine 2024 yılı ilk 10 ayında, üretilen çimentonun yaklaşık yüzde 15,4'ü ihracata konu oldu. 2024 yılı ocak-ekim döneminde, önceki yıla göre iç satışlarda yüzde 11,3 artış yaşanırken, çimento ihracatında ise yüzde 16,9'luk azalış gerçekleşti. Sektör, yaklaşık yüzde 20 büyüme yaşadığı 2023 yılından sonra 2024 yılına, iç piyasada artış ve ihracatta düşüş ile başladı. 2023 yılındaki depremin yarattığı baz etkisi ve Yerel seçimler sebebiyle, yılın ilk çeyreğinde yüksek büyüme yaşandı. Mayıs ayında üretim ve satışlar yüksek düzeyde seyretti. Haziran ayında iç satışlar 2024 yılında ilk defa aylık bazda azaldı. Satışlar temmuz ayından sonra yatay seyretti. Bölgesel bazda ise; Ege Bölgesi'nde iç satışlarda düşüş yaşandı.

SEKTÖRDE YEŞİL ÇİMENTO KULLANIMI HIZ KAZANMAYA BAŞLIYOR

2024 yılı itibarıyla çimento sektöründe yaşanan gelişmeler, sektördeki büyüme ve zorlukları ortaya koyarken, çevre dostu uygulamalara yönelik önemli adımlar

da atılmaya başlandı. Bu bağlamda, Türkiye'deki inşaat sektöründe yeşil çimento kullanımı hız kazanmaya başlıyor. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yürürlüğe giren 'Yeşil Çimento Kullanımının Yaygınlaştırılması Tebliği', sektördeki dönüşümü hızlandırmaya ve çevresel sürdürülebilirliği artırmaya yönelik önemli bir adım olarak öne çıkıyor.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yürürlüğe giren 'Yeşil Çimento Kullanımının Yaygınlaştırılması Tebliği' ile inşaat sektöründe önemli bir dönüşüm başlıyor. 16 Mart 2024 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanan Tebliğ ile, 2025-2029 yılları arasında kamuda yapılacak inşaatlarda klinker/çimento oranı yüzde 0,80, 2030'dan itibaren ise yüzde 0,75 olarak sınırlandırılacak. Bu düzenlemeyle, çimento sektöründe çevre dostu uygulamalara geçiş hızlanacak ve yeşil çimento kullanımı teşvik edilecek.

10 YILDA 11 MİLYON TON CO2 AZALTIMI HEDEFİ

TÜRKÇİMENTO Yönetim Kurulu Başkanı Fatih Yücelik, konuya ilişkin görüşlerini şöyle aktardı: "Bu sayede 10 yılda yaklaşık 11 milyon ton CO2 azaltımı ve 1,3 milyon ton ithal petrokok tasarrufu elde edilerek, yaklaşık 500 milyon ağaca eş değer çevresel fayda sağlanacak. Bununla birlikte projenin hedeflenen başarıya ulaşabilmesi için bazı noktalara özellikle dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Öncelikle; Tebliğde yer alan sınırlandırmaların başarıyla uygulanması ve hedeflenen çevresel faydaların eksiksiz olarak sağlanabilmesi için denetim mekanizmasının büyük öneme sahip olduğu bilinmelidir. Tebliğin uygulama esaslarına ilişkin farkındalığın artırılması ve şeffaf denetim mekanizmalarının kurulması projenin hayata geçirilmesinde kilit rol oynayacak. Öte yandan, yeşil çimento tiplerinin kullanılmasıyla sağlanacak çevresel faydalar, geleneksel portland çimentosuna eş değer teknik performans sunmaya devam etmelidir. Bu nedenle, uçucu kül ve granüle yüksek fırın cürufu gibi alternatif hammaddelere sektörün erişim imkanlarının arttırılmasının bu hedeflere ulaşılmasında önemli bir çözüm stratejisi sunacağını düşünüyoruz."

"SAHA DENETİMLERİ YENİ STANDARTLARA GÖRE YAPILMALI"

Yücelik, dünyada yürütülen benzer proje örnekleri incelediğinde, Hindistan'ın 0,64 klinker/çimento oranıyla dikkat çektiğini belirterek, "Hindistan, dünyada hızla düşük klinker/çimento oranıyla üretim yapabilme başarısını gerçekleştirdi. Çimento sektöründe uçucu kül kullanımını yaygınlaştırmak ve böylece hem termik santrallerin atıklarının yeniden kullanımını sağlamak hem de yeşil çimento kullanımını teşvik etmek amacıyla yürürlüğe koyduğu yasal düzenlemeye borçludur" diye konuştu. Projenin başarıya ulaşması adına önemli etkiye sahip bir diğer unsuru sıralayan Yücelik, "Ülkemizde uzun yıllardır kullanımda olan çimento ve beton standartlarının bu yeni yaklaşıma uygun şekilde güncellenmesi ve sahada denetimlerinin yeni standartlara göre yapılmasının gerektiğidir. Sonuç olarak; söz konusu Tebliğ ile kamuda yeşil çimento kullanımının yaygınlaştırılması hayata geçirilirken, hedeflenen çevresel faydaların eksiksiz olarak sağlanabilmesi için denetim mekanizmasının ivedilikle oluşturulması, alternatif hammaddelere erişim kolaylığı için teşviklerin hayata geçirilmesi ve ilgili standartların güncellenmesi hususlarına önem verilmesi gerektiğini düşünüyoruz."

BASBAŞ, 1 milyon m² alanı sanayi yatırımlarına hazır hale getirdi

Bergama'da kurduğu Batı Anadolu Serbest Bölgesinin 1 milyon m2 karelik 1. Etabında altyapı yatırımlarını bitirerek yatırıma açan BASBAŞ, İzmir'de sanayiciye yeni alanlar kazandıran en büyük yatırımları yapan şirket oldu.

BASBAŞ Yönetim Kurulu Başkan Vekili Dr. Faruk Güler, deniz, kara ve demir yolu olanakları ile sanayi yatırımları için Türkiye'nin en cazip yatırım bölgesinde, toplam büyüklüğü 2.5 milyon m2 olan Batı Anadolu Serbest Bölgesinde yol, yeşil alan ve idari binalar gibi alanlar düşüldükten sonra 1.7 milyon metrekare kiralanabilecek arazi bulunduğunu belirterek, "Bunun 1 milyon metrekarelik 1. Etabında altyapı yatırımlarını 2024 yılında tamamladık. Bu etapta yatırıma uygun olan kiralanabilir tüm parsellerimizde parsel sınırına kadar elektrik, su, telekomünikasyon, doğalgaz, atık su ve yağmur suyu dahil olmak üzere bütün yatırımlar tamamlandı. Türkiye'de özellikle Marmara ve Ege bölgelerinde istenilen büyüklükte sanayi parseli bulmanın giderek zorlaştığı ve yatırım olanaklarının daraldığı bu dönemde BASBAŞ Batı Anadolu Serbest Bölgesinde yatırımcılara 10.000 m² den 300.000 m² ye kadar esnek parsel büyüklükleriyle farklı seçenekler sunuyoruz" dedi.

Altyapısı tamamlanan bu alanda yaklaşık 30 bin m2'lik kapalı alan üzerinde 14 modül inşaatının büyük bölümünü tamamlayan BASBAŞ'ın, 4 holden oluşan ilk modüler üretim binasını 2024 yılında tamamlayarak, yatırımcısına teslim ettiğini aktaran Dr. Faruk Güler, "İkinci modüler üretim binasını da yatırımcıya hazır hale getirdik. Modüler üretim binalarını inşa etmekteki temel amaçlarımızdan biri, yatırımcılarımızın inşaat sürecini beklemeden makine kurumlarını yaptıkları anda hızlı ve en kısa sürede üretime başlamalarına olanak sağlamaktır" diye konuştu.

BİRİNCİ YILINDA ÇALIŞAN SAYISI 500 KİŞİYE ULAŞTI

Dr. Faruk Güler, Bölgede şu anda 4 yatırımcının bulunduğunu, global bir otomotiv yan sanayi firmasının ise üretime başladığını belirterek, şunları söyledi: "Faaliyetinin ilk yılında olmasına rağmen çalışan sayısını 500 kişiye çıkarmış olan firma bölgemizden global otomotiv markaları için koltuk kılıfları üreterek, dünya pazarlarına ihraç etmektedir. Yatırımcıların bölgemize ilgisi oldukça iyi. Büyüme yatırımı yapmak isteyen Türk şirketlerinin ilgisi yüksek. İhracat yapan ve yüksek katma değer yaratan ancak yeni yatırımlar için Marmara ve Ege'de sanayi parselleri bulamayan çok sanayici var. Bergama, yatırım düşünen firmalar için ideal bir yatırım alanı oldu."

BASBAŞ'ın Yatırımları Hız Kesmiyor

Dr. Güler, Bölgede gıda güvenliğini esas alarak, tüm kalite belgelerine sahip olacak ve kesintisiz hizmet anlayışıyla günlük 10 bin kişiye yemek üretecek olan BASBAŞ Endüstriyel Gıda İşletmeleri tesisinin 2025 yılının ağustos ayında yaklaşık 2.500 m2 kapalı alanda üretime geçeceğini belirterek, bölgedeki çalışanlara tabldot yemek hizmetlerinin yanı sıra alternatif olarak restoran menüleri ve hızlı pratik yiyecek seçeneklerini de sunacaklarını vurguladı.

Batı Anadolu Serbest Bölgesinin güvenliğini maksimum seviyede sağlayacak şekilde bölge sınırlarını çevreleyen tüm tel çit hattı boyunca kamera ve hareket uyarı sistemi yatırımlarına başlandığını aktaran Dr. Faruk Güler, şu bilgileri verdi: "Bölgemizdeki kullanım suyu ihtiyacını karşılamak üzere 1.450 m3 hacimde çelik su deposu tamamlanarak, kullanıma sunuldu. Peyzaj ve çevre düzenlemesi bizim hassas olduğumuz bir konu. Suyun değerini çok iyi biliyor ve tüm yatırımlarımızda suyu verimli kullanacak çözümler geliştiriyoruz. Yağmur suyu hasadı yapıyoruz, peyzaj alanlarında kurakçıl peyzaj düzenlemeleri yapıyoruz. Bu kapsamda az su isteyen peyzaj bitkilerimizi yetiştirmek için 500 m2 alana sahip bir sera kurduk."

TCMB'nin politika faizini aşağı çekmeye başlamasının etkisiyle, inşaat sektörünün 2025 yılını daha olumlu geçirmesi bekleniyor

Türkiye, hazır betonda Avrupa'nın en büyük üreticisi

KÜBRA CEYLAN

Hazır beton sektörü, inşaat sanayisinin en kritik bileşenlerinden biri olarak yapıların sağlamlığı ve dayanıklılığı açısından büyük önem taşıyor. Türkiye, Avrupa'nın en büyük hazır beton üreticilerinden biri konumunda olup, sektör inşaat projelerinin temel yapı taşı olmayı sürdürüyor. Kentsel dönüşüm, altyapı projeleri ve büyük ölçekli inşaat yatırımları, hazır beton talebini sürekli artırırken, sektör aynı zamanda çevreci ve sürdürülebilir üretim teknolojilerine de yöneliyor. Son yıllarda beton standartlarının yükseltilmesi ve kalite denetimlerinin sıkılaştırılmasıyla birlikte, sektör hem yurt içinde hem de yurt dışında rekabet gücünü artırmaya devam ediyor.

Türkiye Hazır Beton Birliği (THBB) tarafından yayımlanan Hazır Beton Endeksi 2024 Aralık Ayı Raporu'nda sektörün geleceğe yönelik beklentileri ortaya koyuldu. Raporda, aralık ayında endekslerde herhangi bir gerileme gözlemlenmezken, beklenti endeksinde dikkat çekici bir yükseliş görünüyor. Yıl içerisinde ilk kez beklenti endeksi pozitif tarafa geçti. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) politika faizini aşağı çekmeye başlamasının etkisiyle inşaat sektörünün 2025 yılını daha olumlu geçireceğine olan beklenti yükseldi. Buna rağmen güven endeksinde herhangi bir değişiklik olmaması, bu beklentinin henüz oldukça başında olunduğunu gösteriyor. Faaliyet endeksi de kasım ayına göre yükselmiş görünmekle birlikte hâlen sınır çizgisinin altında.

Ayrıca, 2024 yılı aralık ayında faaliyet hariç, tüm endeksler geçen yılın aynı ayına göre artış gösterdi. En belirgin yükseliş, beklenti endeksinde görüldü. Faaliyet endeksindeki gerileme oldukça sınırlı düzeyde. Diğer endekslerdeki yükseliş birleşik beton endeksini de yukarı çekti.

"FAİZİN DÜŞMESİ İNŞAAT SEKTÖRÜNE YÖNELİK BEKLENTİYİ YÜKSELTTİ"

Raporun sonuçlarını değerlendiren THBB Yönetim Kurulu Başkanı Yavuz Işık, "Aralık ayında endekslerde gerileme olmazken, beklenti endeksinin yıl içinde ilk kez pozitif tarafa geçmesi dikkat çekti. Merkez Bankası'nın politika faizini aşağı çekmeye başlaması inşaat sektörüne yönelik beklentiyi yükseltti ancak Güven Endeksi'nde herhangi bir değişiklik olmaması, bu beklentinin henüz oldukça başında olduğumuzu gösteriyor" dedi.

Türkiye'nin hazır beton teknolojisi ile Avrupa'dan yaklaşık 70 yıl sonra tanıştığını söyleyen Işık, 1988 yılında yıllık 1.5 milyon metreküp olan hazır beton üretiminin 2023 yılında 115 milyon metreküpe ulaştığına dikkat çekti. Sektörün 2023 yılı verilerine göre 7 milyar dolar ciroya eriştiğini aktaran Işık, istihdamın ise 40 bine ulaştığını belirtti. Işık, Türkiye'deki hazır beton üretiminin yaklaşık yüzde 65'inin THBB üyeleri tarafından gerçekleştirildiğine vurgu yaptı.

"TÜRK HAZIR BETON SEKTÖRÜ TÜM DÜNYAYA ÖRNEK OLUYOR"

Türkiye'nin hazır beton endüstrisinde başta Avrupa olmak üzere tüm dünyaya örnek olduğunu ifade eden Işık, "Avrupa Hazır Beton Birliği'nden (ERMCO) aldığımız 2023 yılı verilerine göre; Avrupa Birliği üyesi bütün ülkelerin toplam üretim miktarı 239 milyon metreküp iken Türkiye tek başına 115 milyon metreküp beton üretiyor. Bu üretim miktarı ile Türkiye Avrupa'da birinci sırada. Ülkemizi 42.3 milyon metreküp üretim ile Almanya ve 37.5 milyon metreküp ile Fransa izliyor" dedi.

Türkiye'nin miktarın yanı sıra dayanım sınıfı bakımından da Avrupa'nın önünde olduğunu hatırlatan Işık, "Kullanılan betonların dayanım sınıflarına bakıldığında; C25/30-C30/37 dayanım sınıflarında yüzde 65 ile Türkiye, yüzde 62.2 olan AB ortalamasının üzerinde. C35/45 ve üzeri dayanım sınıflarında ise Türkiye yüzde 27 ile yüzde 16.3 olan AB ortalamasının önünde" ifadesini kullandı.

"BEKLENTİNİN AKSİNE İÇ PAZARDA TALEP AZALMADI"

Işık, geride bırakmaya hazırlandığımız 2024 yılına ilişkin yaptığı değerlendirmede şunları söyledi: "31 Mart Yerel Seçimleri öncesi, seçimden sonra döviz kurunun ciddi şekilde artış göstereceği beklentisi vardı. Merkez Bankası güçlü bir mesaj vermek için gösterge faizini 5 puan artırdı. Bugün geldiğimiz noktada ise TCMB brüt döviz rezervleri kasım ayında 93 milyar dolar seviyesine ulaştı. Faiz seviyesindeki yükseliş ve diğer sıkılaştırma politikaları sonrasında temmuz ayında ekonomideki soğumanın başladığını görmekteyiz. Temmuz ayında kredi kartı harcamalarındaki düşüş, tüketim tarafında da hızın kesilmeye başladığını gösteriyor. Yılın sonuna baktığımızda iç pazardaki tüketimin hâlâ canlı olduğunu ve talebin beklendiği şekilde daralmadığını görüyoruz."

"GELİŞMELER KONUT SEKTÖRÜNE DE YANSIDI"

Mevcut gelişmelerden inşaat ve konut sektörlerinin de etkilendiğini söyleyen Işık, "Haziran ayında konut satışları yıllık bazda yüzde 5.2 azalarak 79 bin 313 oldu. İpotekli satışlar ise yüzde 49.4 azalarak, toplam satışlar içindeki payı yüzde 8,6'ya düştü. Yılın ikinci yarısından itibaren inşaat sektöründeki yavaşlama belirginleşti. İnşaat sektörü satış ve büyüme kanalındaki geriye gidiş fiyatlara da yansıdı. Mayıs ayında konut fiyatlarındaki reel düşüş yüzde 14.9 oldu. Yılın son çeyreğindeki veriler ise uzun süre durgun giden konut piyasasında bir hareketliliğin yaşanmaya başlandığı şeklinde yorumlandı. Eylül ayındaki konut satış rakamlarına baktığımızda, toplam satışların yüzde 37 ile son 28 ayın en hızlı artışını kaydettiği, satışların ise aylık bazda Aralık 2022'den sonraki en yüksek düzeyine çıktığı görüldü" dedi. Konut satış adedinin 2022 başından bu yana ilk kez peş peşe 3 ay artış gösterdiğini, ipotekli satışların 15 bin 825 adet ile son 16 ayın en yüksek düzeyinde gerçekleştiğini belirten Işık, "İlk el satışlar 44 bin 858 adet ile son 9 ayın en yüksek düzeyine ulaşırken, ikinci el satışlar 960 bin 91 adet ile son 21 ayın en yüksek düzeyine ulaştı" diye ekledi.

Işık, "ERMCO'dan aldığımız 2023 yılı verilerine göre; Avrupa Birliği üyesi bütün ülkelerin toplam üretim miktarı 239 milyon metreküp iken Türkiye tek başına 115 milyon metreküp beton üretiyor" dedi

"İLK EL KONUT PİYASASI, SELEKTİF BİR KREDİ POLİTİKASI İLE DESTEKLENMELİ"

2025 yılının Avrupa ve ABD ekonomileri açısından nispeten daha kolay geçeceğini aktaran Işık, Türkiye için aynılarını söylemenin pek mümkün olmadığını söyledi.

Yılın inşaat sektörü açısından da kolay olmayacağını ifade eden Işık, "İnşaat maliyetlerindeki artış hızının, konut fiyat artışının üstünde kalması, 2025 yılında ciddi bir sorun yaratacak. Ayrıca ilk el konut fiyatları ile maliyetler arasındaki makasın açılması ile birlikte pazarın arz/talep yapısı bozulacak. Bunun için selektif bir kredi politikası ile özellikle ilk el konut piyasasının desteklenmesi yerinde olacak" dedi.

2025 yılında para politikasında ciddi bir gevşeme beklenmediğini söyleyen Işık, sözlerini şöyle sürdürdü: "Zira son çeyreğe ilişkin veriler hâlen iç talebin canlı olduğunu gösteriyor. Sanayi Üretim Endeksi eylül ayında yıllık bazda yüzde 2.4 düştü. Son 4 aydır sanayi üretimi geçen yıla kıyasla negatif tarafta devam ediyor. Sanayinin alt sektörlerinde, 13 grubun 11'inde yıllık bazda daralma yaşandı ve bu sanayideki sorunun sektörel olmadığını, genele yayıldığını gösteriyor. İstihdam piyasasına ilişkin genel yapıyı gösteren atıl iş gücü oranı pandemi döneminden bu yana en yüksek düzeylerde gezinmeye devam ediyor. Tüketim perspektifinden baktığımızda, henüz beklenen yavaşlamanın gerçekleşmediğini anlıyoruz."

"KENTSEL DÖNÜŞÜM BÜYÜK BİR FIRSAT"

2012 yılında yürürlüğe giren Kentsel Dönüşüm Kanunu'nda 2023 yılında yapılan değişiklikler ile sürecin daha hızlanacağını öngören THBB Yönetim Kurulu Başkanı Yavuz Işık, "Kentsel dönüşümün ana teması riskli yapıların dönüştürülmesi olarak algılansa da dönüşüm sürecinin çok boyutlu bir şekilde ele alınması gerekiyor. Kent madenciliği prensipleri ile inşaat ve yıkıntı atıklarının sürdürülebilir bir şekilde değerlendirilmesi, doğal kaynakların sorumlu kullanılması, neredeyse sıfır enerjili binalara ağırlık verilmesi, olası afetler için tam donanımlı toplanma alanlarının yapılması, ulaşım akslarının yeniden planlanması, düşük karbonlu malzemelerin kullanılması gibi birçok boyutta süreç desteklenmeli" dedi.

"TÜM PAYDAŞLARI GÖREVE ÇAĞIRIYORUZ"

Kurum olarak riskli yapıların dönüştürülmesi gerektiğini her fırsatta gündeme getirdiklerini hatırlatan THBB Yönetim Kurulu Başkanı Yavuz Işık, "Depremleri, toplumsal ve ekonomik travmalara neden olan bir doğal afet olmaktan çıkartmalıyız. Bu konuda gerekli politikaların ve eylem planlarının oluşturulmasını destekliyor ve tüm paydaşları göreve çağırıyoruz" dedi.

Sektör temsilcileri Çin tehdidine karşı korumacılığın arttırılması gerektiğine işaret ettiler

Türk cam sektöründen korumacılık talebi

KÜBRA CEYLAN

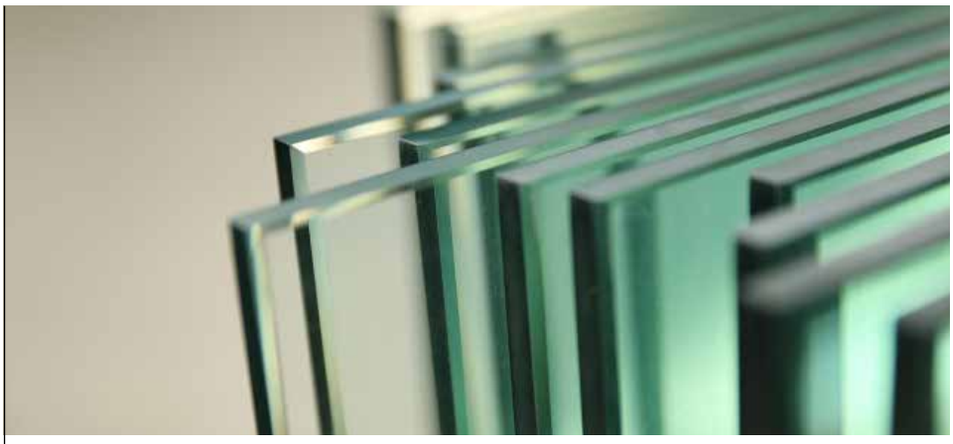

Türkiye, cam ihracatında küresel pazardaki konumunu güçlendirmeye devam ediyor. 2024 yılında Avrupa, Orta Doğu ve Amerika pazarlarında artan taleple birlikte sektör, yüksek katma değerli üretim ve yenilikçi teknolojilere odaklanarak ihracat hacmini genişletti. Çimento, Cam, Seramik ve Toprak Ürünleri İhracatçıları Birliği (ÇCSİB) verilerine göre, cam sektörü yıl boyunca önemli ihracat başarılarına imza atarken, 2025'te de yeni pazarlara açılmayı hedefliyor. Özellikle enerji verimli cam ürünleri ve inovatif tasarımlar, Türkiye'nin cam sanayisini uluslararası alanda daha da öne çıkarıyor.

Türk cam sektörü, 2024 yılı itibarıyla hem iç pazarda hem de ihracat alanında güçlü bir performans sergiledi. 1935 yılında kurulan Türk cam sektörü, 90. yılında 170'ten fazla ülkeye ihracat yaparak ülke ekonomisine önemli katkılarda bulunuyor. Özellikle Orta Doğu, Avrupa ve ABD pazarlarında güçlü bir varlık gösteren Türk cam üreticileri, sektördeki yerli üretimi artırarak küresel rekabetteki konumlarını güçlendirmeyi hedefliyor. Ancak sektör, düşük maliyetli ithalata karşı daha fazla korumacılık önlemi talep ediyor.

Doksan yıllık köklü bir geçmişe sahip Türk cam sektörü, yerli üretimin haksız rekabet yaratan ithalata karşı korunması için önlemlerin artırılmasını ve bu önlemlerin Dahilde İşleme Rejimi (DİR) kapsamındaki ithalatı da kapsamasını talep ediyor. Bu kapsamda, ÇCSİB Başkan Yardımcısı Tansu Kumru, 1935 yılında kurulan Türk cam sektörünün 90'ıncı yılında 170'ten fazla ülkeye ihracat yaptığını ve yüzde 79 yerli katma değer oranıyla Türkiye'nin cari açığını azaltan öncü sektörlerden biri olduğunu söyledi.

Kumru, "Tahminlerin de ötesinde zorlu bir yıl olan 2024'te operasyonel verimliliğe ve katma değerli ürünlere odaklanarak hem ülkemizde hem de globalde kesintisiz ürün ve hizmet sağladık. Bu yıl ve önümüzdeki dönem ise büyük fırsatlar kadar büyük riskleri de barındırıyor. Orta Doğu'da değişen dengeler ve bu coğrafyadaki yeniden yapılanma süreci, başta inşaat sektörüne girdi veren mimari camlar olmak üzere camın tüm faaliyet alanları için büyük fırsatlar sunuyor. Diğer taraftan ABD'nin başta Çin olmak üzere Asya ülkelerine karşı korumacılığı artırması da ülkemizin ABD pazarında büyümesini sağlayacak. Ancak ABD'nin bu korumacılığı büyük bir riski de beraberinde getiriyor. Çünkü ABD pazarına yönelemeyecek olan Çin, Malezya, Vietnam gibi ülkeler, kapasitelerini ülkemize ve bizim ana ihracat pazarımız olan Avrupa'ya yönlendirecek. Eğer gerekli korumacılık önlemlerini alamazsak yaptıkları düşük maliyetli üretim nedeniyle rekabet etmekte zorlandığımız bu ülkeler yalnızca bizim ihracat pazarlarımıza değil, iç pazarımıza da daha fazla giriş yapabilir" dedi.

"KORUMACILIK ÖNLEMLERİ DİR'İ DE KAPSAYACAK ŞEKİLDE ARTIRILMALI"

Bu risk karşısında Ticaret Bakanlığı ile iş birliği içinde çalıştıklarını belirten Kumru, "Uygulamada olan korumacılığın artırılması, anti-damping gibi uzun vadeli önlemlerin yanı sıra hızlı sonuç veren ilave vergiler ve gözetim bedellerinin yükseltilmesi, ihtiyaç halinde de yeni tedbirlerin devreye alınması özellikle cam ev eşyası, cam elyaf, düzcam ve işlenmiş cam iş alanları için büyük önem taşıyor. Öte yandan haksız rekabet yaratan ithalata karşı uygulanan korumacılık önlemlerinin Dahilde İşleme Rejimi (DİR) kapsamında yapılan ithalat için de uygulanmasını talep ediyoruz. Çünkü mevcut DİR uygulaması özellikle beyaz eşya camı ve cam elyafı alanlarında faaliyet gösteren üreticilerimizi zor durumda bırakıyor" diye konuştu.

"İHRACATI ARTIRMAK İÇİN FAALİYETLERİMİZE DEVAM EDECEĞİZ"

ÇCSİB olarak cam sektörünün başta Avrupa, ABD ve Orta Doğu'da olmak üzere dünya genelindeki ihracat hedeflerini gerçekleştirebilmesi için yerli üretimin haksız rekabet yaratan ithalata karşı korunması gerektiğine inandıklarını söyleyen Kumru, şöyle devam etti: "Bu kapsamda ÇCSİB çatısı altında TurkishGlass markasıyla bir yandan ihracatımızı artırmak diğer yandan da sektörümüzü bu risklere karşı korumak için faaliyetlerimize devam edeceğiz."

Sürdürülebilir gelecek yolunda Yorglass'tan kararlı adımlar

Yorglass Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı & Sürdürülebilirlik Komitesi Başkanı Gülfem Yorgancılar Perçin

Cam endüstrisinin öncü markalarından biri olarak, yarım asrı aşkın tecrübemiz, yenilikçi vizyonumuz ve sürdürülebilirlik odaklı yaklaşımımız ile sektörde fark yaratmaya devam ediyoruz. Bugün, beş farklı şehirdeki yedi fabrikamızda, Yorglass Ticaret, Yorglass Satina, Yorglass Ticari Soğutucu ve Yorglass Beyaz Eşya iş ünitelerimiz altında geniş ürün yelpazemizle hem ulusal hem de uluslararası müşterilerimize hizmet veriyoruz.

Cam dünyasının güvenilir ve global tedarikçisi olma vizyonumuzla, sürdürülebilirliği şirket stratejimizin merkezine koyuyor, yeşil mutabakat hedefleri doğrultusunda yeni yatırımları hayata geçiriyoruz. Karbon ayak izimizi azaltan ve daha çevreci üretim süreçlerini destekleyen teknolojilere odaklanarak sektöre öncülük etmeye devam edeceğiz.

Bu kapsamda, Uluslararası Yenilenebilir Enerji Sertifikası (I-REC) kapsamında yenilenebilir enerji kaynaklarından elde ettiğimiz toplam elektrik tüketimimizi %12'den %28'e yükselttik. Ayrıca yaptığımız 240 milyon TL'lik GES yatırımıyla, fabrikalarımızın çatılarına toplamda 28.885 adet güneş paneli monte ederek yılda 17,1 milyon kWh elektrik üretmeye başlayacağız. Üreteceğimiz bu enerji, 3.425 hanenin yıllık elektrik ihtiyacına eşdeğer olup, yıllık bazda 7.507 ton karbondioksit salımının önüne geçmemizi sağlayacak.

AR-GE VE İNOVASYON İLE GELECEĞE YATIRIM

Geleceğe yönelik inovatif çözümler geliştirerek sektörde fark yaratıyoruz. Dijitalleşme sayesinde iş süreçlerimizi daha verimli hale getirirken, müşteri memnuniyetini en üst seviyeye çıkarmak için stratejik iş birliklerine önem veriyoruz. Teknolojiye yaptığımız yatırımlarla hem üretim süreçlerimizi optimize ediyor hem de sürdürülebilirlik hedeflerimize ulaşma yolunda güçlü adımlar atıyoruz.

ÇEVREYİ KORUMAYA YÖNELİK SOMUT ADIMLAR

Sürdürülebilirlik stratejimizin temel unsurlarından biri olan geri dönüşüm çalışmalarımızla doğaya somut katkılar sunuyoruz. Son üç yılda geri dönüştürdüğümüz 550 ton kâğıt ve karton atığı sayesinde 9.364 ağacın kesilmesini önledik. CDP (Carbon Disclosure Project) skorlarımızda önemli bir yükseliş kaydederek, iklim değişikliği alanında B'den A-'ye, su güvenliği kategorisinde ise D'den B'ye yükseldik.

Bu yaklaşımımızın bir uzantısı olarak, DenizTemiz Derneği/TURMEPA ile 2022 yılında başlattığımız 'Cam Gibi Denizler' projesiyle 763 bin litre atığın mavi sulardan temizlenmesine destek olduk. Gelecek nesillere daha yaşanabilir bir dünya bırakma hedefimiz doğrultusunda sürdürülebilirliğe odaklanmaya devam edeceğiz.

UN Global Compact'ın sektördeki ilk imzacılarından biri olarak, sürdürülebilirlik çalışmalarımızı insan, refah, toplum ve çevre boyutlarıyla ele almayı sürdüreceğiz. Yorglass olarak, kendi başarımızla yarışıyor, gelecek nesillere daha yaşanabilir bir dünya bırakmak için var gücümüzle çalışıyoruz.

YORGLASS

Sektör, bu yıl 10 milyar dolar ihracat hedefliyor. Bu kapsamda devletten devlete satış ve konsorsiyum projeleri öne çıkacak. Hizmet ihracatı takip edilecek, güçlendirme için önlemler alınacak. KOBİ'lerin ihracata katılımı sağlanacak. NATO ilişkileri derinleştirilecek

Savunma sanayii bu yıl **yeni coğrafyalara açılacak**

SEDA GÖK

Türkiye, savunma sanayiindeki atılım hamlesine yenilerini ekliyor. Sektör; üretim, ihracat ve istihdam verileriyle ülke ekonomisine önemli katkı sağlıyor. Türkiye'nin ihracatında sektörel bazda 2024 yılında 11. sıraya yükseldi. Savunma sanayinin cirosu 18 milyar dolar seviyesine ulaşırken, 2025 ihracat hedefi ise 10 milyar dolar. Kısacası yerlileşme hamlesi için başlatılan sürecin meyveler de alınmaya başlandı. Bu süreçte insansız kara, deniz ve hava araçları envantere girdi. KAAN savaş uçağından, uçak gemisine, tanktan zırhlı araçlara kadar kara, deniz ve havada sıra dışı ürünler hazırlanıyor. Bunun ötesinde personelin ayakkabısından, tabancasına ve yemeklerine kadar olağanüstü geniş bir alanda çözümler geliştirildiği dikkat çekiyor.
Savunma sanayiinin ana gelir kaynakları; şirket özkaynakları, ihracat, bütçe ve Savunma Sanayii Destekleme Fonu olarak sıralanıyor. Sektör temsilcileri, yeni ek kaynakların oluşturulması gerektiğinde birleşiyorlar.

Ocak ayında gerçekleştirilen Savunma ve Havacılık Sanayiinde Küresel Stratejiler Konferansı kapsamında sektöre ilişkin değerlendirmelerde bulunan kanaat önderleri, Savunma Sanayii Başkanlığı'nın 2025'teki ana odağının ihracat ve uluslararası iş birlikleri olduğu vurgusuyla dikkat çekti.

Savunma Sanayii Başkanı Haluk Görgün, Türk savunma sanayiinin hem denenmiş ürünler, hem de taahhütlerini yerine getirmesiyle güvenilir bir marka olarak konumlandığını söyledi. Türkiye'nin 2025'te uluslararası iş birliği ve ihracatı öncelediğini kaydeden Görgün, ulaşılan 7 milyar 154 milyon dolarlık ihracatın yakın zamanda çift basamaklı sayılara ulaşacağını vurguladı. Görgün, sektörün hızla büyüdüğünü belirterek, stratejik plan gereği ihracat yanında, uluslararası iş birliklerinin öne çıktığını kaydetti. Görgün, "2025'te ihracat sürdürülebilirliği sağlamak ihracatı düzenli olarak artırmak için 2025'te bazı atılımlar planladık.

Daha önce girmediğimiz, giremediğimiz yeni coğrafyalara açılacağız. Devletten devlete satış ve konsorsiyum projeleri öne çıkacak. Hizmet ihracatı takip edilecek, güçlendirme için önlemler alacağız. İhracatı geliştirmek için sektör tabanlarına yayarak KOBİ'lerin ihracata katılımı sağlanacak. Ana entegretör firmalarla KOBİ'leri daha sık bir araya getireceğiz. NATO ilişkileri derinleştirilecek, NATO nezdindeki marka değerini artıracağız" dedi.

Projeler tarafında ise güvenlik tartışmaları için veri olabilecek açıklamalar geldi. Türkiye'nin "Kara ve Hava Kuvvetleri'nin" talep ettiği, uluslararası alımla olabilecek tüm radar ihtiyaçlarının teslim edildiğini belirten Haluk Görgün, uçak gemisinin 4-5 yıl içinde tamamlanacağını, ALTAY tankının seri üretiminin başladığını

ve bu yıl üç adet teslim edileceğini, KAAN uçağının da 2028'de ilk teslimatlarının yabancı motorla, 2030 teslimatlarının ise yerli motorla yapılacağını duyurdu. Savunma Sanayii Başkanı tüm platformların motorlarının yerli olarak üretimi için projelerin devam ettiğini açıkladı.

ULUSLARARASI İŞ BİRLİKLERİ ÖN PLANA ÇIKACAK

Haluk Görgün, Türkiye'nin savunma sanayiinde, tedarik, ortak üretim ve geliştirme safhalarından geçtiğini hatırlatarak, dost ve müttefik ülkelerle empati kurarak iş birliklerine yaklaştıklarını kaydetti. Bu bağlamda, herhangi bir ülke ismi vermeden, başta KAAN olmak üzere Türkiye ile savunma sanayii geliştirme projelerine ilgi olduğunu kaydeden Görgün, anlaşma safhasına gelinmeden açıklama yapamayacağını ancak proje ve ülke açısından yarar sağlayacak şekilde iş birliklerine açık olduklarını kaydetti. Örgün, Türkiye'nin platform düzeyinde elde ettiği başarılara dikkat çekerek, hatta üretimde bulunan MİLGEM gemilerine hazır alım olarak ilgi gösterenler olduğunu söyledi.

İHRACAT STRATEJİSİ...

Türkiye'nin 2025'te ihracat stratejisi hakkında da bilgi veren Haluk Görgün, platform satışları, platformlarla birlikte konsept olarak savunmaya katkı verecek sistemler ve modernizasyon projelerine ağırlık verileceğini kaydetti. 2024'ün en fazla NATO ihale başvurusu yapılan yıl olduğunu kaydeden Görgün, ilgiyi devam ettireceklerini, NATO'nun tedarikle ilgili 2 önemli toplantısını Türkiye'de düzenleyeceklerini ve kendisinin de kısa süre içinde NATO'ya bir ziyarette bulunacağını açıkladı.

Türkiye'nin "sahada sürpriz etkisi yapacak" olarak bilinenin dışında ürünler geliştiren bir yaklaşım sergilediğini belirten Görgün, halen 100 milyar dolar tutarında bin 100'ün üstünde projenin devam ettiğini, 2025'te 200'ün üzerindeki projeyi tamamlamayı hedeflediklerini kaydetti. Sektörün 3 bin 500 firma ile büyük bir ekosistem haline geldiğini belirten Görgün, derinleşme için KOBİ'lerin gelişimi ve finansmanı için bir sanayileşme politikası yürütüldüğünü anlattı.

YÜRÜTÜLEN PROJELER...

- KAAN Projesi'nde, test ve deneme süreçlerini hızlandırmak için 6 prototip üretilecek. İlk teslimat 2028'te, yerli motorla ilk teslimat 2030'da gerçekleşecek. KAAN prototipleri halen GE'den tedarik edilen F-110 motorları ile yapılıyor.
- İlk saç kesimi yapılan Milli Uçak Gemisi ve hava savunma fırkateyni 4-5 yıl içinde tamamlanacak.
-Üretim süreci sıkıntılı ilerleyen ALTAY tankında seri üretim bu yıl başlayacak ve 3 tank teslim edilecek. ALTAY tankı için BATU motorunun geliştirilmesi devam ediyor.
- Deniz platformları dahil tüm platformlar için yerli motor geliştirme çalışmaları yapılıyor ve geliştiriliyor.
- Kara ve Hava Kuvvetleri'nin yurt dışından tedarik etmesi gerekebilecek tüm radar ihtiyacı yerli olarak geliştirildi ve teslim edildi.
- Çelik Kubbe, bütün sistemlerin birlikte çalışabileceği bir yapı olarak tasarlandı. Bunun içindeki füzeler dahil tüm sistemler geliştirildi, geliştiriliyor. Türkiye hava savunma sistemi ihraç eden bir ülke haline geldi.

SAYILARLA TÜRKİYE SAVUNMA SANAYİİ

- Türkiye savunma ihracatı yapan ülkeler arasında 11. sıraya yükseldi.
- Dünya SİHA satışlarının yüzde 65'ini Türkiye yapıyor.
- Toplam 185 ülkeye ihracat yapıldı.
- 40 ülkeye 4 bin 500'ün üzerinde kara aracı, 3 ülkeye korvet, 10'un üzerinde ülkeye yaklaşık 140 deniz platformu, 42 ülkeye mühimmat ve füze, 50'nin üzerinde ülkeye İHA, SİHA ve TİHA, 20'nin üzerinde ülkeye elektro-optik sistem ve stabilize silah sistemleri, 8 ülkeye helikopter, 10 ülkeye radar, 111 ülkeye farklı boyutlarda silah, tüfek, tabanca ve 2 ülkeye de HÜRKUŞ satışı yapıldı.
- 2023 ve 2024'te imzalanan ihracat anlaşmalarının tutarı; 20 milyar dolar
- Sektör 3 bin 500'den fazla şirket faaliyet gösteriyor. Bunların 1600'ü ihracat gerçekleştiriyor.
- Sektör büyüklüğü 15 milyar dolar. Yıllık AR-GE yatırımı 3 milyar dolar.
- 100 bin kişiye istihdam sağlıyor. Sektörde kişi başı ihracat 70 bin doların üzerinde.
- ASELSAN ASELFLIR-500 sistemi üretime geçtiği yıl 16 farklı ülkeye ihraç edildi.

Dolaylı yönden 35 sektöre hizmet veren plastik endüstrisi, ihracatıyla Türkiye ekonomisine katma değer yaratıyor

Plastik sektörü ihracatla büyüyecek

SEDA GÖK

Türkiye İhracatçılar Meclisi verilerine göre, Türkiye 2024 yılında yüzde 2,5 artışla 262 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi. Otomotiv 37,2 milyar dolarla ihracat şampiyonu olurken, kimya sektörü ise 30,8 milyar dolar ile ikinci en büyük ihracatçımız oldu. Kimyevi maddeler ve mamulleri ürün gruplarında, plastikler ve mamulleri ihracatı ise 2024 yılında İKMİB verilerine göre 9,5 milyar dolarla ilk sırada yer aldı.
Türkiye ekonomisinin en önemli aktörlerinden birisi olan plastik sektörü, 10 milyon tonu geçen toplam üretimi, 50 milyar dolara yaklaşan cirosuyla AB ülkeleri içinde Almanya'dan sonra ikinci, dünyada ise yedinci sırada yer alıyor. Genel bir değerlendirme ile ara malı üreten plastik sektörü başta inşaat, tarım, dayanıklı tüketim malları, otomotiv ve elektronik olmak üzere imalat sanayi sektörü yanında, ambalaj malzemeleri gibi ürünlerle hizmet sektörünün de çok önemli bir tedarikçisi konumunda bulunuyor.

Plastik Sanayicileri Federasyonu (PLASFED) Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Karadeniz, 2024 yılında toplam ihracatını artıran plastik sektöründe ivmenin 2025 yılında yukarı yönlü hareket etmesi beklediklerini söyledi. Karadeniz, "Küresel ekonomi 2025 yılına ciddi riskleri içinde barındırarak başladı. Amerikan seçimleri ve Suriye'de yaşanan gelişmeler hem dünya hem de Türkiye ekonomisini yakından ilgilendiriyor. Uzun süredir en büyük ihracatçımız olan Avrupa'daki zayıflık yeni yılda da sürecek. Küreselde ve Türkiye ekonomisinde yaşanan zorlu koşullar, plastik sektörünün karlarının erimesine sebep oluyor. Yerinde sayan hatta gerileyen satış fiyatları ile rekabet edebilmek zorlaşıyor. 2024 yılı genel itibarıyla gerek ülkemize özgü sorunlar gerekse ticareti zorlaştıran bölgesel gelişmeler sebebiyle bir hayli zorlu geçti. Ancak yeni yılla birlikte plastik sektörünün ihracatla kalkınacağını söyleyebiliriz" dedi.

PLASTİK SEKTÖRÜNDEN, İMALAT SANAYİSİNE CAN SUYU

Sektöre ilişkin gelen verilerin umut verici olduğuna dikkat çeken Karadeniz, "Türk imalat sektörünün PMI verilerinde görülen kayda değer iyileşme belirtileri oldukça sevindirici. Pek çok sektörde nispi bir iyileşme görülürken, büyüme ise yalnızca kimyasal, plastik ve kauçuk ürünleri ile gıda ürünlerinden geldi. Üretimde olduğu gibi yeni siparişlerde de artışların önemli bir kısmı plastik sektöründen kaynaklanıyor. Tüm bu veriler, 2025 yılında sektör için umut verici bir tablo çiziyor" dedi.

SANAYİCİ FİNANSMANA ERİŞİMDE ZORLANIYOR

Türkiye'de finansmana ulaşım her geçen gün zorlaşırken, finansman maliyetlerinin artmasının da şirketler tarafından kaygıyla izlendiğini anlatan Karadeniz, "Özellikle sanayi sektöründe bu durumun çok daha yoğun yaşandığı görülüyor. Sanayici, artan hammadde ve enerji maliyetleri dolayısıyla finansmana erişim konusunda zorluklarla başa çıkmanın yollarını arıyor. Ne yazık ki Türk sanayicisi, finansmana erişim noktasında yeterli desteği bulmakta zorlanıyor. Sermaye sıkıntısı yaşayan Türk sanayicisi maalesef üretimi azaltacak hale geldi. Kar marjı hızla eriyen işletmeler, sermaye ihtiyaçlarını karşılamak ve üretime devam etmek için kredi desteği bekliyor. Başta plastik sektörü olmak üzere, hammaddede dışa bağımlı olan, üretim ve istihdamı devam ettirmek isteyen sanayimiz, finansmana erişim konusunda destek istiyor. Bugün birçok sanayicimiz, finansmana erişim konusunda zorluk yaşadıklarını, üretim yapamaz hale geldiklerini söylüyor. Yüksek enflasyon ve yüksek faiz ortamında şirketler varlıklarını sürdürmede zorlanıyor. Üretici ve tüketicinin finansmana ulaşamaması, birçok sektörde küçülmeye neden oluyor. Şirketlerimiz karlılıktan ve yatırımlarından fedakarlık ederek ayakta kalmaya çalışıyor" değerlendirmelerinde bulundu.

YATIRIM PLANLARI RAFA KALDIRILIYOR

Finansmana erişimde zorlanan sektördeki şirketlerin, büyüme ve yatırım planlarını bir süredir ertelemek zorunda kaldığını vurgulayan Karadeniz, "Şirketler mevcut kaynaklarını koruma ve maliyetleri minimize edebilmek için yatırım ve büyüme planlarını rafa kaldırıyor.
Ne yazık ki şirketler, en karsız dönemlerinden birisini yaşıyor. İş dünyası finansmana erişim, enflasyon, nakit akışı, değişen regülasyonlar derken global temayı kaçırıyor. Türkiye ekonomisini ve global ticaretin yeniden şekillendiği bu dönemde şirketlerimizin finansman sorununun çözümünün ne kadar kritik olduğu unutulmamalı" dedi.

Küçük ev aletleri, yılın ilk 9 ayında 2,6 milyar dolar ihracat hacmine ulaştı. Beyaz eşya sektörü ise iç pazarda %4 büyüme kaydederken, ihracatta %9 düşüş yaşadı

Dünyanın beyaz eşyasını Türkiye üretiyor

ALİ YAMAN

Türkiye, beyaz eşya ve küçük ev aletleri sektöründe hem dünyada hem de Avrupa'da önemli bir konuma sahip. Beyaz eşya sektöründe yüzde 7'lik üretim hacmiyle Avrupa'da birinci, dünyada ise ikinci sırada bulunan Türkiye, toplamda 33 milyon adetlik üretim kapasitesinin 23 milyon adetini ihracata ayırıyor. Ayrıca beyaz eşya sektörü 60 bin doğrudan, 600 bin dolaylı olmak üzere toplam 660 bin kişiye istihdam sağlıyor. Özellikle enerji verimliliği ve çevre dostu üretim yöntemleri, Türk markalarının yurt dışında tercih edilmesini sağladı. Türkiye'nin beyaz eşya ihracatında başlıca pazarlar arasında Avrupa Birliği ülkeleri, Orta Doğu ve Afrika yer alıyor. 2024'te Avrupa'nın, özellikle Almanya ve Fransa gibi büyük ekonomileri, Türk beyaz eşyalarının en fazla ihraç edildiği bölgeler olarak öne çıkıyor. Ayrıca yeni pazarlar olarak Asya-Pasifik ve Kuzey Amerika'ya yönelik ihracat girişimleri de hız kazanıyor.

2024 yılında beyaz eşya sektöründe daralma görülürken, küçük ev aletleri sektöründe ise tam tersi bir durum yaşandı. Küçük ev aletleri sektörü, 2024 yılının ilk 9 aylık döneminde 2,6 milyar dolarlık ihracat hacmine ulaştı. Bununla birlikte, beyaz eşya sektörü 2024 yılının ilk 9 ayında iç pazarda yüzde 4'lük bir büyüme yaşarken, ihracatta yüzde 9'luk bir düşüş kaydetti. Küçük ev aletleri sektörü, özellikle online alışveriş trendlerinden ve indirimlerden büyük ölçüde yararlandı. E-ticaretin kolaylaşması ve yaygınlaşmasıyla birlikte kampanyalar da tüketicilerin satın alma gücünü destekledi. Kendi kartlarını çıkaran büyük e-ticaret siteleri, anlaştıkları bankalarla uygun ve avantajlı kredi ile taksit imkânları sunarak sektörün gelişmesine önemli katkı sağladı. 2023-2024 Eylül dönemi itibarıyla yüzde 10,2'lik bir büyüme kaydeden sektör, bu yılın ilk 9 ayında 2,6 milyar dolarlık pazar hacmine ulaştı.

TÜRK MARKALARI DÜNYANIN BİRÇOK YERİNDE BOY GÖSTERİYOR

Türkiye'de beyaz eşya sektörü, hem yerli hem de uluslararası oyuncuların yoğun rekabet içinde olduğu bir pazar. Arçelik, Beko, Vestel ve Profilo gibi yerli markalar, sektörün liderleri konumunda. Bu firmalar, sadece iç pazarda değil, uluslararası pazarlarda da güçlü bir varlık gösteriyor. Özellikle Arçelik, Avrupa'nın en büyük beyaz eşya üreticileri arasında yer almakta ve küresel markaları bünyesinde bulunduruyor. Sektördeki oyuncu sayısı, büyük ölçekli firmaların yanı sıra KOBİ'lerle de çeşitleniyor. Ancak son yıllarda artan maliyetler ve rekabet baskısı, küçük ölçekli firmaların pazarda tutunmasını zorlaştırıyor. 2024 yılında, konsolidasyon süreçlerinin hızlanması ve küçük oyuncuların büyük firmalarla birleşme veya ortaklık arayışlarının öne çıkması bekleniyor.

BEYAZ EŞYA TALEBİNDE DÜŞÜŞ, KÜÇÜK EV ALETLERİNDE YÜKSELİŞ

2024 yılında beyaz eşya sektöründe daralma yaşanırken, küçük ev aletleri sektöründe büyüme kaydedildi. Küçük ev aletleri sektörü, 2024 yılının ilk 9 aylık döneminde 2,6 milyar dolarlık ihracat hacmine ulaştı. Buna karşılık, beyaz eşya sektörü 2024 yılının ilk 9 ayında iç pazarda yüzde 4'lük büyüme yaşarken, ihracatta yüzde 9'luk bir düşüş kaydetti.

2025 YURT İÇİ TALEBİN CANLI GEÇECEĞİ BİR YIL OLACAK

Türkiye Beyaz Eşya Sanayicileri Derneği (TÜRKBESD) Yönetim Kurulu Başkanı Gökhan Sığın, TÜRKBESD'in düzenlediği basın toplantısında, Aralık 2024 tarihli ekonomik görünüm raporuna göre geçen yıl yaşanan küresel ekonomik daralmanın ardından bu yıl dünya ekonomisinde kısmi bir toparlanma gözlendiğini belirtti. 2025'in de 2024 ile benzer bir seyir izleyeceğini vurgulayan Sığın, "Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tahminleri, küresel ekonomik büyümenin 2024 yılında yüzde 3,2; 2025 ve 2026 yıllarında ise yüzde 3,3 seviyelerinde gerçekleşeceğini gösteriyor. 2024 yılı, ihracattaki düşüş ve iç pazar canlılığı açısından kırılgan bir dengede kapandı. İç pazar en büyük güç kaynağı olmaya devam etti, ancak bu yeterli değil. İhracatı artırmamız gerekiyor. Büyük emeklerle elde edilen konumu korumak ve ileri taşımak istiyoruz. İhracattaki kaybı derhal telafi etmeliyiz; aksi takdirde kaybedilen pazarları yeniden kazanmak kolay olmayacak. Bu nedenle, ihracatı destekleyici politikaların benimsenmesi büyük önem taşıyor. Üretimin yüzde 70'ini ihraç eden bir sanayi olarak, pazar payını bir kere kaybettiğinizde geri almak büyük bir çaba gerektiriyor. Ülke olarak edinilen kazanımları korumak en büyük amacımız olmalı" diye konuştu.

İÇ SATIŞLARDA %11'LİK BÜYÜME KAYDEDİLDİ

TÜRKBESD'in paylaştığı bilgilere göre, Arçelik, BSH, Dyson, Electrolux, Groupe SEB, Haier Europe, LG, Miele, Samsung, Versuni (Philips) ve Vestel gibi yerli, uluslararası, ithalatçı ve üretici firmaları bünyesinde barındıran sektör, altı ana ürün grubunda geçen yıla kıyasla ilk 6 ayda iç satışlarda yüzde 11'lik bir büyüme kaydetti. Ancak, bu yılın ilk 3 ayında ortalama yüzde 28 olan iç pazar büyümesi, son 3 ayda ortalama yüzde 5 seviyesine geriledi. İhracatta ise azalış trendi devam ederken, 2024 yılının ilk 6 ayında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 4'lük bir düşüş yaşandı.

Türkiye mobilya, kağıt ve orman ürünleri sektörü, 2025 yılına pozitif başladı. Sektör, 2025 yılının ocak ayında yüzde 1,4 artışla 609 milyon 821 bin dolarlık ihracat gerçekleştirdi

Türk mobilyası dünyada şöhreti yakaladı

ECEM ERDAL

Mobilya, kağıt ve orman ürünleri sektörü, yeni piyasaların açılması ve gelişmekte olan ülkelerin gelir düzeyindeki artışın tüketime yansımasıyla sürekli gelişiyor. Kentleşme, nüfus artışı ve yükselen hayat standardı, Türkiye'de de mobilyaya olan talepte ciddi bir artış sağladı. Çağın gereklerini temelden kavrayan ve gelişimini bu çerçevede yeni bir anlayışla şekillendiren mobilya sektörü, Türkiye'nin tüm dünya ile rekabet edebilecek düzeyde olduğunu her fırsatta gösteriyor.

Türkiye'nin ekonomisinde hayati bir rol oynamakta olan sektör dünyada da adından söz ettirmeyi sürdürüyor. Türkiye mobilya, kağıt ve orman ürünleri sektörü, 2025 yılına pozitif başladı. Geçen yılı yüzde 1'lik azalışla kapatan sektör, 2025 yılının ocak ayında yüzde 1,4 artışla 609 milyon 821 bin dolarlık ihracat gerçekleştirdi. Sektörün Türkiye geneli ocak ayı ihracatında en başarılı ilk beş pazarı; Irak, Birleşik Krallık, Amerika Birleşik Devletleri (ABD), Almanya ve Libya oldu. İlk 10 pazar içerisinde Birleşik Krallık'a yüzde 37,6'lık, Gürcistan'a yüzde 27,4'lük ve Libya'ya yüzde 24,3'lük ihracat artışları gerçekleşti. Sektör, hedef pazarlar arasında olan ABD'de ise yüzde 3,4'lük büyüme kaydetti. Türkiye'nin dış ticaretine önemli ölçüde katkıda bulunan mobilya sektörü 2025 yılı itibarıyla dünyada 7. sıraya yükseldi.

BOLAT: DÜNYA MOBİLYA İHRACATINDA TÜRKİYE 7. SIRADA

Ticaret Bakanı Ömer Bolat, Türk mobilya sektörünün ihracata açıldıktan sonra dünya çapında bir şöhret yakaladığını belirterek, "Türkiye'nin toplam mal ihracatının yüzde 2'sine ulaşan mobilya sektörü, dünya mobilya ihracatının da yüzde 2'sine ulaştı ve dünyada 7'nci sıraya yükseldi, daha yukarılara hep birlikte tırmanacağız" dedi.

Bolat, "Ağaç ürünleri, orman ürünleri ve kağıdı eklediğimizde sektör 8 milyar dolarlık ihracat hacmine ulaşıyor. Dünyadaki en zengin, en büyük pazarlara dahi mal satabiliyorlar. Bunu kalite, tasarım, işçilik ve estetikle başardılar. Mobilya, sadece oturulacak ya da üzerinde yatılacak nesne olmaktan çıkmış, adeta bir yaşam sanatı ürünü haline gelmiş ve bu anlamda da dünyaya başarımızı kanıtlıyor" ifadelerini kullandı.

KARAÇAK: SEKTÖRÜMÜZÜN CAN DAMARI İHRACAT

2025 yılı için 5 milyar dolar ihracat hedefi koyduklarını dile getiren Türkiye Mobilya Sanayicileri Derneği (MOSDER) Başkanı Davut Karaçak, şu sözlere yer verdi: "Mobilya sektörü yalnızca üretim kapasitesiyle değil, inovasyon gücü ve tasarım kalitesiyle de öne çıkıyor. Türkiye'de mobilya üretiminde kullandığımız teknoloji, üretim, yatırım gücümüz, bilgi ve deneyimimizle dünyayla rekabet edebilecek güçteyiz. İhracatçı firma sayımız da her geçen gün artıyor. Ancak sektörde markalaşmaya verilen önemin artması gerekiyor. Sektörün gelişimi ve Türk mobilyası algısının güçlenmesi için markalaşma bilinci, büyük önem arz ediyor."

TÜRK MOBİLYA SEKTÖRÜ ABD'DE NEOCON SHOW'A İLK KEZ KATILACAK

2024 yılında düzenlediği Sektörel Ticaret Heyetleriyle Hindistan, Fas, Suudi Arabistan pazarlarında konumunu güçlendiren Ege Mobilya Kağıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği, 2025 yılında pazarlama faaliyetlerini bir kademe artırarak Amerika Birleşik Devletleri'nde Neocon Show'a Türkiye Milli Katılım Organizasyonu yapma kararı aldı.

Amerika Birleşik Devletleri'nin yıllık 80 milyar dolar mobilya ithal eden dev bir pazar olduğunu paylaşan Ege Mobilya Kağıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği Başkanı Ali Fuat Gürle, Türk mobilya sektörü olarak ABD'ye 300 milyon dolar seviyesindeki ihracatlarını 1 milyar dolara çıkarmayı hedeflediklerini, bu ihracattan pay almak isteyen tüm mobilya ihracatçısı firmaları 9-11 Haziran 2025'te Neocon Show'a davet ettiklerini ifade etti.

GÜRLE: EMKOUİB OLARAK 2025'TE İHRACAT HEDEFİMİZ; BİR MİLYAR $

Mobilya, kağıt ve orman ürünleri alt sektörlerini bünyesinde barındıran Ege Mobilya Kağıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği (EMKOUİB) Başkanı Ali Fuat Gürle, "Temsil ettiğimiz üç sektörün 2023 yılında 8 milyar dolar olan ülke geneli ihracat performansı, 2024 yılında yüzde 1 düşüş ile 7,9 milyar dolar bandına geriledi. Sektörlerimizin, Ege Bölgesi'ne kayıtlı ihracat rakamlarına baktığımızda; 2023 yılında 906 milyon dolar olan ihracatımız, 2024 yılında yüzde 4,25'lik bir artışla 946 milyon dolar olarak gerçekleşti. İhracat bağlamında lokomotif sanayi kollarından biri olarak nitelendirilen mobilya sanayimiz, 2024 yılındaki döviz artışları ile artan hammadde, lojistik ve enerji maliyetlerinden en çok etkilenen sektörlerin başında geldi. Buna ek; sektörün en önemli girdilerinden biri olan sunta ve mdf'ye neredeyse her ay yapılan zam oranları, dış piyasadaki satış fiyatlarına yansıtıldığında uluslararası pazarda rekabet gücümüzü ve dolayısı ile pazarlarımızı kaybetmemize neden oldu."

2025 yılı hakkında değerlendirmede bulunan Gürle, "Ege Mobilya Kağıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği, yüzde 2'lik artışla 72 milyon dolar ihracatı 2025 yılı ocak ayında gerçekleştirdi. Birliğimizin ihracatını yüzde 10 artış ile 2025 yılını bir milyar 50 milyon dolar ile kapatmayı hedefliyor ve arzuluyoruz" diye konuştu.

Mobilya, kâğıt ve orman ürünleri sektörü ihracatını 2028 yılı sonunda 12 milyar dolara taşımayı hedefliyor. Gürle, Türkiye'nin 12 milyar dolarlık ihracat hedefine 1,5 milyar dolar katkı sağlamayı amaçladıklarını söyledi.

"MOBİLYA SEKTÖREL ALIM HEYETİ DÜZENLEMEYİ PLANLIYORUZ"

Ege Mobilya Kağıt ve Orman Ürünleri İhracatçı Birlikleri olarak, mobilya sektöründe hedefin, küresel ihracat analizleri ve pazar araştırmaları ile geleneksel pazarların yanı sıra potansiyeli olan, pazar payından faydalanabilecek ülkelere ihracatı artırmak olduğunu aktaran Gürle, "Global pazarlara açılmanın geleneksel kapısı olan uluslararası fuarların düşüşte olduğu bu dönemde mobilya ve baharat sektörlerinde 2023 yılında başladığımız heyetlerimize 2024 yılı içinde Fas, Suudi Arabistan, Hindistan ile devam ettik. Bu yıl şubat ayında yine mobilya sektörüne yönelik olarak Irak heyeti düzenledik. 2025 yılı içerisinde ayrıca, Irak Mobilya Heyeti sonrası Suudi Arabistan, Fas-Tunus, Kazakistan ve Hindistan Sektörel Ticaret Heyetleri ile bir tanesi Modeko fuarıyla eş zamanlı olacak şekilde farklı tarihlerde üç kere Mobilya Sektörel Alım Heyeti düzenlemeyi planlıyoruz" dedi.

Dijitalleşme ve teknoloji entegrasyonun arttığı günümüzde, yeniliklerle gelişmeye çalışan eğitim sistemi için kapsamlı bir reforma ihtiyaç olduğuna dikkat çekiliyor

Kalkınmanın anahtarı; nitelikli eğitim

GÜLCİHAN ALTINKAYA

Türkiye'de, 2024-2025 eğitim öğretim yılı, eğitim masraflarının artması, müfredat değişiklikleri ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili tartışmalar çerçevesinde şekilleniyor. Öte yandan dijitalleşme ve teknoloji entegrasyonu da hız kazanırken, eğitim sisteminin karşılaştığı yapısal sorunlar çözüm bekliyor. Tüm bu gelişmeler ışığında yeniliklerle gelişmeye çalışan eğitim sistemi için kapsamlı bir reforma ihtiyaç olduğuna dikkat çekiliyor.

Türk Eğitim Derneği'nin düşünce kuruluşu TEDMEM tarafından öne çıkan bulguların bir araya getirildiği 'Bir Bakışta Eğitim 2024' raporunda yer alan göstergeler, Türkiye'nin eğitimde nicel açıdan önemli bir mesafe kat ettiğini açıkça ortaya koyuyor. Ancak, bu kazanımların sürdürülebilirliği ve eğitim sisteminin daha ileri taşınabilmesi için politikaların odak noktasının niteliğe yönelmesi gerekiyor. Eğitimin niteliğinin artırılmasına yönelik politikalar, Türkiye'nin diğer ülkelerle rekabet edebilirliği ve kalkınma hedefleri bakımından hayati önem taşıyor.

TÜRKİYE'NİN İLERLEMESİ SÜRÜYOR

Rapora göre, Türkiye'de 25-64 yaş aralığındaki her iki yetişkinden biri en fazla lise mezunuyken, 25-34 yaş aralığındaki genç yetişkinlerin yüzde 30'u lise mezunu dahi değil. Buna karşın Türkiye son yıllarda bu konuda büyük ilerleme gösteren ülkelerden biri. 2016 yılında yüzde 45 olan lise mezunu dahi olmayanların oranı 2023 yılında 15 yüzde puan azalarak yüzde 30 oldu. Bu oran OECD ülkeleri ortalamasında yaklaşık yüzde 14. Türkiye'de, en az bir ebeveyni üniversite mezunu olan 25-64 yaş aralığındaki yetişkinlerin yüzde 81'i üniversite mezunu. Buna karşılık, her iki ebeveyni de lise mezunu dahi olmayan 25-64 yaş aralığındaki yetişkinlerin yalnızca yüzde 18'i üniversite mezunu.

HER ÜÇ GENÇTEN BİRİ NE EĞİTİMDE NE İSTİHDAMDA

Türkiye'de 18-24 yaş aralığındaki yaklaşık her üç gençten biri ne eğitimde ne istihdamda yer alıyor. OECD ülkeleri ortalamasında bu oran yüzde 13,7. Türkiye'de 18-24 yaş aralığında ne eğitimde ne istihdamda olan kadınların oranı yüzde 41,4 iken erkeklerin oranı yüzde 21,4. OECD ortalamasında ise ne eğitimde ne istihdamda olan kadınların oranı yüzde 14,4, erkeklerin oranı ise yüzde 13,1. Türkiye, hem 25-64 yaş aralığındaki lise mezunları için hem de üniversite mezunları için en düşük istihdam oranına sahip OECD ülkesi. Bu oranlar OECD ortalaması için sırasıyla yüzde 77 ve yüzde 87. Türkiye'de her dört üniversite mezunu yetişkinden biri istihdamda değil.

ÖZEL ÜNİVERSİTELERİN PAYINDA YILLAR İÇİNDE ARTIŞ

Türkiye'de 6-14 yaş aralığında okullaşma oranı yüzde 98,8 iken OECD ortalamasında bu oran yüzde 98,4. Türkiye'de 3-5 yaş aralığındaki çocukların okul öncesi eğitime katılım oranı 2014'ten 2022'ye 20 yüzde puan artarak yüzde 48 oldu. Buna rağmen Türkiye bu oranla 3-5 yaş grubu çocuklar için okullaşma oranının en düşük olduğu OECD ülkesi. Türkiye'de 15-19 yaş aralığında eğitime katılım oranı yüzde 73 ve bu oran bölgelere göre farklılıklar gösteriyor. Bu yaş aralığında eğitime katılım oranının en düşük olduğu bölgeler yüzde 60,5 ile Kuzeydoğu Anadolu-Doğu ve yüzde 61,1 ile Güneydoğu Anadolu-Orta bölgeleri iken en yüksek olduğu bölge yüzde 83,2 ile Kuzeydoğu Anadolu-Batı bölgesi.

Türkiye'de yükseköğretimde özel üniversitelerin payı yıllar içinde artış gösterdi. OECD ülkeleri ortalamasında, üniversitelerin lisans programlarından mezun olan öğrencilerin yüzde 37'si özel üniversitelerinden mezun. Türkiye'de ise üniversitelerin lisans programlarından mezun olan öğrencilerden özel üniversitelerden mezun olanların oranı 2013-2022 yılları arasında yüzde 6'dan yüzde 13'e yükseldi.

ÖĞRENCİ BAŞINA YILLIK HARCAMA 5 BİN 425 $

Rapora göre, Türkiye tüm eğitim kademelerinde öğrenci başına en düşük harcama yapan OECD ülkelerinden biri. Türkiye'de ilköğ-

retimden yükseköğretime kadar öğrenci başına yapılan yıllık harcama ortalama 5 bin 425 dolar, OECD ülkeleri ortalamasında ise 14 bin 209 dolar. Türkiye'de GSYH'nin yüzde 4,2'si eğitim kurumlarına harcanırken, OECD ülkeleri ortalamasında bu oran yüzde 4,9. Türkiye ise ilkokul kademesinde kamu harcamalarının payının en düşük, özel harcamaların payının en yüksek olduğu OECD ülkesi. Türkiye'de ilkokul kademesinde özel harcamaların payı yüzde 23 iken OECD ortalamasında yüzde 6. Türkiye'de ilkokul kademesinde hane halkının yaptığı eğitim harcamalarının payı OECD ülkeleri ortalamasının yaklaşık dört katını oluşturuyor. Türkiye'de okul öncesi eğitime yapılan kamu harcamalarının payı yüzde 8 ile OECD ortalaması olan yüzde 86'nın altında kalırken, yükseköğretimde bu oran yüzde 72 ile OECD ortalaması olan yüzde 68'in üzerinde yer alıyor.

ÖĞRETMEN MAAŞLARI KADEMEYE GÖRE FARKLILAŞIYOR

OECD ortalamasında öğretmen başına ilkokulda 14, ortaokulda ve lisede 13 öğrenci düşüyor. Türkiye'de ise bu sayılar ilkokulda 18, ortaokulda 14 ve lisede 13. Türkiye'de devlet okullarında ortalama sınıf mevcudu 24, özel okullarda 18 iken OECD ortalamasında ise devlet okullarında ortalama sınıf mevcudu 21, özel okullarda 20. OECD ortalamasında mesleğin en üst kıdemindeki bir öğretmen mesleğe yeni başlayan bir öğretmene kıyasla kademelere göre yüzde 61-65 oranında daha yüksek maaş alıyor. Türkiye'de bu oran ortalama yüzde 9. OECD ortalamasında lise öğretmenlerinin maaşı okul öncesi öğretmenlerine göre yüzde 12- 17 daha fazla iken Türkiye'de öğretmen maaşları çalışılan kademeye göre önemli ölçüde farklılaşıyor.

"MESLEKİ EĞİTİM YENİDEN ŞEKİLLENDİRİLMELİ"

Günümüz iş dünyasında büyük önem taşıyan konuların başında mesleki eğitim geliyor. Özellikle iş dünyasının en önemli sorunlarından nitelikli eleman eksikliği olarak görülüyor. Ankara Sanayi Odası (ASO) tarafından yayımlanan 'İş Gücü Piyasasına Mesleki ve Teknik Eğitimin Entegrasyonu: Uyum ve Gelecek Öngörüleri' adlı çalışma raporunda, Türkiye'nin mesleki eğitimi, dijital beceriler ve sürdürülebilirlik temelinde yeniden şekillendirmesi gerektiği belirtildi. Küresel ekonomilerde yaşanan dijitalleşme ve yeşil dönüşümün, mesleki ve teknik eğitim sistemlerinin yeniden yapılandırılmasını zorunluğu hale getirdiğinin vurgulandığı raporda, Türkiye'nin mesleki eğitim kurumlarının altyapı eksiklikleri ve müfredat yetersizlikleri nedeniyle uluslararası standartların gerisinde kaldığına dikkat çekildi.

Raporda, mesleki ve teknik lise mezunlarının iş gücüne katılım oranı görece yüksek olsa da işverenler tarafından yeterli niteliklere sahip görülmemelerinin, bu okullardan mezun olan gençlerin istihdamını zorlaştırdığı vurgulanarak, "Milli Eğitim Bakanlığı ile İŞKUR gibi kurumlar arasında geliştirilecek daha sıkı bir iş birliği, mezun-işveren eşleşmesini kolaylaştırabilir ve işsizliği azaltabilir" denildi. Türkiye'de eğitimin kalitesi ve iş gücü piyasası ihtiyaçları arasındaki uyumsuzluğa dikkat çekilen raporda, bu sorunu çözmek için kapsamlı bir eğitim reformuna ihtiyaç olduğu belirtildi. Türkiye'de mesleki eğitime yönelik, 'niteliksiz öğrencilerin eğitimi' şeklinde toplumsal bir algı olduğunun vurgulandığı raporda, bu durumun başarılı öğrencilerin mesleki liseleri tercih etmemesi yönündeki önyargıyı güçlendirdiği ifade edildi. Almanya ve Finlandiya gibi ülkelerde mesleki eğitimin prestijinin yüksek olduğuna dikkat çekilerek, "Türkiye'nin bu algıyı değiştirebilmesi için mesleki eğitimin kalitesini artırarak daha nitelikli öğrencileri çekmesi ve mezunları için istihdam fırsatlarını güçlendirmesi gerekiyor" ifadeleri kullanıldı.

İZMİR'DEKİ NEET GENÇLERİN ORANINDA GERİLEME

Günümüzde genç işsizliği sorunu hem dünyanın hem de Türkiye'nin en temel problemlerinden birisi olarak kabul ediliyor. Ege Genç İş İnsanları Derneği (EGİAD), 'ev genci' olarak ifade edilen Ne Eğitimde Ne İstihdamda Olan (NEET) gençlerin istihdama katılabilmesi için yapılması gerekenleri ele alan bir rapor hazırladı. NEET gençlerin istihdama katılabilmesi için İzmir Kent Değerlerini Koruma ve Geliştirme Derneği'nin katkılarıyla hazırlanan rapora göre, İzmir'de yaşayan 15-24 yaş grubundaki genç erkeklerin sayısı 302 bin 189 kişi ve aynı yaş grubundaki genç kadınların sayısı da 280 bin 188 kişi olarak kayda geçti. NEET oranları bölgesel düzeyde incelendiğinde, İzmir ili için 15-29 yaş grubundaki gençlerde yüzde 23,8 olan NEET genç oranı, genç kadınlarda yüzde 32,9 ve genç erkeklerde yüzde 15,7 düzeyinde bulunuyor. Bu bakımdan, İzmir ili için 2008 yılında kadın, erkek ve toplamda sırasıyla yüzde 47,9, yüzde 17,3 ve yüzde 32,6 seviyesinde olan NEET gençlerin oranının gerileme eğiliminde olduğu görülüyor.

StartupCentrum tarafından hazırlanan 2024 Türkiye Start-up Ekosistemi Yatırım Raporu'na göre, 2024 yılında Türkiye'de toplam 577 yatırım turu gerçekleştirildi

Türkiye'ye 1,41 milyar $ start-up yatırımı

ALİ YAMAN

Türkiye, teknolojide küresel arenada hızla yükselen bir güç olarak dijital ve fiziksel yaşamın kesişim noktasında yer alan yenilikçi adımlar atıyor. Bununla birlikte, StartupCentrum tarafından hazırlanan 2024 Türkiye Start-up Ekosistemi Yatırım Raporu'na göre, 2024 yılında Türkiye'de toplam 577 yatırım turu gerçekleştirildi ve girişimler toplamda 1,41 milyar dolar yatırım aldı. 2024 yılında gerçekleşen iki mega yatırım, toplamda 750 milyon dolarlık bir büyüklüğe ulaştı. Mega yatırımlar hariç tutulduğunda ise 657 milyon dolarlık yatırım yapıldı.

2024'te en büyük yatırım turu, 500 milyon dolar fon toplayan Insider oldu. Bunu, 250 milyon dolar yatırım alan Getir takip etti. Bunun yanı sıra, Spyke Games, Colendi, Intenseye ve Midas gibi şirketler de önemli fonlamalar alarak ekosistemdeki liderliğini sürdürdü. Toplam yatırım turlarının yüzde 57'sini (329 adet) TÜBİTAK BİGG fonu destekli yatırımlar oluşturdu ve bu yatırımların toplam büyüklüğü 8,5 milyon dolara ulaştı. Özel sektör yatırımları ise bir önceki yıla kıyasla yüzde 30 azalarak 248'e geriledi; ancak bu turların toplam hacmi 1,398 milyar dolar olarak gerçekleşti.

2024 YILINDA KADIN KURUCULAR ARTIŞTA

2024 verileri, yatırım alan girişimlerde kadın kurucu ortak oranının önceki yıllara kıyasla belirgin bir artış gösterdiğini ortaya koyuyor. En az bir kadın kurucu ortağı bulunan girişimlerin oranı yüzde 32,2'ye ulaşarak ekosistemde kadın girişimcilerin varlığının güçlendiğini gösterdi. Özellikle TÜBİTAK BİGG fonlarının bu artışta önemli bir payı olduğu görülüyor. BİGG destekli girişimlerde en az bir kadın kurucu ortağı bulunan şirketlerin oranı yaklaşık yüzde 34 seviyesinde. BİGG dışındaki yatırımlarda ise bu oran yüzde 28,4 civarında kalsa da önceki yıllara göre artış eğilimi devam ediyor.

YABANCI YATIRIMCILARIN PAYI ARTIYOR

Türkiye girişim ekosisteminde yabancı yatırımcıların rolü de dikkat çekici bir şekilde artıyor. 2024'te yabancı sermaye, BİGG hariç tutulduğunda tüm yatırım turlarının yüzde 21'inde yer aldı. TÜBİTAK BİGG fonları da dahil edildiğinde ise yabancı yatırımcıların katılım oranı yüzde 8 seviyesinde kaldı. Ancak, BİGG destekli yatırımlar hariç tutulduğunda bu oran yüzde 21'e yükseliyor. BİGG turlarının genel dağılıma dahil edilmesi, yabancı yatırımcı oranını aşağı çekse de yabancı yatırımcılar özellikle 1–10 milyon dolar ve 10–100 milyon dolar aralığındaki girişimlere aktif olarak yatırım yapmaya devam ediyor. Bu durum, küresel yatırımcıların orta ve büyük ölçekli Türk girişimlerine olan ilgisinin sürdüğünü gösteriyor.

TEKNOPARK GİRİŞİMLERİNE 824,82 MİLYON $ YATIRIM YAPILDI

2024 yılında teknopark şirketlerine yapılan yatırımlar 824,82 milyon dolara ulaşarak, 2023'teki 237,71 milyon dolarlık seviyeye kıyasla büyük bir artış gösterdi. Bu yükselişte Insider'ın önemli bir payı bulunuyor. Yatırım sayısı da benzer bir ivmeyle 152'den 318'e çıktı. Ancak, bu yatırımlardan yalnızca 103'ü özel sektör kaynaklı olup genel ekosistemdeki düşüşe paralel olarak teknopark girişimlerinde de benzer bir gerileme yaşandığı görülüyor.

TEKNOFEST, 2024 YILINDA BÜYÜK İLGİ GÖRDÜ

Türkiye Teknoloji Takımı Vakfı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının ana yürütücülüğünde gerçekleştirilen, dünyanın en büyük uzay, havacılık ve teknoloji festivali TEKNOFEST, bu yıl Antalya ve Adana'da düzenlendi. Adana Havalimanı'nda 5 gün boyunca çok sayıda bilim, kültür ve sanat etkinliğine ev sahipliği yaptı. Festival kapsamında 46 ana kategori ve 117 alt kategoride teknoloji yarışmaları gerçekleştirildi. İnsansız hava araçlarından yapay zekaya, otonom sistemlerden uzay teknolojilerine kadar birçok alanda projelerin sergilendiği festival, 5 günde 1 milyon 100 bin kişi tarafından ziyaret edildi. Antalya'da düzenlenen TEKNOFEST Akdeniz'de ise 50 ana kategoride teknoloji yarışmaları gerçekleştirildi. Bu yarışmalara 200 binden fazla takım ve 800 binden fazla genç başvurdu.

TÜRKİYE'NİN İLK KUANTUM BİLGİSAYARI DEVREYE ALINDI

2024 yılı, Türkiye'de teknolojik gelişmelere ışık tutan bir yıl oldu. İlk yerli ve milli haberleşme uydusu Türksat 6A uzaya fırlatılırken, Türkiye'nin ilk kuantum bilgisayarı olan ve TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi'nin (TOBB ETÜ) çalışmalarıyla Computer of TOBB ETÜ (QuanT) devreye alındı. Türkiye, bu hamlesiyle dünyada kuantum bilgisayar teknolojisine sahip 15 ülkeden biri haline geldi. Bununla birlikte, Türkiye'nin ilk astronotu Alper Gezeravcı da uzaya gönderildi.

Türkiye'nin yazılım sektörü 2023 yılında 20 milyar $'a yaklaşan bir hacme ulaşırken, 2024'te bu rakamın yüzde 15 oranında artarak 23 milyar $'ı aştı

Yazılım sektörü 23 milyar $ hacme ulaştı

ALİ YAMAN

Türkiye'de yazılım sektörü, ekonomik büyüme ve kalkınma açısından kritik bir rol oynuyor. Düşük yatırım maliyeti ve yüksek katma değeri sayesinde, ülkelerin kalkınmasında önemli bir itici güç olarak öne çıkıyor. Özellikle sanayi ve hizmetler sektörlerinin tamamını etkileyerek, bilgi toplumuna geçiş sürecinin en önemli unsurlarından biri TÜBİSAD verilerine göre, Türkiye'nin yazılım sektörü 2023 yılında 20 milyar dolara yaklaşan bir hacme ulaşırken, 2024'te bu rakamın yüzde 15 oranında artarak 23 milyar doları aştı. Yazılım ihracatı da özellikle Avrupa ve Orta Doğu pazarlarında artış göstererek, Türkiye'nin teknoloji tabanlı ekonomiye geçiş sürecinde kritik bir rol oynuyor.

Özellikle oyun sektörü, Türkiye'nin küresel arenada dikkat çeken alanlarından biri olmaya devam ediyor. Peak Games, Dream Games ve Spyke Games gibi Türk şirketlerinin milyar dolarlık yatırımlara ulaşması, sektördeki potansiyeli gözler önüne seriyor. Ayrıca, finans teknolojileri (FinTech) alanında da Papara, Paycell ve Param gibi şirketler büyümelerini sürdürüyor. Ayrıca, yazılım sektöründeki gelişmelerin, genel anlamda Türkiye teknoloji ekosistemindeki büyümeye de katkı sağladığı ifade ediyor. İstanbul'un dünyadaki girişimcilik ekosisteminde öne çıktığı, yatırım adetlerinin, miktarlarının ve bu alandaki çeşitliliğin arttığı gözlemleniyor. TEKMER, Teknopark, Hızlandırıcı, Kuluçka Merkezi gibi yapılar da hem sayıca artmakta hem de global ekosisteme entegre olma konusunda geçmişe göre çok daha başarılı oluyor.

TÜRKİYE'DE YAPAY ZEKA VE DİJİTAL DÖNÜŞÜME YATIRIMLAR ARTIYOR

2024 yılı, Türkiye'de yapay zeka ve büyük veri analitiği çözümlerinin hızla yayıldığı bir yıl olarak öne çıkıyor. Kamu ve özel sektör kuruluşları, operasyonlarını dijitalleştirmek ve verimliliklerini artırmak adına yapay zeka destekli çözümleri daha fazla benimsiyor. Özellikle sağlık, finans ve e-ticaret sektörlerinde yapay zeka tabanlı yazılımların kullanımı artmış durumda. Türkiye, yapay zeka ve makine öğrenimi konularında yetenek havuzunu geliştirmek için çeşitli teşvikler sunuyor. TÜBİTAK ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı gibi kurumların desteklediği projeler, yazılım ekosisteminin gelişimine katkı sağlıyor.

YAPAY ZEKA GİRİŞİMLERİNİN GSYH İÇİNDEKİ PAYININ %5'E ULAŞMASI HEDEFLENİYOR

Üniversiteler ve özel şirketler arasındaki iş birliği, yeni girişimlerin doğmasını teşvik ediyor. İstanbul Kalkınma Ajansı'nın (İSTKA) hazırladığı 'İstanbul'da Yapay Zeka Teknolojileri Ekosistemi 2024: Mevcut Durum ve Beklentiler Raporu'na göre, Türkiye'nin yapay zeka pazarının büyüklüğü 600 milyon doları aşıyor. İstanbul ise bu pazardan yüzde 80'lik bir pay alıyor. İstanbul'da yapay zeka kullanımının en yaygın olduğu sektörlerin finans, otomotiv ve sağlık olarak belirlendi.

2020 yılında 240 milyon dolar olan İstanbul'daki yapay zeka pazarı, 2021'de 376 milyon dolara, 2022'de ise 224 milyon dolara kadar geriledi. Ancak son yıllarda tekrar artış göstererek 2024 yılında 504 milyon dolara ulaşmıştı. Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanı Ali Taha Koç, 2025 yılı için 50 bin yapay zeka uzmanı istihdamı hedeflediklerini ve 10 bin lisansüstü mezunu yetiştirmeyi planladıklarını açıkladı. Ayrıca, yapay zeka girişimlerinin gayrisafi milli hasıla içindeki payının yüzde 5 seviyelerine ulaşması amaçlanıyor. Bu hedeflere ulaşmak için üniversitelerde lisans ve lisansüstü programların sayısının artırılması, kamu verilerinin start-up girişimlerinin kullanımına sunulması ve işlemci ekosisteminin oluşturulması gibi adımlar atılıyor.

SİBER GÜVENLİK VE YAZILIM GÜVENLİĞİ GİRİŞİMLERİ YÜKSELİŞTE

Siber tehditlerin artmasıyla birlikte, 2024 yılında Türkiye'de siber güvenlik yazılımlarına yönelik yatırımlar da ciddi oranda yükseldi. Kamu kurumları, bankalar ve büyük ölçekli şirketler, güvenlik açıklarını kapatmak adına yerli siber güvenlik çözümlerine yönelmeye başladı. Özellikle HAVELSAN ve STM gibi savunma sanayii şirketlerinin geliştirdiği güvenlik yazılımları, uluslararası pazarda da kendine yer buldu. 2024 yılında, yazılım alanında faaliyet gösteren Türk girişimleri toplamda 800 milyon doların üzerinde yatırım aldı. Özellikle yapay zeka, blockchain ve SaaS (Software as a Service) tabanlı girişimler yatırımcıların ilgisini çekti. Teknoloji tabanlı yatırım fonlarının ve melek yatırımcıların desteğiyle, Türk yazılım şirketleri küresel pazarlarda daha fazla yer edinmeye başladı.

E- ticaret ödemelerinde sipariş veren kullanıcıların yüzde 88,66'sı en çok kredi kartı ile ödeme seçeneğini tercih etti

E-ticaret hacmi 24 milyar TL'yi aştı

KÜBRA CEYLAN

E-ticaret sektörü, 2025 yılına güçlü bir başlangıç yaparken, dijitalleşmenin etkisiyle hızla büyümeye devam ediyor. Artan internet erişimi ve mobil alışverişin yaygınlaşması, tüketici alışkanlıklarını dönüştürürken, işletmeler de dijital platformlarda daha fazla varlık göstermeye başlıyor.
Her geçen gün büyüyen e-ticaret ekosistemine, ülke ekonomisine katkı sağlamak ve küçük ve orta ölçekli işletmelere e-ticaret yolculuklarında rehberlik amacıyla hazırlanan IdeaSoft 2024 KOBİ E-Ticaret Raporu açıklandı. Rapor, IdeaSoft kullanıcısı olan e-ticaret sitelerinin, ürün siparişleri analiz edilerek hazırlandı. E-ticaret sektöründeki büyümeyi detaylı bir şekilde ortaya koyan rapor, sektörler bazında en çok tercih edilen ürün kategorilerinden ödeme yöntemlerine kadar kapsamlı veriler sunuyor.

2024 yılında IdeaSoft'un e-ticaret altyapısını kullanan siteler üzerinden gerçekleşen e-ticaret hacmi 2023 yılına göre yüzde 59 artış göstererek 24 milyar TL'yi aştı. Satılan ürün adedi 130 milyon olurken, sepetteki ürün adedi 19,7, sepet ortalaması ise 3 bin 673,62 TL olarak kayda geçti.

SATIŞ HACMİNDE ZİRVE; TEMEL GIDA

2024 yılında toplam satış hacmi en yüksek 10 sektör arasında temel gıda ürünleri zirveye yükseldi. Yaşanan gıda enflasyonu sektörün ilk sıraya taşınmasında önemli bir etken oldu. Bir önceki yılın lideri olan hırdavat ve yapı market ürünleri 5. sıraya geriledi. Kişisel bakım, kozmetik, sağlık ve medikal ürün kategorileri yükseliş gösterirken, genel ürün çeşitleri kategorisi istikrarlı konumunu korudu. İlk 10 sektör; temel gıda ürünleri, tekstil ve giyim ürünleri, kitap ve yayınevi ürünleri, otomotiv ve yedek parça, hırdavat ve yapı market, kişisel bakım ve kozmetik, sağlık, medikal ürünler, avcılık, kamp ve outdoor, elektronik ürünler ve ekipmanlar ve genel ürün çeşitleri yer aldı.

Toplam ciro bazında en çok büyüyen ilk 10 sektör ise; cep telefonu ve aksesuarları, takı ve mücevherat, elektrik malzemeleri, temel gıda ürünleri, genel ürün çeşitleri, hediyelik eşya, market ve süpermarket, tarım ve organik ürünler, ofis ve kırtasiye malzemeleri ve motosiklet ve ekipmanları oldu.

MOBİL SİPARİŞ ORANI GEÇEN SENEYE GÖRE DÜŞTÜ

Rapora göre; alınan siparişler cihaz bazlı incelendiğinde siparişlerin yüzde 65,23'lük kesimi mobil cihazlar üzerinden yapıldı. Mobil sipariş oranı bir önceki yıla göre düşüş yaşayarak yüzde 65,23 olarak gerçekleşti. 2023 yılında bu rakam yüzde 71,3'tü. Yaşanan düşüşte 2024 yılında yaşanan Instagram yasağı etkili oldu. Desktop sipariş oranı ise geçen seneye göre artarak yüzde 34,77 olarak gerçekleşti. 2023 yılında bu rakam yüzde 28,7'ydi.

EN ÇOK SİPARİŞ VEREN BÖLGE; MARMARA

En çok sipariş veren bölgeler 2023 yılı ile aynı sıralamaya sahip oldu. İstanbul'un yer aldığı Marmara Bölgesi en çok siparişi veren bölge olurken, yüzde 4,10'luk sipariş oranıyla Güneydoğu Anadolu Bölgesi en az sipariş veren bölge konumunda yer aldı. Marmara yüzde 41,87, İç Anadolu yüzde 16,67, Karadeniz yüzde 14,46, Akdeniz yüzde 10,43, Ege yüzde 8,05 ve Doğu Anadolu Bölgesi yüzde 4,41.
İllere göre sipariş oranlarında ise; ilk 3 sıradaki şehirler İstanbul, İzmir ve Ankara olurken, bu illeri Kocaeli, Muğla, Bartın, Adana, Adıyaman ve Ardahan izledi.

ÜRÜNLERİN %53,63'Ü ÜCRETSİZ KARGO SEÇENEĞİYLE SATILDI

IdeaSoft altyapısı kullanan e-ticaret sitelerinden satılan ürünlerin yüzde 53,63'ü ücretsiz kargo seçeneğiyle satıldı. İşletmelerin yüzde 46,37'si kargo ücreti alırken, yüzde 53,63'ü ise kargo ücreti almadı.

EN ÇOK KREDİ KARTI İLE ÖDEME TERCİH EDİLDİ

Ödeme seçeneklerinde sipariş veren kullanıcıların yüzde 88,66'sı en çok kredi kartı ile ödeme seçeneğini tercih ederken, havale-EFT oranı ise yüzde 9,72 ile ikinci sırada yer alıyor. Yüzde 1,62'lik kesim ise kapıda ödemeyi tercih ediyor. Sepet tutarı 3 bin 500 TL'den düşük olan ve kredi kartı seçeneği ile gerçekleşen siparişlerde, kullanıcıların yüzde 83,52'sinin tek çekim, yüzde 4,12'sinin ise 2 taksit ödeme yaptığı ortaya çıktı.

AYD ve Akademetre iş birliğiyle hazırlanan AVM Ciro Endeksi'ne göre, metrekare verimliliği bakımından Anadolu'daki AVM'ler, İstanbul AVM'lerine göre daha hızlı bir yükseliş trendi ortaya koydu

AVM'lerin cirosu 2024'te enflasyonun üzerinde arttı

GÜLCİHAN ALTINKAYA

Türkiye ekonomisinde giderek daha fazla öne çıkan Alışveriş Merkezleri (AVM), değişen tüketim alışkanlıklarıyla birlikte hem ticari hem de sosyal yaşam içinde önemli yer edindi. Alışveriş Merkezleri ve Yatırımcıları Derneği (AYD) ve Akademetre iş birliği ile hazırlanan AVM Ciro Endeksi 2024 yılı değerlendirme raporuna göre, AVM'lerde ciro artışı 2024 yılında da hız kesmedi. AVM Endeksi'ne göre cirolar, 2024 yılı genelinde yüzde 65'lik bir büyümeyi işaret ederek enflasyonun üzerinde artış gösterdi. 2010 yılında 100 baz puanda kabul edilen endeks, 2024 yılında 3 bin 117 puana ulaştı. 2024 yılında metrekare başına toplam ciro 147 bin 814 TL'ye yükseldi. 2024 yılında, AVM metrekare verimliliğinde Anadolu ile İstanbul AVM'leri arasında anlamlı bir fark gözlemlendi. Metrekare verimliliği bakımından Anadolu'daki AVM'ler, İstanbul AVM'lerine göre daha hızlı bir yükseliş trendi ortaya koydu. 2010 yılı baz alındığında İstanbul AVM'lerindeki verimlilik endeksi 3 bin 243 iken, Anadolu AVM'lerinde 3 bin 10 olarak gerçekleşti. Metrekare başına toplam ciro İstanbul'da yüzde 59,7, Anadolu'da yüzde 69,8 artış gösterdi.

TOPLAM ZİYARETÇİ SAYISINDA YÜZDE 2 ARTIŞ

Endekse göre, 2024 yılında metrekare başına toplam ciro İstanbul AVM'lerinde 176 bin 500 TL olarak gerçekleşirken bu durum Anadolu AVM'lerinde 128 bin 700 TL oldu. AVM metrekare başı ciro verileri, pandemi sonrası düzelmeyi işaret ederken bu durum henüz müşteri ziyaret davranışına yansımadı. 2010 yılı AVM ziyaretçi endeksi 100 kabul edildiğinde, pandeminin zirve yaptığı yıl olan 2020 yılında ziyaret endeksi yarıya inerek 56'yı göstermişti. 2024 yılında metrekare başına düşen ziyaretçi endeksi toparlanma göstererek tekrar 100'e yükseldi. Ziyaret endeksine göre, 2024 yılında toplam ziyaretçi sayısı 2023 yılına göre yüzde 2'lik bir artış gözlemlendi. Uzmanlar, ziyaretçi sayısının henüz istenen seviyeye ulaşmamasına karşın, AVM cirolarındaki hızlı yükselişi, AVM'leri daha verimli müşterilerin ziyareti ile açıklıyor. Başka bir ifadeyle sosyalleşme ya da diğer gerekçelerle AVM'ye gelen ve nispeten daha az harcama yapan müşteri yerine 2024 yılında daha alışveriş odaklı müşterilerin AVM'leri ziyaret ettiği anlaşılıyor.

AVM Ciro Endeksi 2024 yılı değerlendirme raporunu yorumlayan Ekonomist Fatih Keresteci, kategori bazında 2024'te yiyecek, içecek ile diğer gruplarında en yüksek ciro artışı elde edilirken en düşük artışının ayakkabı ve çantada olduğunu söyledi

Ziyaret endeksinde İstanbul AVM'leri 2010 yılı 100 baz endeksine göre 94 puana ulaşırken, Anadolu AVM'lerinde metrekare başı ziyaretçi endeksi 108 puan olarak gerçekleşti. Bu durum müşteri davranışı bakımından Anadolu AVM ziyaretçilerinde daha hızlı bir toparlanmanın gerçekleştiğini ortaya koyuyor.

EN FAZLA ARTIŞ YİYECEK İÇECEK VE DİĞER KATEGORİSİNDE

Endeks, kategoriler bazında geçtiğimiz yıl ile karşılaştırıldığında en fazla artış yüzde 68 ile yiyecek içecek ve diğer kategorisinde görüldü. Teknoloji kategorisinde yüzde 65, ayakkabı kategorisinde yüzde 59, giyim kategorisinde yüzde 64, hipermarket kategorisinde yüzde 62'lik bir artış yaşandığı görülüyor. Ancak enflasyonun üzerindeki ciro artışları yılın ikinci yarısında yavaşladı.

Kredi faizlerinin düşmesiyle 2025'in ilk aylarında hareketlenmeye başlayan sektörde, konut yatırımlarının tekrar atağa geçtiği ifade ediliyor

Gayrimenkul sektörü 2025'ten umutlu

GÜLCİHAN ALTINKAYA

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre; Türkiye genelinde konut satışları 2024 yılında bir önceki yıla göre yüzde 20,6 oranında artarak 1 milyon 478 bin 25 oldu. Güvenli liman olarak bilinen gayrimenkulde, geçtiğimiz yılın ilk yarısında konut satışlarının azalması nedeniyle fiyatlar da son çeyreğe kadar yatay bir seyir izledi. Ancak 2024'ün sonlarına doğru faizlerin düşeceği ve konut fiyatlarının artacağı düşüncesiyle nakit parası olanlar gayrimenkul yatırımına yöneldi. Kredi faizlerinin düşmesiyle 2025'in ilk aylarında hareketlenmeye başlayan sektörde, gayrimenkul yatırımları tekrar atağa geçti.

İzmir Emlak Kulübü Başkanı Rıdvan Akgün, 2025 yılının 2023 ve 2024 yıllarına göre emlak sektörü için daha parlak geçeceğini talebin, satışın ve kazancın beklenenden daha fazla olacağını ifade etti. Akgün, "2025'in ikinci 6 ayında faizler düşmeye devam edecek. Devam edince de insanlar konuta daha çabuk erişebilecekler. Faizler de düşmüş olacak ve insanlar böylece kredi alarak istedikleri konuta ulaşabilecekler" dedi.

"TOPRAĞA HÜCUM BAŞLADI"

İnsanların 2025'te de uygun fiyatlı olması için uzak mesafede de olsa ana merkezler dışında konut arayışına yöneldiğine değinen Akgün, "Daha uygun fiyatlı olması nedeniyle arsa ve arazi alımına da yönelim var. Kooperatiflerin bölüm parçalarında 200-300 metrelik arsalarla kooperatif hisseler de satılıyor. Toprağa hücum başladı, en kazançlı yatırımın konut olduğu ortaya çıktı" dedi.

Müteahhitlerin minimal metrekarelerde inşaat yapmaya başladığına değinen Akgün, "Müteahhitler 150-200 metre yerine 30-70 metrekare arasında evler yapıp daha çabuk satılabilmesini istiyorlar. Böylece daha fazla bağımsız bölüm ve tapu oluşuyor. Adet olarak bakacak olursak belki 2-3 milyon satış görebiliriz ama metrekare olarak bakacak olursak bu 2020'lerdeki adet ve metrekare satışlarını tutmayacak" diye konuştu.

"TÜRKİYE'NİN 6,5 MİLYON KONUT AÇIĞI VAR"

2024 yılında 2023 yılından kalma uzantılarla emlak ve inşaat sektöründe genel durgunluk hakim olduğunu ifade eden Akgün, "2024'te bunu çok fazla hissettik ama 2024'ün ikinci yarısından sonra piyasalarda bir hareketlilik başladı. İnsanlar, Kur Korumalı Mevduatlara (KKM) faizlerin yüksek olmasından dolayı buradan elde ettikleri kazançları, nasıl harcayacaklarını düşünmeye başladılar. İnşaat sektöründe ise emlak fiyatlarının artmaması ve enflasyon gerçeğine göre piyasaların düşük kalması, emlak yatırımlarını cazip hale getirdi. 2024'ün sonlarında Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın faizlerde indirime gidebileceği düşüncesi hakim olmaya başlayınca bankadaki parasal rantın geride kalabileceği düşüncesiyle gayrimenkul yatırımına yönelim arttı. Böylece tapu dairelerinde hareketlilik başladı" ifadelerinde bulundu.

Türkiye'de birkaç yıldır maliyetlerin yüksekliğinden dolayı inşaat firmalarının çok fazla üretim yapmadığını belirten Akgün, "Piyasada konut arzı çokmuş gibi gözükse de aslında Türkiye'nin 6,5 milyon gibi bir konut açığı var. Bankadaki yüksek kredi faizlerinden dolayı konut alamayanlar, yüksek kira fiyatlarından dolayı ev almak isteyenler 2025'in başından itibaren adeta atraksiyona geçtiler" dedi.

KONUTA ERİŞİMDE ÇÖZÜM; KAMU-ÖZEL SEKTÖR İŞ BİRLİĞİ

Konutder Başkanı Ramadan Kumova, sosyal konutun 2025 için belirleyici olacağını aktardı. Kamu-özel sektör iş birliğinin sosyal konut üretimine dahil edilmesini beklediklerini aktaran Kumova, "Bu alanda çok ciddi bir açık var ve 2025 yılı içerisinde atılacak adımlar bu eksikliğin giderilmesi adına belirleyici olacak. Konut sahiplik oranında önemli oranda bir gerileme var ve bu gerileme dar gelir gruplarında daha da hissedilir seviyelerde. Son 17 yılda dar gelirlinin ev sahibi olma oranı yüzde 61'den yüzde 45'e gerilediğini görüyoruz" dedi.

Kumova, "Dar ve orta gelir grupları için konut üretimi yükünü TOKİ sırtlanmış durumda. Diğer taraftan Emlak Konut ise özel sektör iş birliği ile daha üst gelir gruplarına yönelik konut üretebiliyor. Tıpkı Emlak Konut modelinde olduğu gibi TOKİ ile de benzer bir model uygulanabilir, sabit gelirli ve dar gelirli vatandaşlarımızın barınma gereksinimlerini karşılanabilir. Kamu-özel sektör iş birliği ile sosyal konut ve erişilebilir konut üretiminin arttırılması adına en ideal çözüm hayata geçirilmiş olur. Kamunun geliştireceği arsalar üzerinde özel sektörün imalat sürecinin tüm aşamalarını TOKİ kontrolü ve onayı ile yapabilir ve satış fiyatları da TOKİ ile geliştirici firma tarafından beraberce belirlenerek toplumun alt gelir gruplarına daha rahat konut üretebilir. Bu sayede ihtiyaca cevap verecek şekilde çok daha hızlı ve nitelikli konut üretimi sağlanabilir" diye konuştu.

Ekonomi Haberciliğinde

TAM 84 YILDIR

SİZİN TİCARETİNİZ
BİZİM **TİCARET**'İMİZ...

Ekonomi gazeteciliğinde öncü

TİCARET

www.ticaretgazetesi.com.tr

Türkiye, sağlık sektöründe gerçekleştirdiği dönüşüm ve geliştirdiği politikalarla önemli ilerlemeler kaydediyor

Sağlık yatırımlarının üssü; Türkiye

ECEM ERDAL

Sağlık sektörü, toplumların geleceğini doğrudan etkilemesi nedeniyle tüm dünya ülkelerinde özellikle 1960'lı yıllardan sonra üzerinde yoğun çalışmalar yapılan bir sektör olarak karşımıza çıkıyor. Dünyanın birçok ülkesinde sağlık sektörünü geliştirmek için yeni uygulamalar ve sistem değişiklikleri yapılıyor. Artık ülkelerin kalkınma endekslerinin içinde sağlığın ayrı bir yeri var. Sağlık sadece bireysel açıdan değil, gelişmiş bir toplum yapısının oluşması bakımından da önem arz ediyor. Bu nedenle, sağlık hizmetlerinin hem ulusal hem de uluslararası olarak geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasına önem veriliyor.

Türkiye'de de sağlık politikaları tüm dünyada olduğu gibi gelişme gösteriyor. 'Türkiye Yüzyılı' çerçevesinde birçok alanda olduğu gibi, sağlık alanında da fark yaratacak adımlar atılıyor. Türkiye, sağlık sektöründe gerçekleştirdiği dönüşüm ve geliştirdiği politikalarla önemli ilerlemeler kaydediyor. Sağlıkta Dönüşüm Programı ile sağlık hizmetlerine erişim artırıldı, sağlık göstergelerinde belirgin iyileşmeler sağlandı.

SAĞLIK SEKTÖRÜ YENİLİKÇİ TEKNOLOJİLERLE DÖNÜŞÜYOR

Öte yandan maliyetleri düşürme yönündeki baskıyla karşı karşıya olan sağlık sektörünün gelişiminde yenilikçi teknolojiler önemli bir rol üstleniyor. Hastaya ve sağlığa erişim modelleri tamamen değişiyor, zamandan ve mekândan bağımsız hale geliyor. Önümüzdeki dönemde dijitalleşmenin hem dünyada hem de Türkiye'de her alanda yoğun olarak etkisini göstereceğini düşündüklerini ifade eden EY Türkiye Sağlık ve Yaşam Bilimleri Sektör Lideri, Vergi ve Hukuk Bölümü Şirket Ortağı Av. Ahmet Sağlı, konu ile alakalı değerlendirmesinde şunları söyledi: "Türkiye'de sağlık sektöründe teknolojinin çok daha yoğun kullanılacağını, sağlık yatırımlarının da bu yöne kayacağını söyleyebiliriz. Geleneksel sağlık hizmetlerindeki teknolojik dönüşüm hızının, sağlık sektöründeki tüm paydaşların yapısal ve kültürel olarak değişim ve dönüşümlerine bağlı olduğunu biliyoruz. Dijital sağlığın yoğunlaşması; sağlık hizmet sağlayıcıları açısından maliyetlerin düşüp kârlılığın arttığı son derece rekabetçi bir ortamı doğuracak, bu da özellikle kamu harcamalarında ciddi bir tasarruf imkânı sağlayacak. Özel ve kamusal alanda teknolojiye yapılacak yatırımlar ile Türkiye'nin jeopolitik konumu, mevcut sağlık hizmetlerinin kalitesi ve sağlık turizminde son yıllarda kaydedilen büyüme dikkate alındığında, Türkiye'nin sağlık hizmetlerinde bölge lideri ve merkez ülke konumuna gelme potansiyeline sahip olduğunu görüyoruz."

Gelecekte, teknolojik yenilikler, Ar-Ge yatırımları ve sağlık turizmi alanındaki stratejilerle Türkiye'nin sağlık sektöründe daha da ileriye gitmesi bekleniyor. Sağlık sektöründeki bu gelişmeler, Türkiye'yi sadece vatandaşları için değil, dünya genelinden hastalar için de cazip bir sağlık merkezi haline getiriyor.

TÜRKİYE, SAĞLIK TURİZMİNİN KÜRESEL MERKEZİ

Son yıllarda Türkiye, sağlık turizminde gözle görülür bir büyüme yaşıyor. Türkiye, sağlık turizmi sektöründe dünya genelinde en hızlı büyüyen ülkeler arasında yer alıyor ve sağlık hizmetleri ihracatında ilk on sırada bulunuyor. Türkiye'de sağlık turizmi en çok saç ekimi alanında yapılıyor ve ikinci sırada estetik cerrahi yer alıyor.

SAĞLIK HARCAMALARI 2023'TE 1 TRİLYON 244 MİLYAR TL'YI GEÇTİ

Türkiye İstatistik Kurumu, 2023 yılına ilişkin sağlık harcamaları istatistiklerine göre, toplam sağlık harcaması 2023'te bir önceki yıla göre yüzde 105 artarak, 1 trilyon 244 milyar 237 milyon TL'ye yükseldi. Genel devlet sağlık harcaması yüzde 108,1 artışla 964 milyar 355 milyon TL oldu. Özel sektör sağlık harcaması da yüzde 95,3'lük yükselişle 279 milyar 883 milyon TL olarak hesaplandı. Kişi başına sağlık harcaması 2022'de 7 bin 141 TL iken; 2023'te yüzde 104,2 artarak 14 bin 582 TL'ye yükseldi. Aynı zamanda kişi başına sağlık harcaması 2022'de 431 dolar iken; 2023'te yüzde 44 artarak 621 dolara çıktı.

Beylikçiftliği Gazipaşa Mah. Şehit Sami Akbulut Caddesi No:181 Dikili / İZMİR

www.aterna.com.tr

Türk sigortacılar, 2025 yılında artan talep ve gelişen teknolojiyle birlikte sigorta primlerinin yeniden düzenlenmesini gerektireceğini ve hem sigortalılar hem de sigorta şirketleri açısından maliyet yönetiminin önemli hale geleceğini kaydetti

Sigortacılıkta 2025 **'yenilik yılı'** olacak

KÜBRA CEYLAN

Türk sigorta sektörü 2024'ün geride bıraktığı zorluklara rağmen yeni fırsatlar yaratmaya odaklanıyor. Dijitalleşme, sürdürülebilirlik odaklı ürünler ve risk yönetimi çözümleri, sektörün 2025 yılında daha sağlam bir büyüme göstereceği yönündeki beklentileri pekiştiriyor. Sigorta uzmanları, artan talep ve gelişen teknolojiyle birlikte prim üretiminin hızla artmasını öngörüyor. Türkiye Sigorta Birliği (TSB) Başkan Yardımcısı ve Maher Holding Sigorta Gurubu Başkanı Ahmet Yaşar, sigorta sektörü açısından 2024 yılını değerlendirdi, 2025 yılı öngörülerini paylaştı.

2025 yılının Türk sigorta sektörü için yenilik yılı olacağını vurgulayan Yaşar, 2025 yılının Türk sigorta sektörü için dönüşüm yılı olacağını, sektörün yeni yılda teknik karlılığa daha fazla odaklanacağını söyledi. 2024'ün, sigorta sektörü için hem büyüme hem de sınamalarla dolu bir yıl olduğunu, yılın yaklaşık 895 milyar TL bir üretimle kapatılacağını belirten Yaşar, bu üretimin 800 milyar TL'sinin hayat dışı sigortalardan, 95 milyar TL'sinin de hayat sigortalarından geleceğini ifade ederek, "Ancak büyümenin aynı zamanda altyapı güçlendirme, ürün çeşitliliği ve penetrasyonu artırma hedefleriyle de şekillendiğini belirtmekte fayda var" dedi.

"SAĞLIK SİGORTALARI, BÜYÜMEYE DEVAM EDİYOR"

2024'te, özellikle sağlık sigortalarının, artan farkındalık ve maliyetlerle birlikte büyümeye devam ettiğini ifade eden Yaşar, "Yeni grup sigortaları ve özelleştirilmiş paketlerin, bireysel ve kurumsal müşterilerin ilgisini çektiğini düşünüyoruz. Trafik sigortalarındaki sorunlara rağmen kasko ve finansal sigortalar gibi branşlar, sektöre yeni gelir kaynakları sağladı. Trafik sigortalarındaki hasar/prim oranı yüzde 175'leri geçerek sektörün maliyetlerini önemli ölçüde artırdı. Bu zarar, mali gelirlerle dengelenmeye çalışıldı ancak bu yöntem, sektörün sürdürülebilir büyümesi için yetersiz kalabilir.Sigorta şirketlerinin mali gelirlerine bağımlı hale gelmesi, faiz oranlarındaki değişikliklere karşı sektörü bir yandan savunmasız bırakıp faizlerin düşmesiyle, sigorta sektöründe yatırım gelirlerini azaltarak kar marjlarını daraltabilir, ancak öte yandan daha fazla sigorta talebi ve ekonomik aktivite yaratabilir. Sigortacılar, underwriting dediğimiz esas faaliyet karlılığına ve ürün inovasyonuna daha fazla odaklanarak bu etkileri dengeleyebilir" diye konuştu.

SİGORTA SEKTÖRÜNÜN 5 YILLIK PLANI

TSB olarak 2025-2030 yıllarını kapsayan strateji planı hazırlığı yaptıklarını hatırlatan Yaşar, "Bu plan, yalnızca TSB'nin değil, Türk sigorta sektörünün de önümüzdeki 5 yıllık yol haritası olarak değerlendirilebilir. Stratejinin temelinde, sigortalılık oranlarının artırılması, depreme karşı hazırlık, sürdürülebilirlik ve eğitim gibi öncelikli konular yer alıyor. Bu alanlarda atılacak adımlarla, sektörün hem toplumsal fayda sağlayan hem de daha kapsayıcı bir yapıya kavuşması hedefleniyor" ifadesinde bulundu.

2024'te zorunlu sigortalar tarafında da sigortalılık oranlarının düşük kalmaya devam ettiğini, trafik sigortalarında bile sigortasızlık oranının halen yüzde 20'lerde olduğunu belirten Yaşar, bu durumun hem sigorta bilincinin eksikliği hem de sektörün gelir hedeflerini sınırlayan bir faktör olduğunu kaydetti. 2024'te, mali gelirlerin teknik gelirlerin önüne geçtiğine de dikkat çeken Yaşar, "Trafik sigortalarındaki teknik zararlar ve yüksek maliyetler, sigorta şirketlerini faiz gelirlerine bağımlı hale getirdi. Yüksek faiz oranları sayesinde mali gelirler sektör için kısa vadede bir çözüm sundu ancak teknik gelirlerin artırılması ve mali gelir bağımlılığının azaltılması uzun vadeli bir ihtiyaç olarak öne çıktı" dedi.

"SİGORTALI KENTSEL DÖNÜŞÜM, ÖNCELİKLİ MADDE OLMALI"

2025'te, sektörü korkutan senaryolar arasında doğal afetlerin neden olduğu büyük hasarlar, sigorta penetrasyonundaki eksiklikler ve ekonomik belirsizliklerin yer aldığına da vurgu yapan Yaşar, "Olası Marmara Depremi, sadece sigorta sektörü için değil, tüm ekonomi için hatta ülke güvenliği için ciddi bir test olacak. Bu nedenle sigortalı kentsel dönüşümün elzem olduğu noktasına sürekli vurgu yapıyor ve çalışmalarımızı derinleştiriyoruz. Kentsel dönüşüme odaklanmak hem sigorta şirketlerimizin hem de bir diğer iştirakimiz olan MHR GYO'nun gündeminde. Sigortalı kentsel dönüşüm demek, mal sahiplerinin binanın tamamlanması konusunda içinin rahat olması demek. Aynı zamanda sigortacılar yapım sürecinde sıkı denetçi olacağı için de güvenle, depreme karşı dayanıklılığı garanti edilmiş yapılar demek. Dolayısıyla bina tamamlama sigortası hem mal sahiplerini mali açıdan koruyan hem de olası depremde en az zararla kurtulmamızı sağlayarak ülkemizin de sırtından önemli bir yükü alacak bir ürün. Bu nedenle de belediyelerle başlattığımız ve 2025'te de hızla devam edeceğimiz sigortalı kentsel dönüşüm, sadece sektörün değil ülke gündeminin de öncelikli maddesi olmalı" diye ekledi.

SİGORTA SEKTÖRÜNDE DİJİTALLEŞME RİSKİ

Sektörün dijitalleşme sürecinde karşılaşabileceği siber güvenlik risklerinin ve altyapı sorunlarının da dikkat edilmesi gereken diğer konular arasında olacağını ifade eden Yaşar, "2025 yılı aynı zamanda sektörün çevresel, sosyal ve yönetişim (ESG) standartlarına uyum sağlaması için bir fırsat yılı olacak. Sürdürülebilir ürünlerin geliştirilmesi, iklim değişikliği etkilerine karşı dayanıklılığı artırma çabaları sektörün öncelikli hedeflerinden biri olmalı" dedi.

SİGORTA SEKTÖRÜNÜN 10 YILLIK YOL HARİTASI

Sigorta sektörünün 10 yıllık yol haritası hakkında değerlendirmelerde bulunan Yaşar, sözlerini şöyle sürdürdü: "Bu kapsamda değişen demografik yapı göz önünde bulundurularak yaşlı bireyler için özel çözümler sunacak yaşlı bakım sigortası hayata geçirilecek. Aynı zamanda sigorta fiyatlaması, tüketici davranışlarının analizi ve pazarlama stratejileri gibi alanlarda yapay zekâ teknolojilerinden yararlanılacak. Bu sayede sektör, daha verimli ve hedefe yönelik çözümler üretebilecek. Gelecekte sigorta hizmetleri, beş farklı jenerasyona hitap edecek şekilde çeşitlendirilecek. Sigortalıların kendi risklerine özel çözümler talep etmesiyle birlikte kişiselleştirilmiş ürünler daha fazla ön plana çıkacak. Sağlık sigortası tarafında ise uzun süreli ürünler geliştirilirken, kronik hastalıklara yönelik özel sigorta seçenekleri sunulacak. Sağlık hizmetlerinde erken teşhis ve müdahale süreçleri desteklenerek bireylerin yaşam kalitesinin artırılması hedeflenecek. Ek olarak, sosyal güvenlik sistemine destek olacak şekilde tamamlayıcı emeklilik sistemine geçiş yapılacak. Devlet katkısıyla teşvik edilen tamamlayıcı sağlık sigortası yaygınlaştırılarak, kamunun sağlık yükünün hafifletilmesi planlanıyor. Zorunlu sigortalarda sigortalılık oranlarının artırılması, sektörün öncelikli hedeflerinden biri olacak. Ayrıca, iklim değişikliğine karşı tarım sektörünü koruma amaçlı sigorta ürünleri daha etkin hale getirilecek ve bu alanda sigortalılık oranları artırılarak tarım sigortalarının yaygınlaşması sağlanacak."

Kızıldeniz'de gerçekleşen sorunlar ve ülkeler arası gerilimler lojistik sektörünü oldukça etkiledi

Lojistik sektörünü savaşlar şekillendirdi

ALİ YAMAN

Dünya ticaretinin ana unsurlarından biri olan lojistik sektörü için 2024 yılı krizlerle geçen bir yıl oldu. Kızıldeniz'de gerçekleşen sorunlar ve ülkeler arası gerilimler lojistik sektörünü oldukça etkileyen bu gelişmeler sonucunda ticaret rotaları değişirken, navlun fiyatlarındaki dalgalanmalar da sektörü önemli ölçüde etkiledi.

Orta Koridor'un önemi arttı
Ticaret rotalarının yeniden şekillenmesiyle birlikte dünya ticaret yolları da değişti. Ukrayna-Rusya Savaşı ve İsrail-Filistin Savaşları nedeniyle Kuzey Koridor'unun devre dışı kalması, Orta Koridor'un önemini artırdı. Uluslararası yük taşımacılığında Avrupa ile Asya arasındaki en kısa rotayı sunan ve Süveyş Kanalı'nı da kapsayan Kızıldeniz'de, uluslararası yük taşıyan gemilere yapılan saldırılar, uluslararası lojistik firmalarını yeni rota arayışlarına yöneltti. Alternatif rota olarak Türkiye ve Doğu Karadeniz Bölgesi hinterlandında bulunan Orta Koridor öne çıktı. Bununla birlikte, 'Küresel Geçit Girişimi' kapsamında 10 milyar euroluk yatırım taahhüt edildi.

DENİZ YOLU TAŞIMACILIĞI LİDER KONUMDA

Küresel ticaret hacminin artması ve lojistik hizmetlerine olan talebin yükselmesiyle sektör yüzde 5,3 oranında büyüdü. Deniz yolu taşımacılığı, toplam küresel ticaretin yüzde 80'ini oluşturarak 12 milyar tonluk yük hareketiyle dikkat çekti. Hava kargo hacmi yüzde 3 artarken, kara taşımacılığı da uluslararası koridorlarda kapasite artırımıyla öne çıktı. Türkiye lojistik sektörü, 2024'te yüzde 7,2 büyüyerek 500 milyar TL'lik bir pazar büyüklüğüne ulaştı. Taşımacılık gelirleri 35 milyar doları bulurken, Türkiye'nin stratejik konumu ve liman altyapıları sektörün performansına önemli katkı sağladı.

Deniz yolu taşımacılığı yüzde 9 büyüyerek toplam ihracat hacminin yüzde 62'sini karşılarken, demir yolu taşımacılığı ise 45 milyon ton yük hareketi ile dikkat çekti. Hava kargo sektörü yıllık yüzde 5 büyüyerek 5 milyon ton yük hacmine ulaştı ve hub olarak İstanbul Havalimanı kritik bir rol oynadı.

Sektörde dijitalleşme hız kazandı; yapay zeka destekli lojistik sistemleri, takip ve analiz teknolojileriyle verimlilik artışı sağlandı. Yenilenebilir enerji ile çalışan filo kullanımı yüzde 15 artarak karbon ayak izinin azaltılmasına katkıda bulundu. 2024, lojistik sektörü için hem teknolojik yeniliklerin hem de altyapı yatırımlarının öne çıktığı bir yıl olarak kayda geçti.

TÜRKİYE, GELİŞMEKTE OLAN PİYASALAR LOJİSTİK ENDEKSİ'NDE 11'İNCİ

Agility Gelişmekte Olan Piyasalar Lojistik Endeksi'ne göre 2023 yılında Türkiye, 'yurt içi ve yurt dışı fırsatlar, işletme temelleri ve dijital hazırlık' kriterlerinde aldığı skorlarla 11'inci sırada yer aldı. 100 milyar dolarlık lojistik pazarı ile küresel lojistik ihracatının yüzde 2,5'ini alan Türkiye'nin stratejik konumu, lojistik kapasitesinin son 5 yılda istikrarlı bir şekilde artması ve yükselen altyapı yatırımlarıyla küresel bir merkez olma potansiyeli taşıdığı vurgulandı.

"SÜVEYŞ GEÇİŞLERİ İLE İLGİLİ 2025'TE İYİLEŞMELER OLABİLİR"

Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği'nin (UTİKAD) kendi internet sitesinde sektöre ilişkin değerlendirmelerde bulunan UTİKAD Yönetim Kurulu Başkanı Bilgehan Engin, "Süveyş geçişleri ile ilgili 2025'te iyileşmelerin olabileceğini düşünüyorum. ABD'de Donald Trump yönetimi başa gelecek. Burada bir adım atılabilir ve durum değişebilir. Bu da bölgemize deniz ticareti açısından farklı bir rota çizebilir" dedi.

Engin, "Türkiye üzerinden geçen transit taşımacılığın geliştirilmesi, demir yolu yük taşımacılığında altyapı yatırımlarının artırılması, vize alım süreçlerinin iyileştirilmesi, geçiş belgesi kotalarının artırılması, sürücü eksikliğinin giderilmesi için çalışmalar yapılması gerekiyor. Ayrıca, deniz yolu konteyner taşımacılığında rekabetin artırılması, Orta Koridor'un rekabetçi hale getirilmesi yönünde çalışmalar yapılması, taşımacılık sektörüne Avrupa Yeşil Mutabakatı'na uyum çerçevesinde destek ve teşviklerin verilmesi gibi beklentilerimiz var" diye konuştu. Engin, Türkiye ile Suriye arasında bir zamanlar 6 milyar dolara kadar ulaşan ticaret hacminin 2 milyar dolara kadar gerilediğini belirterek, buradaki son gelişmelerin Türkiye'nin lehine olduğunu ve ticaretin tekrar hızla artacağını söyledi.

"KÜRESEL ÜRETİMİN EN BÜYÜK LİDERİ ÇİN"

Engin, "Lojistiğin en büyük bileşenlerinden deniz yolu konteyner taşımacılığında, 2024 yılı küresel konteyner taşımacılık tarihinde en kârlı üçüncü yıl oldu. Küresel üretimin tartışmasız lideri ise Çin. Artık konteyner gemisi üretiminde en büyük kapasiteye sahip olan Çin, geleneksel lider Güney Kore'nin tahtına oturdu" dedi. Engin, "Doğu Akdeniz kıyılarında yer alan limanlara bakarsak, 2023 yılında 7,8 MTeu yük elleçleyen Mısır limanları dikkat çekiyor. Türkiye olarak yakından takip etmeliyiz" ifadelerini kullandı.

İZMİR'DE ALSANCAK LİMANI DÜŞÜYOR, ALİAĞA LİMANI YÜKSELİYOR

İzmir, tarihsel olarak önemli bir lojistik merkezi konumunda. Son yıllarda sayıları ve kapasiteleri artan limanlar, İzmir'i lojistik anlamda yeniden hareketlendirecek potansiyele sahip. 2024 yılının ocak-ağustos döneminde Aliağa Liman Başkanlığı'nda elleçlenen konteyner miktarı, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 35 artışla 1 milyon 409 bin 336 TEU'ya ulaştı. TCDD tarafından işletilen İzmir Alsancak Limanı ise son yıllarda konteyner elleçleme kapasitesinde düşüş yaşadı. 2007 yılında 900 bin TEU ile en yüksek rakama ulaşan liman, Aliağa Körfezi'ndeki yeni limanların faaliyete geçmesiyle önemini yitirdi.

2024 YILI 530 MİLYON TON ELLEÇLEMEYLE KAPATILDI

Türkiye Liman İşletmecileri Derneği (TÜRKLİM), 28. Olağan Genel Kurulu'nda konuşan TÜRKLİM Başkanı Hamdi Erçelik, "Geçtiğimiz yıl tüm zorluklara rağmen limancılık sektörümüzde güzel gelişmeler de yaşandı. 2024'te toplam elleçlemede yüzde 2'lik, konteynere baktığımızda ise yüzde 8'lik artış var. Zorlayıcı koşullara rağmen bir önceki senenin üzerinde bir yük hacmiyle, yılı 530 milyon ton elleçlemeyle kapattı. Transit iş hacmindeki artış ile konteynerde ise yüzde 8'lik bir büyüme ve yaklaşık 1 milyon TEU artışla 13,5 milyon TEU seviyesinde bir elleçleme yapıldı. Bu artışın tamamı transit yük artışından. Bu da Türkiye'de fırsat olduğunda bunu kullanabildiğimizi gösteriyor. Bu, doğulu üreticilere batıya ulaşırken üretim üssü olarak Türkiye'yi tercih etme konusunda bir fırsat yaratıyor. Biz Avrupa'ya çalışan bir ülkeyiz. Bu hassas dengeler içinde iyi bir sanayi politikası ve iyi bir ulaştırma politikasıyla geleceğe umutla bakıyoruz" diye konuştu.

İklimlendirme sektörü, döviz dalgalanmaları ve küresel rekabet nedeniyle zorluklar yaşasa da sürdürülebilirlik ve enerji verimli ürünlerle büyümeyi hedefliyor

İklimlendirmenin odağı yeşil teknoloji

ŞURA NUR SAVRANOĞLU

İklimlendirme sektörü, konfor ve enerji verimliliği sağlama açısından modern yaşamın temel bir parçası haline gelirken Türkiye'nin ihracatında da önemli bir yer tutuyor. İklimlendirme sektöründe; ısıtma, soğutma, havalandırma ve tesisat sistemleri gibi alt gruplarda büyüme kaydedilirken; özellikle çevre dostu ve sürdürülebilir çözümler ön plana çıkıyor. İklimlendirme sektörünün küresel pazardaki mevcut durumuna bakıldığında ciddi oranda pazar kayıplarının yaşandığı dikkat çekiyor. Küresel pazardaki rekabet ve ekonomik dalgalanmalar sektörün büyüme hızını zorlayan unsurlar arasında yer alıyor. Buna rağmen, güçlü pazarlarda varlık göstermeye devam eden sektör, yeşil dönüşüm ve düşük emisyon hedeflerine paralel olarak yenilikçi teknolojilere ve enerji verimliliği yüksek ürünlere yatırım yapmayı sürdürecek sürdürülebilir ürünler ve yeni pazar stratejileriyle gelecekte büyümeyi hedefliyor.

2024'TE 7,14 MİLYAR DOLAR İHRACAT BAŞARISI

Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin (TİM) 2024 yılı ocak-aralık dönemi verilerine göre, Türkiye'nin iklimlendirme sektörü 7,14 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi. 2024 yılı boyunca toplam Türkiye ihracatının 261,9 milyar dolar olarak kaydedildiği ve iklimlendirme sektörünün bu ihracattan aldığı payın yüzde 3,2 seviyesinde kaldığı belirtildi. Euro/dolar paritesindeki gerileme ve reel kur dengesinin enflasyonun altında kalması ise sektördeki rekabet gücünü olumsuz etkiledi. Döviz kurlarındaki dalgalanma ve enflasyon, firmaların fiyat rekabetinde zorluk yaşamasına neden oldu. Bununla birlikte, sektörün büyüme hedefi bu olumsuz koşullara rağmen yüksek bir ivme gösterdi.

İklimlendirme sektörünün 2024 yılı verilerine bakıldığında, ısıtma, soğutma, havalandırma ve tesisat sistemleri gibi alt ürün gruplarında ihracat artışlarının olduğu kaydedildi. Özellikle tesisat sistemleri ve elemanları 2,76 milyar dolar ihracatla sektördeki en yüksek paya sahip olurken doğal soğutucu akışkanlar ve enerji verimliliği yüksek iklimlendirme ürünlerine olan talep de artış görüldü. Pandemi sonrası bireysel kullanıma yönelik modüler sistemler ön plana çıkarken iç mekân hava kalitesini artıran sistemlere olan taleplerde yükseldi.

KÜRESEL REKABET SEKTÖRÜ ZORLUYOR

Küresel rekabetin gittikçe arttığı sektörde iklimlendirme sanayii önemli bir konumda yer alıyor. Dünya genelindeki şehirleşme, küresel ısınma ve çevresel değişiklikler gibi temel dinamiklerle büyümeye devam eden sektör, enerji verimliliği yüksek sistemleri geliştirerek yeni yol haritasını oluşturuyor. Küresel pazarda hayati işlevsellik taşıyan iklimlendirme sektörünün Türkiye'de sergilediği performansa bakıldığında önemli pazar kayıplarının yaşandığı görülüyor. Türkiye'nin özellikle son yıllarda en çok ihracat yaptığı ilk 25 ülke arasında 9 farklı ülkede pazar kayıpları yaşanmış durumda.

TİM verilerine göre, Gürcistan ve Yunanistan'a yapılan ihracat artışına rağmen, Türkiye'nin bu ülkelerin ithalat pazarlarında yeterince pay alamaması sebebiyle pazar kaybı yaşadı. Diğer yandan, ABD, Mısır, İsrail ve Çin gibi büyük ihracat pazarlarında da düşüşler yaşanırken bu ülkelerin sektörel ithalatlarının da aynı oranda gerilemesi dikkat çekiyor. Romanya, Belçika ve Sırbistan gibi bazı ülkelerde ise Türkiye'nin ihracatı ciddi oranlarda düşerken bu pazar kayıpları yüzde 10 ve üzerinde bir seviyeye ulaşmış durumda. Özellikle, Sırbistan'daki pazar kaybı yüzde 7,4 iken, Romanya'daki kayıp ise yüzde 3 olarak kaydedildi. Almanya, Birleşik Krallık, İtalya ve İspanya gibi büyük pazarlarda ise Türkiye'nin ihracatı nispeten olumlu bir seyir izliyor. Genel resme bakıldığında Türkiye'nin bu pazarlardaki toplam payı hala sektörel ithalatın altında kalıyor. Özellikle Almanya, Birleşik Krallık ve İtalya, Türkiye için büyük fırsatlar sunmaya devam ediyor. Türkiye İklimlendirme sanayiinin küresel ticaretteki payını sürdürülebilmesi için pazar çeşitlendirmesine giderek yeni stratejiler geliştirmesi gerekiyor.

La Capria Suite Hotel

ALAÇATI

SEÇKİN ET STEAK HOUSE

info@lacapriasuitehotel.com www.lacapriasuitehotel.com

Yeni Mecidiye Mahallesi İnönü Caddesi No: 35 Alaçatı / İzmir Tel: +90 232 716 0822 Faks: +90 232 716 0775

Kozmetik sektörünün 2025 yılında pazar büyüklüğünün 25 milyar TL'ye ulaşması bekleniyor

Kozmetik sektörü 'Nano Teknoloji' ile güçlenecek

ŞURA NUR SAVRANOĞLU

Türkiye'de artan enflasyon ve alım gücündeki düşüşe rağmen, tüketicilerin güzellik harcamalarına olan ilgisi azalmadı. Hem dünya genelinde hem de Türkiye'de büyüme trendini sürdüren kozmetik sektörü, 2024'ü en az yüzde 10 büyüme ile kapatırken, 2025 yılında da aynı büyüme oranını hedefliyor. Kozmetik sektöründe dünyanın 29'uncu büyük pazarı konumundaki Türkiye, 22 milyar TL büyüklüğe ulaştı. 2025'te bu rakamın 25 milyar TL'ye ulaşması bekleniyor. Türkiye'de kozmetik ve kişisel bakım ürünleri pazarı her yıl ortalama yüzde 10 büyüme kaydediyor. Pazarda doğal kozmetik ürünlerinin payının yüzde 5 civarında olduğu tahmin edilirken, saç bakım ürünleri en büyük paya sahip. Şampuanlar, saç bakım ürünlerinin yüzde 59'unu oluşturuyor. Ayrıca, tıraş ürünleri, tüy dökücüler, banyo ve duş ürünleri, el sabunları, dudak ve göz makyaj malzemeleri, deodorantlar, ter önleyici ürünler, parfümler, kolonyalar ve bebek bakım ürünleri de başlıca ürünler arasında yer alıyor. Sektördeki yenilikçi trendler ise dikkat çekici. Yapay zekâ, nano-teknoloji ve sürdürülebilirlik gibi konularla dönüşüm yaşayan sektör, kişiselleştirilmiş bakım ürünleri ve çevre dostu ambalajlarla geleceğe hazırlanıyor. Bu kapsamda, Dr. Atabay Cosmetic, Jophielle Cosmetic Kurucusu ve Genel Müdürü Op. Dr. Şeyda Atabay, Türkiye'nin kozmetik sektöründeki yükselen trendleri ve önümüzdeki yıllarda sektörü şekillendirecek yenilikçi gelişmeleri değerlendirdi. Op. Dr. Atabay, kozmetik sektörünün geleceği hakkında öngörülerini paylaşarak, sektörün gelecek yıllarda önemli dönüşümler yaşayacağını ve bazı trendlerin ön plana çıkacağını belirtti. Op. Dr. Atabay, kozmetik ürünlerinde kişiye özel ve fonksiyonel trendlerin yükseleceğini belirterek, ciltte kalıcı etki bırakan Nano-Teknoloji ile cildin alt katmanlarına kadar nüfuz edebilen, uzun süreli onarıcı etki sağlayan içeriklerin tercih edileceğini ifade etti.

"İÇTEN DIŞA GÜZELLİK ANLAYIŞI YAYGINLAŞACAK"

Op. Dr. Atabay, "Kişiselleştirilmiş cilt bakımı ve yapay zekâ (AI) kullanımı artacak ve cilt analizi yapan yapay zekâ destekli uygulamalar yaygınlaşacak. Akıllı cilt bakım cihazları, cildin ihtiyaçlarını anlık olarak analiz edip ona göre bakım sunacak. Geri dönüştürülebilir ambalajlar ve su tasarrufu sağlayan formüller yaygınlaşacak. Medikal cilt bakımı ve estetik prosedürlerle entegre edilebilen ürünler ön plana çıkacak. 'İçten dışa güzellik' anlayışı ile kolajen, hyalüronik asit içeren gıda takviyeleri daha fazla kullanılacak. Tüketiciler daha az ama etkili ürünler kullanmaya başlayacak. 10 adımlı Kore cilt bakım rutinleri yerine, az ama güçlü içeriklere sahip 'skinimalism' trendi yayılacak. Cinsiyetsiz, unisex ürünler daha fazla markanın odak noktası olacak. Influencer'lar ve sosyal medya trendleri ürün seçiminde etkili olmaya devam edecek" dedi.

"YAPAY ZEKÂ KİŞİYE ÖZEL ÜRÜN FORMÜLASYONU SUNUYOR"

Op. Dr. Atabay, kişiye özel cilt bakım ürünlerinde yapay zekânın kullanılmaya başlandığını belirterek yapay zekanın kozmetik sektörüne entegrasyonu, tüketici beklentilerine daha duyarlı, bilimsel temelli ve sürdürülebilir bir yaklaşım sunarak sektörde büyük bir dönüşüm yarattığını ifade etti. Bu yeniliklerin markaların hem müşteri odaklı bir yapıya geçmesini hem de inovasyon yoluyla rekabet avantajını kazandığını belirten Op. Dr. Atabay, "Yapay zekâ, bireylerin cilt tipine, ihtiyaçlarına ve yaşam tarzına özel ürün formülasyonları sunabiliyor. Cilt analizi yapan cihazlar veya

mobil uygulamalar aracılığıyla, kullanıcıların nem düzeyi, yağ dengesi, hassasiyet ve yaşlanma belirtileri analiz edilerek özel formüller öneriliyor. Pigmentasyon, kırışıklık, sivilce eğilimi ve gözeneklerin durumu gibi verilerle daha hedefli çözümler sunuluyor. Hızlı ve etkili ürün geliştirme sağlayarak formülasyon süreçlerini optimize ediyor ve yeni ürünlerin geliştirme süresini kısaltıyor ve maliyetleri düşürüyor" dedi.

"KÜRESEL PAZARDA ORGANİK ÜRÜNLERE OLAN TALEP ARTIYOR"

Türk kozmetik sektörünün doğal ve uygun fiyatlı ürünlerle küresel pazarda öne çıkma potansiyelinin olduğu, ancak yoğun rekabet, sıkı düzenlemeler, düşük marka bilinirliği ve yüksek pazarlama maliyetleri gibi zorluklarla karşı karşıya olduğunu ifade eden Op. Dr. Atabay, "Doğal ürünlere artan ilgi ile Türk kozmetiği, zengin bitki örtüsü, doğal hammaddeler ve geleneksel formüllere dayalı ürünler (örneğin, zeytinyağı, gül suyu, termal su) ile öne çıkabilir. Küresel pazarda doğal ve organik ürünlere olan talep hızla artıyor. Coğrafi konum ve lojistik avantajı da önemli bir fayda. Türkiye, Avrupa, Asya ve Orta Doğu'nun kesişim noktasında yer alarak stratejik bir lojistik avantaj sunar. Bu da düşük maliyetle ve hızlı şekilde ihracat yapılabilir. Türk kozmetik markaları, global pazarlara göre daha uygun fiyatlı ancak kaliteli ürünler sunarak fiyat-performans segmentinde rekabet edebilir. Türk dizileri ve kültürü, özellikle Orta Doğu, Balkanlar ve Asya ülkelerinde Türkiye'ye karşı büyük bir ilgi yaratıyor. Bu kültürel etki, Türk kozmetik markalarına olan ilgiyi artırabilir. Kozmetik sektörünün yaşadığı en büyük zorluk sektördeki yoğun rekabet. Küresel kozmetik pazarında Avrupa, ABD ve Güney Kore gibi dev markalar hâkim durumda. Türk markalarının bu markalarla rekabet etmesi zor olabilir. Avrupa Birliği, ABD ve diğer gelişmiş pazarlar, kozmetik ürünler için sıkı düzenlemelere (örneğin, içerik listeleri, sertifikalar) sahip. Bu standartlara uyum sağlamak zaman alabilir ve maliyetli olabilir. Türk kozmetik markaları, uluslararası arenada henüz yeterli marka bilinirliğine sahip değil. Yeni pazarlara girişte güven oluşturmak zorlayıcı olabilir. Farklı

ülkelerde tüketicilerin kozmetik ürünlere yönelik beklentileri ve alışkanlıkları değişiklik gösterebilir. Yurt dışı pazarlarda etkili bir pazarlama ve reklam kampanyası oluşturmak için yüksek bütçeler gerekebilir. Küçük ve orta ölçekli Türk markaları için bu maliyetler engel oluşturabilir" dedi.

"2024'TE İHRACAT 3 MİLYAR DOLAR SEVİYESİNE ULAŞTI"

Sektörün 2024 yılı itibarıyla ihracatta önemli bir başarı elde ettiğini ve dünya genelinde geniş bir pazara hitap ettiğini vurgulayan Op. Dr. Atabay, "Türkiye kozmetik sektörü, ihracatta önemli başarılara imza atarak dünya genelinde yaklaşık 200 ülkeye ürünlerini ulaştırıyor. 2024 yılında sektörün ihracatı 3 milyar dolar seviyesine ulaştı. Başlıca ihraç pazarları arasında Irak, ABD, İran, Rusya Federasyonu, Almanya ve Fransa gibi ülkeler bulunuyor. Özellikle Irak, Türkiye'nin kozmetik ihracatında önemli bir paya sahip. İzmir özelinde, kozmetik sektöründe faaliyet gösteren firmalar da uluslararası pazarlarda etkin bir rol oynuyor. Genel olarak, Türkiye'nin kozmetik ihracatında öne çıkan ürün grupları arasında tıraş ürünleri ve deodorantlar (yüzde 24,6) ile saç müstahzarları (yüzde 22,4) bulunuyor. Sonuç olarak, Türkiye ve İzmir'deki kozmetik firmaları, geniş bir coğrafi yelpazede ihracat yaparak küresel pazarda önemli bir konum elde etmişler. Özellikle komşu ülkeler ve Avrupa pazarları, Türk kozmetik ürünlerinin güçlü olduğu başlıca pazarlar arasında yer alıyor" diye değerlendirdi.

"GLOBAL TRENDLERE UYGUN ÜRÜNLER GELİŞTİRİLİYOR"

Türk kozmetik sektörünün global trendleri yakından izleyip bunları yerel pazar dinamiklerine başarılı bir şekilde uyarladığını ifade eden Op. Dr. Atabay, "Bu süreçte özellikle inovasyon, yerel kültürel değerler ve hedef tüketici beklentileri ön planda tutulmakta. Doğal ve organik ürünlere yönelim ile doğal içerikli, sürdürülebilir ve çevre dostu ürünlere artan taleple global trendlere uygun ürünler geliştiriliyor. Minimalizm trendleri ile hafif, çok işlevli ve minimal içeriklere sahip ürünler sunularak bu trendlere uyum sağlanıyor. Genç nesil hedeflenerek unisex parfümler ve cilt bakım serileri geliştiriliyor. Global pazarlarda büyüme potansiyeli olan alanlar olarak Orta Doğu ve Körfez Ülkeleri, Avrupa Pazarı, Asya-Pasifik, Afrika Pazarı, ABD ve Kanada sayılabilir" diye konuştu.

CİLT BAKIMINDA 'NANO-TEKNOLOJİ' DEVRİMİ YAŞANACAK

Kozmetik ürünlerinde kişiye özel ve fonksiyonel trendlerin yükseldiğini belirten Op. Dr. Atabay, "Kozmetik sektöründe fonksiyonellik ve kişiselleştirme trendi hızla büyüyor. Önümüzdeki yıllarda bu alanda birçok yeniliklerle karşılaşabiliriz. AI Destekli Cilt Analizleri ile kullanıcılar mobil uygulamalar veya akıllı aynalar sayesinde ciltlerini tarayıp, ihtiyaçlarına göre en uygun ürünleri seçebilecek. Genetik Testleri ile DNA analizi veya cilt mikrobiyomu testiyle, kişinin genetik yapısına ve cilt florasına en uygun kozmetik ürünler önerilecek. Akıllı cilt bakım cihazları ile kullanıcının cilt durumunu takip edip, gerçek zamanlı olarak ihtiyaç duyduğu aktif bileşenleri içeren serumlar sunan cihazlar yaygınlaşacak. Uyku esnasında çalışan ürünler gece boyunca cildin yenilenme sürecine göre aktif hale gelen akıllı içerikler kullanılacak. Çevresel koşullara göre değişen ürünler cildin nem seviyesine, hava kirliliğine veya sıcaklığa göre etki mekanizmasını değiştiren formüller kullanılacak. Fonksiyonel makyaj ürünleri ile makyajın sadece estetik değil, aynı zamanda cilt bakımı işlevi görmesi sağlanacak. Ciltte kalıcı etki bırakan Nano-Teknoloji ile cildin alt katmanlarına kadar nüfuz edebilen, uzun süreli onarıcı etki sağlayan içerikler tercih edilecek" dedi.

Spor ekonomisinde en büyük payı profesyonel futbol kulüpleri ve Süper Lig oluşturuyor

Türkiye'de spor, **sponsorluk anlaşmaları ile büyüyor**

ALİ YAMAN

Spor, Türkiye'de yalnızca bir rekreasyon aktivitesi olmanın ötesinde, önemli bir ekonomik sektör haline geldi. 2024 yılı itibarıyla, Türk spor ekonomisi, sporun kültürel, sosyal ve ekonomik yönleri ile birleşerek büyümeye devam ediyor. Spor endüstrisi, sponsorluk anlaşmaları, yayın hakları, etkinlik organizasyonları ve spor malzemeleri gibi çeşitli alanlarda önemli gelir kaynakları oluşturuyor. Özellikle futbol, basketbol ve voleybol gibi popüler spor dallarının, medya hakları ve sponsorluk gelirleri açısından önemli pay alan dallar olarak öne çıkıyor. Dijitalleşme, e-spor, spor teknolojileri ve sosyal medya üzerinden yapılan tanıtımlar, bu büyümeye önemli katkılar sağlıyor. Spor ekonomisinde en büyük payı ise profesyonel futbol kulüpleri ve Süper Lig oluşturuyor. Süper Lig'deki yayın hakları gelirleri ve sponsorluk gelirleri gibi gelir kalemleri, diğer spor dallarına göre çok daha fazla olmakla birlikte, dört büyüklerin harcamaları ve gelirleri de bu tabloda önemli bir yer alıyor.

Süper Lig'de bir galibiyet kulüplere 4,95 milyon TL kazandırıyor. Yayın gelirlerinden elde edilen toplam 182 milyon doların yarısı eski döviz kuru olan 31,3 TL üzerinden, diğer yarısı ise güncel kura göre dağıtılıyor. TFF ve alt liglere ayrılan kesintiler düşüldükten sonra, Süper Lig kulüplerine yaklaşık 3,7 milyar TL ödeneceği belirtildi. Gelirin yüzde 46'sı performansa göre dağıtılırken, yüzde 37'si tüm takımlara 71,7 milyon TL olarak eşit şekilde katılım bedeli olarak veriliyor. Ayrıca, Avrupa'ya giden takımların UEFA gelirleri ile birlikte bu pay daha da artıyor. Bunun yanı sıra, basketbol, voleybol ve diğer branşlarda da benzer bir büyüme gözleniyor. Türkiye, Avrupa'nın en büyük liglerinden biri olan EuroLeague'de de önemli bir yere sahip olduğu görülüyor. 2024 itibarıyla Türkiye'de amatör ve profesyonel sporcular birlikte yaklaşık 16 milyon 678 bin 264 lisanslı sporcu bulunuyor.

2024 KADIN SPORCU SAYISINDA %30 ORANINDA ARTIŞ

Gençlerin spor yapma eğilimindeki artış, özellikle okullardaki spor programlarının zenginleşmesi ve yerel spor kulüplerinin daha fazla fırsat sunması ile doğrudan ilişkili. Sporun ve spor ekonomisinin gelişimi için önemli bir diğer faktör de kadın sporcuların sayısındaki artış. 2024 yılı itibarıyla kadın sporcuların toplam sporcu sayısı içindeki oranı yüzde 30'a ulaştı. Bu durum, sporun toplumda daha geniş bir kitleye hitap etmesine ve sosyal cinsiyet eşitliğine katkıda bulunuyor.

2024 SÜPER LİG'DE 156,5 MİLYON € HARCANDI

2023-2024 sezonunun kış transfer dönemi ile 2024-2025 sezonunun yaz transfer dönemi toplamında Süper Lig kulüpleri, 141 milyon 182 bin euro gelir elde ederken, transfer harcamaları 156,5 milyon euroya ulaştı. Bu süreçte, kulüpler toplamda 15 milyon euro zarar etti. Bu durum, Süper Lig kulüplerinin transfer politikalarında gelir-gider dengesinin zorluğunu bir kez daha gözler önüne serdi. Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) ve Süper Lig'in sponsorluk gelirleri, çeşitli anlaşmalar ve iş birlikleri aracılığıyla elde edildi. Bu gelirler, liglerin isim sponsorluğu, yayın hakları ve diğer sponsorluk anlaşmalarından oluştu. 2023-2024 sezonu için Trendyol, Süper Lig ve 1. Lig'in isim sponsoru oldu. Bu anlaşma kapsamında toplamda 700 milyon TL ödeme yapacak olan Trendyol, bu tutarın her iki ligdeki takımlara eşit olarak

dağıtılacağını belirtti. 2024 yılında TFF, beIN Media Group ile Süper Lig ve TFF 1. Lig'in yayın hakları için yeni üç yıllık bir anlaşma yaptı. Bu anlaşma kapsamında beIN Media Group, kulüplere yıllık 182 milyon dolar ödeyecek. Bu anlaşma, Süper Lig'i Avrupa'nın en değerli altıncı futbol ligi konumuna getirdi. TFF, çeşitli sponsorluk anlaşmalarıyla da gelir elde etmekte. Örneğin, 2024-2025 sezonu boyunca Nesine, Trendyol Süper Lig'in resmi sponsoru oldu.

İZMİR'İN SPOR KULÜPLERİNE YATIRIM ARTIYOR

İzmir, sahip olduğu spor kulüpleri, tesisler, spor organizasyonları ve etkinlikleri ile dikkat çeken bir şehirken, düzenlenen ulusal ve uluslararası spor etkinlikleri, şehrin tanıtımına ve ekonomik katkısına önemli ölçüde katkı sağlıyor. İzmir'deki spor kulüpleri, özellikle futbol, basketbol ve voleybol branşlarında faaliyet gösteriyor. İzmir'in spor altyapısı, modern tesisler ve stadyumlar ile destekleniyor. Bu da hem yerel sporculara hem de amatör liglerdeki kulüplere büyük fırsatlar sunuyor. İzmir'in majör spor kulüpleri, Göztepe, Karşıyaka, Altınordu ve Altay gibi kulüplerin başını çektiği organizasyonlara son zamanlarda büyük yatırımlar yapılıyor. En son Göztepe'nin yüzde 70'lik hissesini satın alan Sport Republic, büyük yatırımlar yapıyor.

'İZMİR SPOR ZİRVESİ 2024' DÜZENLENDİ

Sport Republic, büyük yatırımlar yapıyor. Yerel anlamda spor konusunda başarılı atılımlar yapan İzmir, birçok organizasyonun ev sahipliğini üstlenmek yolunda önemli adımlar attı. Hem İzmir'de sporun gelişimi hem de gençlerin spora teşvik edilmesi amacıyla 'İzmir Spor Zirvesi 2024' düzenlendi. Bu zirveye önemli spor yazarları ve farklı dallardan önemli sporcular katıldı. Bunun yanında, spor malzemeleri konusunda da önemli işlere imza atıldı. İzmir'de düzenlenen Expo Sport da bunlardan bir tanesi oldu. Ancak, sektörün zayıf yönleri de göz ardı edilmemeli.

SPOR EKONOMİSİNİN GELİŞME POTANSİYELİYÜKSEK

Tüm sektörlerin zayıf ve güçlü yönleri bulunuyor. Spora olan talep Türkiye'de yüksek derecede iken, gençlerin spor yapma eğilimleri, sağlıklı yaşam bilincinin artmasıyla paralellik gösteriyor. Talebin artmasıyla birlikte yapılan modern spor tesisleri, stadyumlar ve spor salonları, profesyonel ve amatör sporcular için önemli bir altyapı sunuyor. Bununla birlikte, spor organizasyonlarının düzenlenmesi için uygun ortamlar da sağlanıyor. Bu organizasyonların düzenlenmesi, taraftarın dikkatini çekmesiyle birlikte şirketlerin, firmaların ve markaların da dikkatini çekiyor. Bu sponsorluk anlaşmaları, kulüplerin mali sürdürülebilirliğini artırmakla birlikte yatırım yapma fırsatlarını da geliştiriyor. Bunlar dışında, spor turizmi de önemli bir alan konumunda. Bununla birlikte Türkiye, spor turizmi açısından da önemli ve zengin bir potansiyeli elinde bulunduruyor. Uluslararası spor organizasyonları ve turnuvalar, hem yerli hem de yabancı turistleri çekiyor ve bu da yerel ekonomiye katkı sağlıyor. Bazı spor kulüpleri, borç yükü ve yönetim sorunları nedeniyle finansal sıkıntılar yaşıyor. Bu durum, kulüplerin performansını olumsuz etkiliyor. Yerel kulüpler, uluslararası düzeyde rekabet edebilmek için daha fazla yatırım yapma zorunluluğu hissediyor. Bu da yüksek bütçeli kulüplerle rekabet etmekte kaynak sıkıntısı çeken kulüpler için zorluk yaratıyor. Spor sektöründeki dijital dönüşüm süreci de bazı alanlarda yetersiz kalıyor. 2024 yılı itibarıyla Türk spor ekonomisi, dinamik bir şekilde büyümekte ve çeşitli fırsatlar sunuyor. Pazar büyüklüğündeki artış, sporun ekonomideki yerini güçlendiriyor ve daha fazla yatırım fırsatları doğuruyor. Ancak, sektörün zayıfbölgesel potansiyelin değerlendirilmesi açısından önemli. Türk spor ekonomisinin geleceği, güçlü yönlerin daha da geliştirilmesi zayıf yönlerin aşılması ile birlikte şekillenmesi gerekiyor.

BOYALIK BEACH HOTEL
SPA & THERMAL RESORT
ÇEŞME

MİNİ KULÜP · EĞLENCELİ AKTİVİTELER · SÜRPRİZ ANİMASYONLAR

Ayrıcalıklı bir konaklama deneyimi **Boyalık Beach Hotel**'de

Çeşme'de kalite ve zerafet önceliği ile tasarlanan Boyalık Beach Hotel'de düşlediğiniz tatilin tüm ayrıcalıklarını bir arada yaşayabilirsiniz.

REZERVASYON VE DETAYLI BİLGİ
0 232 488 88 00

boyalikbeachcesme.com
boyalikbeachhotelspacesme

BOYALIK BEACH HOTEL
SPA & THERMAL RESORT, ÇEŞME
Boyalık Mevkii, 3200 Sokak, No:1,
Çeşme, İzmir, Türkiye

TERBAY

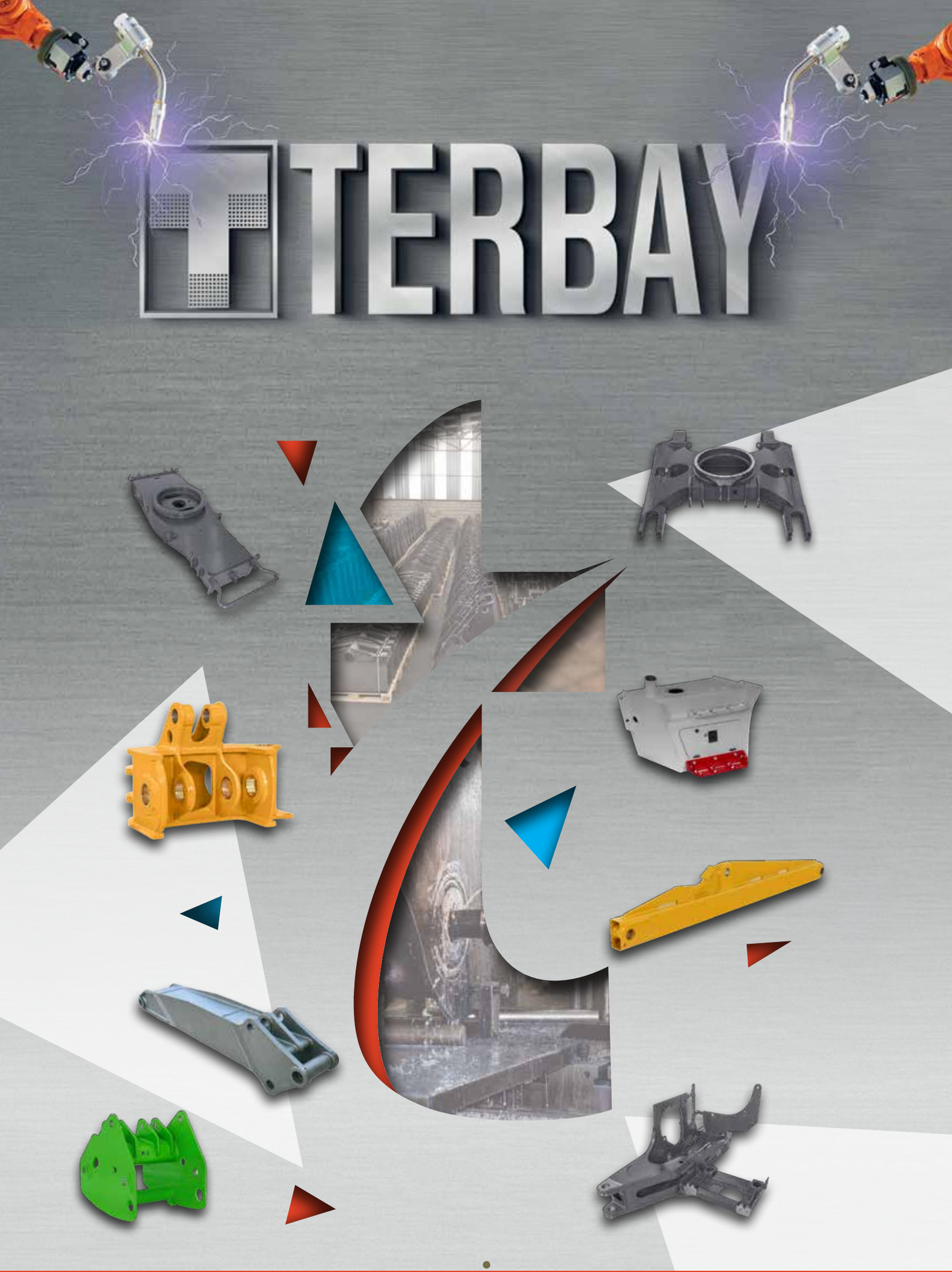

Terbay Makina End. ve Tic. A.Ş. Ankara Cad.
No:321 Bornova 35042 IZMIR / TURKEY

+90 232 478 25 25
terbay.com.tr

terbay@terbay.com.tr
analiz@terbay.com.tr

Medicana International İzmir Hastanesi

GELECEĞi SAĞLIKLA YAZIYORUZ!

Nitelikli ve bütüncül sağlık hizmetlerimizle yanınızdayız, desteğiz.

0850 460 63 34 | www.medicana.com.tr

MEDICANA